

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת עקב תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

תמורה. פרק ששי - כל האסורין דף ל עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
קמט
 תוספת

1 אבל מאלמנה לכתב גדול דאין בה איסור משום זונה, אלא ש'אחר יש בה' - לא
 2 הוא אתנן, קמשמע לן בדבאי נמי הוא אתנן. ועוד יש גירסא אחרת בספרים:
 3 "מיתביב' ב' ע' דה' דקתני בספא" כו. ומשני: "זה מני רבי עקיבא דהא, דאמר אין
 4 קרושין תופסין בחיביי לאתן. והא קמשמע לן דזה זונה, דומיא דקתני לכתב לכתב
 5 דהא תפיס בה' עיריך עיריך. וצריך עיון: מאי דתי' ויהי
 6 קשיא ליה. ומאי הוצרך לאומרוי למלתיה
 7 קשיא לשמעך? והא הוצרך שפיר, כיון דאמר
 8 "זה מני רבי עקיבא דהיא' לן לומר: הדוח
 9 קשיא ליה הא דקתני ספא 'בגון אלמנה
 10 לכתב גדול" אמאי איצטרך למיתני הכי,
 11 ולאוקומי כרבי עקיבא? לא ליתני אלא רישא
 12 "אחת חצי ישראל", וזהו שם כבול' עלמא.
 13 ובכל ביאה הדוח בה זונה היא אתנן, לרבות
 14 — בחיביי כריתו, ולרבי עקיבא - בחיביי
 15 אלו. לרבי אבמורה למלתיה: והא קמשמע
 16 לן דומיא דאלמנה לכתב גדול, דאי לא היה
 17 זני אלמא רישא, "אחת זונה שפחה" - לא
 18 עני למישע ולזמי דהיוות זונה כבר, כגון
 19 שנבעלה לחיביי כריתו, אי נמי: זונה
 20 מופקרת היא זונה לנבי אתנן, אפילו היא
 21 שנכתב ובעלת למותר לה, לרבי תנא ספא
 22 'בגון אלמנה לכתב גדול', לשפחהשעמ' דלא
 23 היא אתנן אלא מביאה דלא תפיס בה
 24 קרושין, דומיא דאלמנה לכתב גדול, לרבי
 25 עקיבא. ולרשב: דאמר: אפילו תפיס בה
 26 קרושין היא אתנן, בין שהיה זונה כבר כגון
 27 שנבעלה כבר לחיביי כריתו, אי נמי כגון
 28 זונה מופקרת, מאי שפחה דקתני 'בגון אלמנה
 29 לכתב גדול'? ומשני: דומיא דאלמנה, מה
 30 אלמנה שתמא לא לק' ע' דמתריי בה - אף
 31 זונה ע' דאמר לה 'הליכי אתנן', ואו דתי'
 32 אתנן, וזנות הוא, כיון שמכיר לה לטעם
 33 אתנן, לא היא אתנן. ולאפוקי מרביי אלעזר
 34 דאמר: פני רבא ע' דתפניה שפחה זונה.
 35 ולרידדי אפילו בחדיא זימנא זונה זונה.
 36 אפילו בסתמא היא זונה. אבל היכא דהויא
 37 זונה מעיקרא - אתננה אסור אפילו בסתמא.
 38 ומפקרת היא, ראתנן זונה מקרי, כפרוש
 39 רשי. והדוח הוא פירוש הכיבא אשבתא
 40 דבסתמא לא היא אתנן לרבות (היא) אי
 41 בפניה - הא לית להו דהיא אתנן כלל.
 42 אפילו אמר לה 'הליכי אתנן', אלא יזנות כבר,
 43 כגון שנבעלה לחיביי כריתו, או מופקרת -

1 רבי אלעזר היא דאמר פני רבא כ' - בעילת זנות קרי' זונה'. הלכך אתנן נמי
 2 אסור, ד'ראתנן זונה קרינא ביה. ואנא דאמר - כרבנן. בגין אב הוא - אי נקט פניה,
 3 והא זימנא: פניה - אף, וליכא אתנן. אבל כל אתנן של אשה האסורה לו - לא
 4 ניתסר. דהא כתיב בקרא 'זונה', וסתם 'זונה' - היינו כפניו ופניה לרבי אלעזר, ובגין
 5 אב הוא - אלא שפחה אתנן אסור אלא
 6 בפניו ופניה, אבל אלמנה דאסירה ליה
 7 לכתב גדול - לא קמשמע לן, לישנא אחרת:א
 8 הא נמי דקתני 'אלמנה לכתב גדול' אתננה
 9 אסור - רבי עקיבא היא, דאמר בפירק
 10 "הוצילי": אן קרושין תופסין בחיביי לאתן.
 11 הלכך בעירות הכריתות דמיין, ולרבי אבמורה
 12 כל זונה חצי אתנן, מאי שנא אחרת?
 13 אלמנה? אפילו פניה נמי דהא רבא לא
 14 דריש להאי "תועבה" כבמי, אף זונה נמי
 15 מיתסר ע' דאמר לה בהדיא "חילק אתנן",
 16 אבל בסתמא - מתנה בעלמא הוא, ולא
 17 היא זונה חדיא בעילה בסתמא, ור'א כרבי
 18 אליעזר. אבל היכא דזונה מעיקרא, היא -
 19 לרבא נמי בסתמא אתנן הוא, ואפילו פניה.
 20 משרא שריא - ואמאי קאמרי רבנן דהוי
 21 אתנן? הא ליתא נתן דאסר אתה המותרת,
 22 אלא רבי אלעזר לרודדי. אפילו - אצל
 23 הישראל עצמו, ולרידדי אסורה שפחה.
 24 לישנא מעליא - ריעבד" - היינו אבר
 25 המשמש כן. שפחהשעמ' לרבי עביר
 26 משרא שריא - דכתיב: "משנה שכר שכיר
 27 עבדך" - שעבד בין ביום ובין בלילה,
 28 שהוליד לרבו בנים משפחהו. אין רבו מוסר
 29 לא כו' - דכתיב: "אם נפני רבא בנפני רבא",
 30 רבי, דאמר לא הוי אתנן - לית ליה האי
 31 סברא, דודאי אפילו אין לו אשה ובנים מוסר
 32 לו רבו משפחה כנענית, ש' לא אשה ובנים מוסר
 33 מוסר לו שפחה כנענית - בעל כרחו של
 34 עבד. וגזירת החיוב היא, דכתיב (שמות כא)
 35 "אם בעל אשה, וכתיב בתריה: 'אצל
 36 אדוניו יתן לו אשה' וגו'. משנה שכנגד
 37 הבלב אמרין - להקביר, ד'מור' כלב' הן.
 38 אתנן כלב - 'הליך טלה זה ותלך כמותו'.
 39 אציל. מור זונה - שהולך ש' כמותה.
 40 וקתנא לשפחהו באותה טלה, ולרודדיהו -
 41 דמזיר ואתנן. ש'אמר שפחהשעמ' -
 42 ולא לרודדיהו. **גמרא** ולא רבית במתיריהו
 43 - אלאמ' 'מזיר' היינו דמיס. אימא אתנן -
 44 ממש. דהא 'מזיר כלב' היינו אתנן, וכלב כתיב
 45 'ומזיר' - מוסף על ענין האשתי, וכן הלפיו וכן
 46 שלשה - ויהינתן אתנן זונה וכו'. ש'אין
 47 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב
 48 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב
 49 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב
 50 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב
 51 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב
 52 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב
 53 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב
 54 ש'הם טלה ששה ימי הבלב, דהשתא ימי הבלב

רבי אלעזר היא, דאמר: פניו הכא על הפניה שלא לישום אישות - עשאה זונה. אי רבי אלעזר מאי אריא אלמנה? ניתני פניה! - אלמנה איצטרך, סלקא דעתך אמיא: הואיל ובגין אב הוא - לא ניתסר, קא משמע לן. 'האומר לחבריו הא לך טלה זה' כו. והא שפחה לעבד משרא שריא? אמר רב הונא: אצלו קאמר, והא דקתני עבד - לישנא מעליא קאמר. אי הך, מאי מטיקא דרבי? אמר לישנא בר בר יוחאי: ועלמ' עביר, וכן קתני - בעבד עביר. אי הכי, מאי ועלמ' עביר? שפחה לעבד עביר משרא שריא! - הכא במאי עסקינן? בגון דלית ליה אשה ובנים, דתניא: אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית, יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית. משנה ואיתו 'מזיר כלב' - 'האומר לחבריו 'הוליד טלה זה תחת כלב'. וכן שני שופטין שחלקו, אחד נטל עשרה ואחד תשעה וכו'. ובעל כרחי - אסור, ושנעם הכלב - מותר. אתנן וכלב שנגד הכלב - והרי אלו מותרין ש'אמר 'שנים' וכלב ומזיר זונה - הרי אלו מותרין ש'אמר 'שנים'. גמרא מן ארבעין וזנה - 'הן' - ולא לרודדיהו. הוא אומר 'תמפר עמך כלא הון ולא רבית במתיריהו'. אימא אתנן זונה? - אם בן לא קרב, הו' תלתא - גם שניהם, ולא לשלשה. מי קאמרין אגן אתנן ומזיר? 'אתנן ולא מזיר' קאמרין. אם בן ניקא קרא 'לא תביא אתנן זונה וכלב', מדכתביב 'אתנן זונה ומזיר כלב' - שמע מינה. 'השופטין שחלקו אחד נטל' - וניפק רדא לרבי כלבא, והך מלוהו לשטרות! - הך במאי עסקינן - לרבי דפסי' דמי כלב מיהו מציניה, והאי מיופנא דכלב שדי בכלוהו. אתנן כלב ומזיר זונה מותר' כו. אמר ליה רבא מפרקינא לרב אשי: מא

ואידך לשתרו - פירוש: משעם ביריה. והשתא נידא לפירוש רבינו יצחק דפסק הילכתא בין ביריה, הכי פריך כל כן בפשיטות 'ואידך לשתרו': וש' לומר: משום דאיכא תנאי דאית להו ביריה, פריך ליה ממתניחין ללא כוחיה מתקונא. ויש לומר: והבא משמע שאם איסור מערב ביהוה - נטל אסור, וסומכין על ביריה לומר שזו האיסור שסומכין, לכן בהדיא ד'הלכותין' זין מבין הבהוים (דאמר פרו' ז' משנה ד' ו' ש' לויגן שבני עמ' לפרשיה ש'ו מנשר, וסומך על ביריה, ולומר שזה הולך ש'הוא שותה. וכן הוא ד'שלשה שלקוח קנינן בשותפות ומתא ארת פרו') דפריך הלכותן בשבת יומא (נהג): ונטקול ארבעה זחי וגישיניהו, ואידך לשתרו משום ביריה ואם בן ככל איסור המעורב בהיתר נסמך אביריה, ונטקול כשיעור האיסור, ואידך לשתרו. וכן בזכום שנתערבו ש'הם כוסקל, דאמרין (ובזים ג.) מותר, ואמאי? נמי דבעל חיים חשיבי ולא בעלי, מכל מקום נשקוח חו' מניניהו, ואידך לשתרוהו ואומר מורו הדימר' ככל גדול ברין הן, ודודאי כל דבר שהורגו האיסור מתחלה ואחר כך תערב בהיתר - לא מסכנין אביריה. כיון שנתערבו היה באיסור. אבל זחי תעורבון בהיתר, הן האיסור לא היה מבורך טעם תערובתו, ולאחר ההירבנות נולד האיסור - לא מסכנין אביריה.

1 מאן דא מילתא דאמרי רבנן אין גזות לבחמה - דקתינו במתניתין אתנן כלב מותר,
 2 לשון קרשי. וקשיא. וכי לא היה יודע דמתניתין קרא דרשי, דשנים ולא ארבעה;
 3 ועד: מאי קומדרי? לא לישתמיט; וכי (לא) היה רוצה לומר סברא חדשה שאינה
 4 במשנה; ועוד: כי מייתי ברייתא דשנים ולא ארבעה, אמאי לא מייתי מתניתין דקתינו נמי
 5 בזכי גזירה למורי דרואי רב אחא פוריקאי

6 היה יודע המשנה. דהפוסק דשנים ולא ארבעה. 1
 7 והיה פשיטא לו היה דאם היה נותן חטאת 2
 8 לבלבחה - דאני אתנן, משום קרא דשנים 3
 9 ולא ארבעה. אבל היה בעי להפך, אם אדם 4
 10 נותן חטאת לזונה על מנת שילך כלבו אצלה, 5
 11 אם היא כלב מוקראי ביאת הוא לא. ואף 6
 12 על גב דאיתא שאינם נותן לבלבחה בראשית 7
 13 מכל מקום אתנן שנותן כלב לאשה אסור. 8
 14 ומשני: לא לישתמיט תנא ולדתינו אתנן שנותן 9
 15 אדם לה. ואנתן שחובל בנותן לה. הלשון דרוק 10
 16 קצת. ובתרא הכי מייתי מן הברייתא, דכי דיכי 11
 17 דאמר רבי אבהו ביאת אדם בחמה ביה גזות - 12
 18 כך אין ביאת חמה באשה קרייה גזות. 13
 19 ומתניתין אל רצה להביא. משום דמשנה אין 14
 20 דרבה לפרש. אבל ברייתא. מה היה אתנן אשה 15
 21 הנבעלת לכלב אסור - זה היה לה לפרש. 16
 22 ויבמה (ע"ג) מוכחי דמילתא דרב אחא 17
 23 נאמר על אשה שנבעלה לכלב, דאיכא התם 24
 24 מעשה בירבה ביה חיוביהו לה שיהיה מוכבד 15
 25 ורבעה כלב כותב מאחוריה, אם נעשה לפני 16
 26 חכמים והבשריה. ועל המעשה בעא רב אחא 17
 27 פוריקאי אמר את מילתא. **דניחא** אתנן 18
 28 בנפוחתיהו: הניחה דאני בעי גנבה אסורין 19
 29 ולד עבד, ובמסכת עבודה זרה (נ"ג) בעי 20
 30 המשחיתה לקמה. טולת מהו למנותה, ש 21
 31 שטיי בעבד ואן אין עבד בנבעד? ומייתי ו 22
 32 מילתא דרבה ודלד עבד אסור. ומשני: הים 23
 33 מעיקרא בהמה והשתא בהמה, ובבא הוא 24
 34 דאודיא אפיה. אבל טולת - מעיקרא חישין 25
 35 והשתא אפיה. אלמנ שריען פשיט 26
 36 מבגודל. ושני: איתנן הוא סברא דביט שמיא 27
 37 להפך, דאמרו שטיי במקומה הוא עומד, והיסק 28
 38 ועשאן סוריא אסורין. ובולד מרוד דשרי, 29
 39 מדרשא דרס"ח - ולא דליתיהו. רבי טעם 30
 40 להלך, הדאי בני עבודה כוכבים ולד אסור, 41
 42 כדמפרש הכא דניחא אתנן כל בנפוחת. והטו 43
 44 להשתחורף לכל נפחת. אבל משחחיה לקמה 45
 45 - אין דעתו להשתחורף אלא למה שהוא 46
 46 רואה. דעתיא דהיסק ולא את טולתה. אבל 47
 48 ביה אתנן דעתיא אעיקר העילוי, לפיכך רבי 49
 49 בתמא דרעת הוזהר לבחמה לא לולד, וזכי 50
 51 קמה דעתיא טולתה שמיא קשיק. 52

1 אין גזות לבחמה - דקתינו במתניתין אתנן כלב מותר. תניא נמי חבי מנן בן - גרסין
 2 לה. ומתניתין היא, אלא משום דתני ברייתא 'מנן לאתנן' כר ומפרשה בהדיא - להכי
 3 מייתי לה. ובגמגום. וראה לי ורלא גרסין לה. ולד מוקמה ועבדו קרא, ולא אצקיה
 4 אלא לדידה, ולא פלמא אלא לדידה. **בשמה** נותן לה מוקרשין - כלב חותל על ליה אתנן,
 5 כדמפרש בבבבא. נותן לה עופות - חוליק, הרי

6 **מאן דא מילתא דאמרו רבנן אין גזות לבחמות? אמר לה:**
 7 **לא נישמטו קרא לכתוב "אתנן וזנה וכלב". תניא נמי הכי:**
 8 **מנן לאתנן קלב ומחור וזנה שמוקרשין? שפאמרי "שנים" - ולא**
 9 **ארבעה. ולדויתין מותרין, שפאמרי "גם שניהם" - הם ולא**
 10 **לדויתיהו. אמר רבא: ילד הרבפתת אסורה - היא וזלדה**
 11 **נרבעה, נזנתה אסורה - היא וזלדה ננחו. ילד מוקצה ועבד**
 12 **מותר, מאי שפאמרי? לאימיה אצקיה, לאימיה פלחי לה.**
 13 **אימי דאמי: ילד מוקצה ועבד, אסור, מאי שפאמרי? -**
 14 **דיחא לה גניפתיה. אמר רב אחדיבי בר אמי, אמר רבי:**
 15 **המקדש בפרש שור הנסקל - מקודשת, בפרש עגלי עבודה**
 16 **זרה - אינה מקודשת. מאי שפאמרי? א פיעת אימא קרא, ואי**
 17 **פיעת אימא סברא, אי פיעת אימא סברא: ניקח לה גבי**
 18 **עבודה זרה גניפתיה, גבי שור הנסקל - לא ניקח לה**
 19 **גניפתיה. אי פיעת אימא קרא: גבי עבודה זרה כתיבי "הייתי**
 20 **חרם כפאזיה" - כל שאמה מהיה מננה, הרי הוא כפאזיה. גבי**
 21 **שור הנסקל כתיבי "לא יאכל את כערה" - כשרו אסור, פרשו**
 22 **מותר. **בשמה** נתן לה מעות - הרי אלו מותרין. ינות**
 23 **וישמיני ומלכות, וכן לה דבר שפויצא בו קרב על גבי המזבח -**
 24 **אסור. נתן לה מוקרשין - הרי אלו מותרין. עופות - הרי אלו**
 25 **אסורין. שיהיה פרוי, מה אם המוקרשין שהמום פוסל בהן -**
 26 **אין אתנן ומחור חל עליהן. עוף שאין המום פוסל בו - אינו**
 27 **דין לשלל. והא אתנן ומחור חל עליו? תלמוד לומר: "לכל בר" -**
 28 **להביא את העוף. כל האסורין לגבי מופת - ולדויתיהו**
 29 **מותרין. רבי אליעזר אמר: ילד מרפה לא קרב על גבי המזבח.**
 30 **רבי יגיאן בן אנטונינוס אמר: כשידעה שניקה מה המרפה -**
 31 **פסקלה מעל גבי המזבח. כל הקדשים שנעשו מרפה - אין**
 32 **פורין אותן, שאין פורין את הקדשים להאכילן לכלבים. **גמרא** תנו רבנן: מנן בן -**
 33 **ותים שפאמרי, נכבים ועשאן. תני רבי תרדא: אסורים, ותניא אודי: מותרין. אמר רב יוסף, תני**
 34 **גוריון דמן אספורן: בית שמאי אסורין, ובית הלל מותרין. בית הלל סברי: "הם" -**
 35 **ולא שנייהו. בית שמאי סברי: "הם" - ולא לדויתיהו, "הם" -**
 36 **גם!?" - גם לבית הלל קשה. תנו רבנן: "בית ה' אלקיהו" - פרש לפרה שאין פאה לבית, דברי רבי**
 37 **אליעזר. ותקמים אומרם: לרבות את היקיעוין. מאן הקמים? אמר רב הקרא: רבי יוסי ברבי יהודה**
 38 **היא. דתניא: נתן לה זכב, רבי יוסי בר יהודה אומר: אין עושין ריקיעוין, אפילו אחורי בית הכפרת.**
 39 **"נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין" כו'. והווי מוקדשין אתנן ומחור חל עליהן מקל וחומר: ומה עופות,**
 40 **שאין המום פוסל בהן - אתנן ומחור חל עליהן. מוקדשים, שהמום פוסל בהן - אינו דין שאתנן ומחור**
 41 **חל עליהן? תלמוד לומר "לכל בר" - להוציא את היתור. שפאמרי - דרעשניהו קרא, הא לא משעניהו**
 42 **קרא - הנה אמאי: פי' הויב כל מוקדשיו, וכן עליהן את מחור, ותא לאו מנאנא הואא אמר רבי**
 43 **הושעאי: בקמתה על פסחו, ורבי היא. דתניא: "ואם ימעה תבית מחיות משוה" - היתירויהו משוה, מפר**
 44 **אכילה ולא מפרד מקשה. רבי אומר: אף מפרד מקשה, שאם אין לו - מנמה אחרים עמו על פסחו ועל**
 45 **תניתו, ומעותיהו חולין, שעל מנת פן הקדישו. ישראל פסחיהו. "כל האסורים לגבי מופת" וכו'. אמר**
 46 **רב: כל האסורים לגבי מופת, ולדויתיהו מותרים. ותני עלה: ורבי אליעזר אומר. אמר רב הונא בר חיננא,**
 47 **אמר רב נתן: מחולקת שעפיריה ולבסוף נרבעה, דרבי אליעזר סבר: עופר ידך אמו הוא, ורבנן סברי:**
 48 **לא ידך אמו הוא. אבל נרבעו ולבסוף עיפוי - דברי הלל מותרין. רבא אמר: מחולקת לשנרבעו ולבסוף**
 49 **עיפוי, דרבי אליעזר סבר: זה וזה גורם - ורבנן סברי: זה וזה גורם - מותר. אבל עיפוי ולבסוף**
 50 **נרבעו - דברי הלל אסורין. ורבא לשעמיה, דאמר רבא: ילד נרבעתת אסורה - היא וזלדה נרבעה, ילד**
 51 **נזנתה אסור - היא וזלדה ננחו. לישנא אחרת: אמר לה. אמר רב הונא בר חיננא, אמר רב נתן: מחולקת שנרבעו מוקדשין, דרבי**
 52 **אליעזר סבר: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: לא. אבל נרבעו פשתו חולין, הואיל ואשתנו - דברי הלל מותרין. רבא אמר: רב נתן: מחולקת שנרבעו**
 53 **פשתו חולין, דרבי אליעזר סבר: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: ביזוי מילתא, ורבנן סברי:**

46 נזנתה אסור - היא וזלדה ננחו. לישנא אחרת: אמר לה. אמר רב הונא בר חיננא, אמר רב נתן: מחולקת שנרבעו מוקדשין, דרבי
 47 אליעזר סבר: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: לא. אבל נרבעו פשתו חולין, הואיל ואשתנו - דברי הלל מותרין. רבא אמר: רב נתן: מחולקת שנרבעו
 48 פשתו חולין, דרבי אליעזר סבר: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: ביזוי מילתא, ורבנן סברי: ביזוי מילתא, ורבנן סברי:
 49 כל שפאמרי (ע"ג) מוכחי דמילתא דרב אחא נאמר על אשה שנבעלה לכלב, דאיכא התם מעשה בירבה ביה חיוביהו לה שיהיה מוכבד ורבעה כלב כותב מאחוריה, אם נעשה לפני חכמים והבשריה. ועל המעשה בעא רב אחא פוריקאי אמר את מילתא. דניחא אתנן בנפוחתיהו: הניחה דאני בעי גנבה אסורין ולד עבד, ובמסכת עבודה זרה (נ"ג) בעי המשחיתה לקמה. טולת מהו למנותה, ש שטיי בעבד ואן אין עבד בנבעד? ומייתי מילתא דרבה ודלד עבד אסור. ומשני: הים מעיקרא בהמה והשתא בהמה, ובבא הוא דאודיא אפיה. אבל טולת - מעיקרא חישין והשתא אפיה. אלמנ שריען פשיט מבגודל. ושני: איתנן הוא סברא דביט שמיא להפך, דאמרו שטיי במקומה הוא עומד, והיסק ועשאן סוריא אסורין. ובולד מרוד דשרי, מדרשא דרס"ח - ולא דליתיהו. רבי טעם להלך, הדאי בני עבודה כוכבים ולד אסור, כדמפרש הכא דניחא אתנן כל בנפוחת. והטו להשתחורף לכל נפחת. אבל משחחיה לקמה - אין דעתו להשתחורף אלא למה שהוא רואה. דעתיא דהיסק ולא את טולתה. אבל ביה אתנן דעתיא אעיקר העילוי, לפיכך רבי בתמא דרעת הוזהר לבחמה לא לולד, וזכי קמה דעתיא טולתה שמיא קשיק.

תמורה. פרק ששי - כל האסרוך דף לא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)

1 **למאן דאמר כו' -** פלוגתא היא ביאלו טרפת' (תולין ג.א.) איכא למאן דאמר
2 טרפה יולדת, ואיכא למאן דאמר אינה יולדת. זה זה גורם - וליכא פלוגי בעובר
3 דין אמו הוא אלא אם כן עיברה ואחר כך טרפה, הדהם למאן דאמר דין אמו הוא
4 אי-עוד הטרפת גופיה. אבל דכא הדרטרפה ולבסוף תולדות, ליכא למימר דין אמו
5 הוא. שררי שי לבן דהיה, אלא בזה היה

6 גורם פליגי: **אפוח** - שגולד ביבעת יונה
7 טרפה, שאסור ליקרב. **ולד בעיני בהמה** -
8 אינה אסור אלא לולד מאכרי, ועמעמו
9 הוא נוצר וגולד והולך, אבל ביצה כל זמן
10 שאינה גנוחה - אדוקה באשכול, וגדילה
11 וגנוחה גנוקת הדרגולת. לישנא אחרינא:
12 מאריא קא רביא - לאחור שגולד והולך
13 וגולד, והלכך עקר יודולו אינו מאמנו. אבל
14 ביצה מגופה הדרגולת רביא. והדבר מוכיח
15 שלאחר שיצנא אינה גולה, ששום יבוי מדור
16 רבנן. לשון הרשמישמי: **אמר ליה רבא לרב**
17 **הוה בי' -** אלישנא קרא למאן דאמר טרפה
18 יולדת, ללישנא בתרא דאמר טרפה
19 אינה יולדת - שיהלא קמא שהיו כבר
20 באשכול בשעה שטרפה הדרגולת. **מלא**
21 **תרודו -** ובמסכת נזיר (ג.פ. נפרש שיערו.
22 **ההא אמרו ד' -** ואחר כך מת. ר' יוחנן
23 **אליעזר טמא -** דגופיה הוא, ועד כאן לא
24 פליגי רבין עלה כו'. ולישנא אחרינא, ועיקר:
25 דאפילו בחייו טמא רבי אליעזר, דאמר
26 מן החי טמא כמגע ובמשא ובואל כאבר מן
27 המת. ביבולו הדרוביב' (תולין ק.ב.א.) אבל
28 באפרת, אפילו רבי אליעזר מודה דקרב
29 דהא נופא אחרינא הוא, ונף לא ליה היה
30 מביעי טרפה. **לבתר דאסריה -** אחר
31 שהסריחה הביעה יצא זה ממנה.
32 ובשורשיה - מעק אסורא, דהואי נפרא
33 בעלמא. הלכך מותר זה שיצא ממנה אחר
34 כן. **כי בני אסריה -** הוא אמר לעיל
35 דמוקצה דהיא, ואסור באיבה כרשיקין, אבל
36 דלא מוקצה - לא. חלב רותח שחרתי -
37 כל ימיו. **הואיל ויבולת לעמוד -** עד איתו
38 חלב של שחרתי מעת לעת בלא שום אבילה,
39 אחריה, ושביעתי מעת לעת - חורה וניקה.
40 הלכך כל גדילתה מנוחה היא, ואפילו אבילה
41 בדימים אחריים בתימים. **רק ככל אות נפשיך**
42 **(תלביך נזב) -** פסולי הרוקחשין מוקמין
43 לה כספיר דבי רבי. **איכא דאמרי תובח**
44 **ואבילת נזב אין לו היתר אבילת אלא**
45 **שעת זביחה -** לאפוקי חלב גזיזה. דהקדש
46 ומחיים היא. אבל פרוח את האדם
47 להאבילן לכלבים, ולא מיתר להו ליאבילת'
48 למרדש: שיל דכלביך. ומחך דרשא שמעט
49 והלכך נזב רבי. **דחבי שמעט אתה לא**
50 **חאכל קודם זביחה.** כלומר, לא תתרוג
51 מחיים, אבל כלביך, ולאחר מיתה הוא -
52 אפילו בלא זביחה שפיר דמי. ופירתי את
53 הקדשים להאבילן לכלבים, תרי תנאי נינהו,
54 דחבי מוקמין (שדשמת תולין) דף ק.ק.)

הדרן עלך כל האסורין

55 **משנה קשי' ברוך הבית -** ממשעוין להו בשילדה פרק קמא (תמורה ג.א.) דלא
56 עבדי תמורה. **פיגול ונתר וטמא כו' -** בשלמים כתיבי, ובקרא ובקרא
57 רבננתו (ו.א.) נפרש: שלמים בכלל כל הקדשים וזבחי, ולמה יאמרו? - ולקדש אלהין,
58 ולומר לך: מה שלמים מיוחדין, קדשי מנחה - אף כל קדשי מנחה.

59 **וישן** - וזהו הדין כרשיני עבדה וזה, אם אבדל כל ימיה, שעיקר גידולתה מהו, שהוא אסור, ולפיכך ירומט - אפילו להריוט.

הדרן עלך כל האסורין

60 **ישן בקדשי מנחה (וכו') -** אין בזה משום פיגול - כדאמר סוף פרק קמא (תמורה ג.א.) דלא
61 שיהי בכלל וזבחי מן הכלל שהיו מרוקמין. ומה שלמים קדשי מנחה, אף כל קדשי מנחה, ונתר - "עין מפוגול, וטמא - "הילול" מותר.

קנג תוספת

1 **למאן דאמר טרפה אינה יולדת -** ומשכחת לה שעירבה ולבסוף טרפה, ובעובר
2 ידך אמו הוא פליגי. תימה: דאמר לעיל אבל עיברה ולבסוף נרבעה - דברי
3 דבלי אסור, ששום דהיא ולדה נרבע. תבא אמר למאן דאמר טרפה אינה יולדת
4 משכחת לה בשעירבה ולבסוף טרפה, דרבנן סברי מותר, ולאוי דין אמו הוא.
5 וקיימא לן ביאלו טרפת' (תולין ג.א.)

6 **טרפה אינה יולדת, ואם כן נמאן רבא ללא**
7 **כרבנן? שי לומר: דהיא טרפת שהיא תלו**
8 **בזכות וריבא, כיון שאנו ואנן הולד כן**
9 **ובראי -** אין לנו לומר שטרפה הולד עם אמו,
10 ואין לנו לפסולו בשביל סוף טרפתו. אבל
11 גבי רביעה נגעה - והאי כיון אמו היא,
12 ומיהו קצת קשה: דאם כן הוה מנתי לצדיקין,
13 דגבי ולד כרבע צריך לומר שטרפה ולבסוף
14 עיבר, ובלוד טרפה צריך לומר שעירבו
15 ולבסוף נטרפו, ומטקאן אפי' פרק "אלו
16 טרפת' (שם) דטרפה אינה יולדת ויש לומר:
17 כיון ובטרפה לא שייך עובר בעינן אחד -
18 ואין לנו לצדיק, שאינו יורד להלדן לך אלא
19 כל היתר הולדות של כל האסורים לגבי
20 המזבח, ובכרבע דאיכא שני צדיקין, ואינו
21 מותר אלא לעד אחד - חשיב ליה בשביל
22 שחור זה המזבח. ובטרפה דאיכא אלא עד
23 אחד - חשיב אתו עד המזבח. **דמאורייתא**
24 **אבדו רבי -** פירוש: ולד בעיני בהמה אינו
25 ארוך גופיה, אלא תליו הוא מאכרי, ועמעמו
26 הוא נוצר וגולד. אבל ביצה מעורה היא
27 באשכול, לישנא אחרינא: מאריא הוא קרבי
28 ולא אחור שגולד הולך וגולד, הלכך עיקר
29 גדולו אינו בלא מאמנו. אבל ביצה, טרפה
30 הדרגולת קרבי, והדבר מוכיח שלאחר
31 **מלא -** אינה גידלה. שני הלשונות פירש
32 רש"י: **גזילה** - תרודו יונה האבא מאמס זה
33 ואחר כך מת רבי אליעזר מטמא דגופיה הוא
34 ועד כאן לא פליגי רבין עלה כו'. עד -
35 פירש רש"י, ונראה בעיני דאפילו בחייו מני
36 מטמא רבי אליעזר, דאבר מן החי מטמא
37 במגע ובמשא ובואל, ב"מערך הדרוביב'
38 (תולין ק.ב.א.). תימה: דבמסכת נזיר פרק
39 "כזן גדול" (ג.א.ב.) חזקיהו ששחאה זו
40 ונת. מהוה ומאי קמביעיא ליה, הא רבי
41 אליעזר מטמא לפירוש ואפוקי, ולפירוש שני
42 - אפילו לא מת, וכל שכן מתי לומר:
43 דמביעיא ליה איכא דרבנן, דילמא עד כאן
44 לא מטייר רבנן אלא במת, דפרשיש בעלמא.
45 ואינו גנוק האדם אלא בריה בפני עצמה.
46 אבל כו' - מודה. ובגמרא מיהו למיפשע
47 הבעש שחבתינה מהדאי ("היעור הדרוביב'
48 (דף ק.ב.) אמר רבי יהושע: לא אם אמרת
49 דמת שיש לו רוב ורובע רבנן, תאמר בדי
50 שאין לו רוב ורובע ורקב. ואומר רבינו יתחק
51 דרבי יהושע היינו רבנן דבבא. ודבריו הל
52 רבין לו רימה. **ואי לבי אליעזר,** כיון קדו של
53 רימה - כל שכן שיש לו רב. והקדש הרי
54 אחי מוהי: דבא תני 'מלא תרודו (רקב)
55 יתנה', ובמשניות (אהלות פרק ב משנה ב)
56 תנן: כותי רימה, בין היה בין מיתה מטמאה.

הדרן עלך כל האסורין

57 דברי רבי אליעזר, ובחכמים שחרין, ונראה למורי דהיינו דוקא כשפירש מאמס זה,
58 ואו השיעור מלא תרודו. ולא אלא דבכל מקום שיעור תרודו מצינו בעי דבא?
59 **אלא** באדם מקרי רימה כו' - וזהו חזקיהו (לכא) אימת גזילה כל סמיטרא, וכי
60 לומר: דאינו אלא לרוחא דמלתא. רבני מני אדם לא מקרי "רימה" מכל מקום לא
61 דמי לכיצת אפרת.

הדרן עלך כל האסורין

62 דברי רבי אליעזר, ובחכמים שחרין, ונראה למורי דהיינו דוקא כשפירש מאמס זה,
63 ואו השיעור מלא תרודו. ולא אלא דבכל מקום שיעור תרודו מצינו בעי דבא?
64 **אלא** באדם מקרי רימה כו' - וזהו חזקיהו (לכא) אימת גזילה כל סמיטרא, וכי
65 לומר: דאינו אלא לרוחא דמלתא. רבני מני אדם לא מקרי "רימה" מכל מקום לא
66 דמי לכיצת אפרת.

קנר
תוספות

תמורה. פרק שביעי - יש בקדשי מזבח דף לא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ"

ולרין חולקן לאחר לאורי פרויגן - בבבורות (ד.א.) מוקד לה אעבור קודם פרויגן

ואוליד לאחר פרויגן. דאי אעבור ואוליד קודם פרויגן, אמר לעיל בפרק
"אלו קדשים" (ז.א.) אמר - לרבות ולד בעלי מומין. או ליקרב למאן דאת ליה, או
לרעיה למאן דאת ליה, ואי אעבור לאחר פרויגן - ולד אבי מיקרב. אלא
דאי מיידי אעבור קודם פרויגן ואוליד

לאורי פרויגן, אלא מנייה ליה פרויגן אמר. שוק
תמימים בעמי אמי. אפילו אם יפול ביד סוס
שקט - אין מותרין, כרתניא הים. ולא
אלימי ליתפס פרויגן. והם קדושין, רבין
אעבור לפני פרויגן קדשו מני, למאן
דאמר בעמי אמר סוד. וקדשים. ואפילו למאן
דאמר ברוחין, ובעשת הויתא אמן ברוין -
מכל מקום תפסוהו קדושה שבעת הויתין.
הא קדש ברק הבית נתנין מנא הני מלי -
תמיה: אלא מאי עברין מיידיהו? אי אל
דיהבין להו לאומנין בשבין לחוק ברק
הבית? ואומר מורי הרמ"ר: וכלבא ערוך
דאמר חזק לקנות אלא עמיס וסלקא קריא. דמתאן
עורך הבנין, וקדושתו נשארה עליון, אבל
ליתן לאומנין שבטים, להוציאן לחולין -
אסור. אלא מתנדבין מעה בני עצמן לפרע
לאומנין. משום חוב איצטריך קריא. דמתאן
עצמן שהקדושה נתנין לאומנין.
זכרים ומכרו לצרכי עולות - משום
קדושתן לן לקטן (ג.א.) ודמפס
תמימים לבדק הבית אין יוצאין מיד מזבח,
ורבי יהושע סבר, זכרים מקדש עולות, ולא
שבק איש קדש מזבח ויחזק קדושת
דמיס. אלמא זכרי טהורין אין סתם וקדושת
לבדק הבית.
ופליגא אמר רב אבהו - דאמר
אפילו לרבי אליעזר אין סתם
קדושתו לבדק הבית, והבא היינו טעמא
משום אדם ארם חולק נירו, ויכין שבאן
תקבות - עירכות לבטל.
לאיתוי שפיי תנביה - ומיידי במקדש
את הקדשת, יארי בבורים שלקח
עצים, אומר בעיניה סוף פרק י"ד חגיגה
(ד.א.) דאן אפילו בשפיי לול גבתיה.
והשתא צריך לומר פירוש נאי "מה שאין בן
בקדשי מזבח" וזכרי שפיי תנביה בקדש
מזבח אלו לומר: בן במקדש שני גורי עצים
למערכה.

ולרין חולקן אסור לאחר פרויגן, והשוהבין בחזין - חייב
אין נותנין מין לאופנין בשכרין - מה שאין בן קדש
ברק הבית. יש בקדשי ברק הבית: ששם הקדשות
לבדק הבית, הקדש ברק הבית חל על הכל, ומעלין
בגידוליהו, ואין בהן הנאה לפעלים. גמרא וכללא הוא
דכל קדשי מזבח עושיין המורה? והרי עופות - פקדושה
מזבח בני, והתני: המחות והעופות עושיין המורה? והתני:
התני, אבהמה. והרי ילד קדש מושב הוא, והתני:
אין הולך עושה המורה! הא מני - רבי יהודה היה,
דאמר: ילד עושה המורה. והרי המורה עצמה, דקדשי
מזבח, והתני: אין המורה עושה המורה! כי תקני -
אעיקר זבחה, השתא דאתית להכי, אפילו תימא רבנן,
כי תקני - אעיקר זבחה. ואין נותנין מין לאופנין, כי'
הא קדשי ברק הבית נותנין? אמר רבי אבהו: דאמר
קרא "ועשו לי" - משלי. "יש בקדש ברק הבית" כי'
אמר מני? סתם הקדשות לבדק הבית, והל על הכל
מאן תמא? אמר רבי חייא בר אבא, אמר רבי יוחנן:
דלא קרבי יהושע. תמניא: המקדש נכסיו וזהו כהן
במהרה יראה לפני מזבח, זכרים ונקבות, רבי אליעזר
אומר: זכרים - ימכרו לצרכי עולות, ונקבות - ימכרו
לצרכי שלמים, ודמיהו יפלו עם שאר נכסים לבדק
הבית. רבי יהושע אומר: זכרים - הו עעמן יקרבו
עולות, ונקבות - ימכרו לצרכי שלמים, ויביא בדמיהו
עולות, ושאר נכסים לבדק הבית. ופליגא דרב אבי
בר אבהו, דאמר רב אדא בר אבהו, אמר רבי: בערד
שבולו זכרים - אפילו רבי אליעזר מודה, דלא שביק
איניש קדש מזבח ומקדש מזבח, דלא חולקין
אלא בערד שיש בו מחצה זכרים ומחצה נקבות, ורבי
אליעזר סבר: אין חולק את נדרו, ומדנקבות - לאו
עולות, זכרים נמי - לאו עולות. ורבי יהושע סבר:
חולק את נדרו. לישנא אחרניא, אמרי לה, אמר רב
אדא בר אבהו, אמר רבי: בשלא הקדשי אלא בהמה -
אפילו רבי אליעזר מודה, דלא שביק איניש קדש מזבח
ומקדשי לבדק הבית. לא חולקו אלא כשיש שאר נכסים
עמיהו, ורבי אליעזר סבר: אין אדם חולק את נדרו.
מדקדשי נכסים - לא לקדש מזבח, בהמה נמי - לא
דקדשי מזבח. ורבי יהושע סבר: אדם חולק את נדרו.
"ודמיהו יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. בשללא
לישנא בתרא - היינו דקתני "עם שאר נכסים לבדק
הבית", אלא ללישנא קמא - ליתני "פלו לבדק הבית"!
תמניא נמי הכי: "ודמיהו יפלו לבדק הבית". הקדש
ברק הבית חל על הכל". לאיתוי מאי? אמר רבניא:
לאיתוי שפיי ויבא. "מועלין בגידוליהו", לאיתוי מאי?
אמר רב פפא: לאיתוי בקדושת מזבח חלב המקדשין וביצי תורין. דתמניא: חלב המקדשין
וביצי תורין - לא נתנין ולא מועלין. כמה דברים אמרימ? בקדשי מזבח, אכל קדשי ברק
הבית, הקדשי תרנגולת - בגדיהו, המורה - מועלין בהלכה. ואפילו למאן דאמר מועלין
בגידולי מזבח, הני מלי - גידוליהו דחיו למזבח, אכל גידוליהו דלא חיו למזבח - אין מועלין בהן.
מקדשין וביצי תורין - לא.

ולרין חולקן - נפקא לן לעיל בפרק סוף "כל האסורין": רשי - ולא חלב. ולרין -
מפרש בפרק שני בדבורות (ד.א.) דאעבור לפני פרויגן ואוליד לאחר פרויגן,
דלית ליה תקנות: לקרביניהו - מבח קדושה דודיה אתר, לפקדוניהו - לא אלימי
ליתפס פרויגן. אבל נתעבר לאחר פרויגן - ולד צבי ואלו נידו ומותרין. ובקשר
לבדק הבית, אפילו דאעבור קודם פרויגן -
שור, ולא קדושתו אלא לזמי, ולא חזירא
קדושתו כולו האי. חל על הכל - אפילו -
על האבנים ועל העצים. ומועלין בגידולין -
מפרש טעמא בגמרא. **גמרא אמר רב סתם**
קדושתו לבדק הבית - ואפילו בהמה
במשמנו. כאן תנא - ואפילו בהמות, אי
אקדושתו סתם. ולא אמר "למזבח" -
אמרנן: לבדק הבית אקדושתו, ולא כרבי
הושע. ודמיהו יפלו עם שאר נכסים - כי'
קשר רבי אליעזר סתם וקדושת - לבדק
הבית, ואפילו בהמה, ומיהו, כל הראוי
למזבח, שהוא פרוהו מיד הגובר - איני
אלמא אלא למזבח, דאני יוצא מיד מזבח
לעולם. כרתניא לקמן בהאי פירקא: המתפס
תמימים לבדק הבית, בשוק נפרין - און
נפרין אלא למזבח. רבי יהושע אומר כי -
קשר רבי אליעזר סתם וקדושת - לבדק
למזבח. ופליגא דרב אבי, הא דאקמיה
מתניתין כרבי אליעזר - פליגא דרב אבי,
דאמר לרבי אליעזר נמי סתם מקדש בהמה
- למזבח מקדש לה. והבא היינו טעמא -
משום אדם ארם חולק נירו, חזיו חלדא
קדשה וחזיו חלדא קדושה. **אם חולק את**
נירו - זכרים לעולה ולדמי עולה.
שדלמסו לכא למימר ולקרבו בלא פרוין.
רבין אביהו אדיל לוח - לא ליתי מעלה,
דמשמנא לא אמר שלמים נענה, ויכין
הקדוש הכל - איני יכול להנות מתן. אלא
בהמה - כל בהמותיהו, אפילו רבי אליעזר
מודה, דאף על גב דאיכא נקבות, האיל
וחזין כל בהמותו למזבח - אמרינן:
תמימהו למזבח. זכרים יקרבו עולות ונקבות
לצרכי שלמים ודמיהו עולה. והואיל
דאיכא למימר: כל דמיהו למזבח, אלא
לישנא קמא - דאמר רב אדא בערד שהוא
מחצה זכרים ומחצה נקבות אמר רבי אליעזר
אין אדם חולק נירו, חזיו חלדא חזק
וחזיו להקרבת דמיס. ואפילו ליכא שאר
נכסים, ויכא למימר לול דנדר למזבח, פליג
רב אליעזר, אמאי הני דמיהו פלו עם שאר
נכסים לבדק הבית, ואז נתנין קדש שאר
איסין כלל. שפיי ונביה - שאם הקדש
נכסין לבדק הבית - נמי מעלה בשטאין, אם
שפאן. נמי מעלה בגביהו - עליו עשוקין,
כימות חזוקך, והיין לו לזבל. חלב
המקדשין - חלב של מוקדשין. רבי קדשי
מזבח מקדש תורין, לגבי מזבח ובי קדשי ברק
הבית נקט תרנגולת ולא תורין. דאורחא
דברי הראוי למזבח. המורה - רבותא היא,
דאף על גב טעמא הוא - ויהיא עלה
קדושת ברק הבית כרבי סהור. גידוליהו דחיו
למזבח - בנין ולדות קדשים.
מזבח

המורה. פרק שביעי – יש בקדשי מזבח דף לב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 קבג תוספת

1 **מקדישין** אותן הקדש עליו – לשון שונא, כמו מעלין בדמים. כלומר, שמין כמה
 2 כח יש לו בה. כדמפרש בערכין (כתב). המתפיש עלה לברק הבית, אם
 3 נדר – נתון את דמיה, שהרי אם היה נאכר דבר חיובי לשלם. ואם נדבה – נתון
 4 לפי טובת הנאה שבה. פירושו: ומצי שקיל דבר מועט מישראל כדי לברק להקריב
 5 בשבטן בן בתו כהן, ולשון רש"י. ודא, ונתא

6 **מזנה אחר קדשי מזבח ואחר קדשי בְּרֶד הבית – אין**
 7 **משניין אותן מקדשה לקדשה, ומקדישין אותן הקדש**
 8 **עליו, ומקרימין אותן, ואם מתו – יקברו. רבי שמעון**
 9 **אומר: קדשי בְּרֶד הבית, אם מתו – יפדו. גמרא אמר**
 10 **רב הונא: קדשי מזבח שהתפסין לחרמי כהנים – לא**
 11 **עושה פלוס, מאי טעמא? אמר קרא 'כל תרם קדש**
 12 **קדשים לא לה' – כל תרם קדש קדשים הו', והוא**
 13 **לה' ליהו'. מיתבי: קדשי בְּרֶד הבית שהתפסין, בין**
 14 **לקדשי מזבח בין לחרמי כהנים – לא עושה פלוס, בין**
 15 **כהנים, שהתפסין, בין לקדשי מזבח בין לקדשי בְּרֶד**
 16 **הבית – לא עושה פלוס. הא קדשי מזבח שהתפסין לחרמי**
 17 **כהנים – מה שעושה עשוי, היתבא דרב הונא! אמר**
 18 **לך רב הונא: כי שירה – אהרא שירה, קדשי מזבח**
 19 **שהתפסין לברק הבית – מה שעושה עשוי, אבל לחרמי**
 20 **כהנים – לא עושה פלוס. וליחניה גבי הקד? תנא,**
 21 **דאות ביה תרמי – תתני, דלית ביה תרמי – לא קתני**
 22 **תנן 'מקדישין אותן הקדש עליו'. מאי לאו, הקדש עליו**
 23 **לקדשי הבית, ומתרימין – לחרמי כהן! – לא, אודי ואדי**
 24 **לקדשי בְּרֶד הבית, ולא שנא מפיק להו בלשון 'קדשה'**
 25 **לברק הבית, ולא שנא מפיק להו בלשון 'חרמי' –**
 26 **לברק הבית. והא לא תני הכי, דתניא בבביתא:**
 27 **הקדש עליו – קדשי בְּרֶד הבית, מתרימין אותם – תרמי**
 28 **כהנים! ועוד, הא תניא: קדשי מזבח שהקדישו לחרמי**
 29 **כהנים – מה שעושה עשוי! תיבא דרב הונא, תיובתא.**
 30 **והא רב הונא קרא קאמר! אמר עולא: אמר קרא**
 31 **עולם: 'כל תרם' – ומי אמר עולא הכי? והא אמר**
 32 **עולא: המתפסין עולה לברק הבית – אין בה אלא עיכוב**
 33 גוברין

34 בן לקדשי מזבח בין לחרמי כהנים לא כלום – פירש רש"י: דבשלמא
 35 קדשי מזבח יש בהן טובת הנאה כדמפרש במתניתין, אבל בקדשי בְּרֶד הבית מה
 36 טובת הנאה יש בהן.
 37 **חרמי כהנים שהתפסין בו** – פירש רש"י: דאין לו בהן טובת הנאה, שצריך הוא
 38 ליטוב לכהן (בעל כרחם) שבאותו משבר. ואפילו למאן ולא מקש מטלטלין
 39 לקרקעות – הני מילי מקדשים, עד כאן לשונו. ואומר מורי: דהך מילתא דמקש
 40 מטלטלין לקרקעות בערכין בפרק 'המקדיש' (כתב), אמר רב חסדא: המזריח
 41 מטלטלין – נתון לכל בהן שרצה. אגמרא: 'כל חרם בישראל כל יחידי'. חזרתי
 42 שרואי – נתון לכהן שבאותו משבר. ופריך: וליקוש מטלטלין לקרקעות ומשני
 43 ולא הניא דהיא דאמרי דמקש, איכא דלא מקש. ומה שפירש אפילו למאן לא
 44 מקשו, ועל מילי בבביתא, אל הבן בני לשונן. אלא נראה לפירש למורי (שיחזק)
 45 בדריה בהן, והכא אתיא כגמרא דלא מקשו. והאמר עולא המתפסין עולה לברק
 46 הבית אין בה אלא עיכוב גוברין – פירש רש"י: שאינה קריבה עד שיבוא גוברין
 47 וכל שכן לחרמי כהנים. והא אפילו רב
 48 הניא מפליג אחרימי כהנים, מודה בברק הבית. ומשני: מדרבנן. כלומר, דין ברייתא
 49 דלעיל דרשאי לקדשי לקדשי מזבח, לומר דחילי עלה בקדשי עליו – מדרבנן הוא
 50 דחילי, דמוראיתא ליכא אלא עיכוב גוברין. ועולא נמי, כי חירצה – מדרבנן חירצה,
 51 וקרא אסתבא בעלמא הוא. ועקר קרא לרבות חרמים למעלה, כדכתיב
 52 (שם) 'לה' – עד כאן לשונו. ואולי שחילי דאמרן אסקאנה דרובן גוברין
 53 ובערכין
 54 בחו ריש 'כל חרם לה' – מלמד שחילי על קדשי שחילי על קדשי שחילי, וכן חרמי
 55 לברק הבית, כדכתיב במתניתין 'מקדישין אותן הקדש עליו', וכן בערכין. ועולא הכי
 56 קאמר: אלא עיכוב גוברין, כלומר, אין להקדש בנף הבהמה אלא
 57 שהגוברין

1 **משנה** מקדשה לקדשה – הקדש בְּרֶד הבית שהקדישם למזבח – לא עשה
 2 כלום, ובקדשי מזבח אין משנין מקדשות עולה לשלמים ומשלמים לעולה. ומקדישין
 3 אותן – אקדשי מזבח קאי. הקדש עליו – כגון אם אמר על עולה 'הרי זו לברק
 4 הבית' – מעלין אותה בחרם לפי מה שיש לו בה, ונתון לגבא, ודאנתא בערכין
 5 בפרק 'המקדיש' (כתב). מותרים ארם את
 6 קדשיה, אם נדר – נתון מידמה, ואם נדבה –
 7 נתון את טובתם. כלומר, אם בהמה זו והיתה
 8 נדר, כגון דאמר 'הרי על עולה' ופרשיו זו
 9 לנדרו, כיון דאם מתה או נגנבה חייב
 10 באחריותה – נמצא שבדלה שיש בו נתון כל
 11 דמיה לחרם הנצב, והיא הדין נמי לברק
 12 הבית. אם התפסין קדש מזבח לברק הבית
 13 ואם נדבה, אם הלא מתה חייב באחריותה
 14 – נמצא שאין לו חלק בה אלא טובת הנאה.
 15 דרשאי לטול רבב מועט מישראל בחיובו כדי
 16 שיתן עלתה ולא לכן בתו כהן להקריבה, כדי
 17 שיטול את הדמי, ובפי חזקת טובת הנאה אין
 18 לברק הבית ומקדישין אותם – אם החרים
 19 קדשי מזבח נתון לכהן העליון, כמו
 20 שפירשתי. אם מתו – קדשי מזבח, אפילו
 21 לאחר שהזמנו אבל עדיין לא נפדו –
 22 יקברו, ואינו יכול לפדותם להקדישן
 23 לכלבם. ואפילו למאן דאמר פרוח את
 24 הקדשים להקדישן לכלבם – הני מילי
 25 שבשעש טרפה, דאינא העמדה היערכה.
 26 אבל מתו – לא, דבעינן העמדה היערכה.
 27 אי נמי: אימתי – כגון שעבר ושחטם
 28 קודם פרויטן, וקאמר דרובו אינו יכול
 29 לפדותן ולאוקלו, דבעינן העמדה היערכה.
 30 ויקברו. 'פדו' – דלא הוה בכלל הנמא
 31 והערכה, כדכתיב טעמא בגמרא. **גמרא**
 32 **חמי כהנים – היינו סתם חרמין. ולהכי נקרא**
 33 לשון 'חרמי כהנים', ודימנין דחרמים לברק
 34 הבית, כגון אי פרש ואמר 'הרי זה חרם לברק
 35 הבית, לא עשה כלום – ואפילו הקדש עליו'
 36 לא יחוב לכהנים. כל חרם קדש קדשים הוי
 37 – שהיה מתחילה קדש עלה, ואם כן
 38 כהן עלה עליו.

39 **לא עשה כלום** – ונרמיהו לא מפקע מברק
 40 הבית, וטובת הנאה אי שכיב בתו. וכן 'חמי
 41 כהנים' – אין לו שום חלק בהם ואפילו טובת
 42 הנאה, משום דאינו רשאי ליתן אלא לכהן שבאותו משבר, ואליבא דגמרא דמקש
 43 מטלטלין לחרמי קרקעות בערכין בפרק 'המקדיש' (כתב). הא קדשי מוכח – דרשין
 44 בהו טובת הנאה, מה ששעש עשוי, ויחב וטובת הנאה לכהן. הא דרש"ייה –
 45 לקדשי מזבח לברק הבית הניא חטא **אורא** שירייה – כלומר, עד רבב זה שירייה
 46 ואם הקדישין לברק הבית – מה שעש עשוי, ויחב הקדש עליו. אבל לחרמי כהנים
 47 לא, דבראיא מועטין קרא. ונתיבתי כתיב הני – ונימא: קדשי מזבח שהתפסין
 48 לחרמי כהנים – לא עשה כלום. תרתי – דאינו יכול להתפסין אפילו לאחר משתי
 49 קדשות. **תן לאו הקדש עליו** – מקדישין אותו לברק הבית. ומתרימין קתני –
 50 היינו לחרמי כהנים, ויחב לכהנים העליון. **לא שנא כי מפיק קדשי מוכח לברק**
 51 **הבית בלשון הקדש לא שנא בלשון חרם** – יחב העולה לגוברין. **אמר עולא** –
 52 קרא לא ברב חזקא משמע, מדרודה ליה מערבא 'חרם קדשי קדשים הוא', ובתבין וכל'
 53 חרם', הכי משמע: על הכל חילי חרם, ואפילו אמיד קדש קדשים הוא.

עמוד על גבה, כדאמר הוה. היאך קרבנו של אדם קרב ואינו עומד על גביו. אבל שום דמים לא יהיה לברק הבית, וכל שכן לחרמי כהנים. והא אפילו רב
 הניא מפליג אחרימי כהנים, מודה בברק הבית. ומשני: מדרבנן. כלומר, דין ברייתא
 דלעיל דרשאי לקדשי לקדשי מזבח, לומר דחילי עלה בקדשי עליו – מדרבנן הוא
 דחילי, דמוראיתא ליכא אלא עיכוב גוברין. ועולא נמי, כי חירצה – מדרבנן חירצה,
 וקרא אסתבא בעלמא הוא. ועקר קרא לרבות חרמים למעלה, כדכתיב
 (שם) 'לה' – עד כאן לשונו. ואולי שחילי דאמרן אסקאנה דרובן גוברין
 ובערכין
 בחו ריש 'כל חרם לה' – מלמד שחילי על קדשי שחילי על קדשי שחילי, וכן חרמי
 לברק הבית, כדכתיב במתניתין 'מקדישין אותן הקדש עליו', וכן בערכין. ועולא הכי
 קאמר: אלא עיכוב גוברין, כלומר, אין להקדש בנף הבהמה אלא
 שהגוברין

קכד תמורה. פרק שביעי. יש בקדשי מזבח דף לב עמוד ב - מתוך מהדורות "אבן ישראל - שטיינזולץ"

1 שהגורן יעבד אותה לשוחטת עד שישימו אותה, ותחייבו דמי שטאט לבדק הבית.
2 ואשמעתי שאין הקדש של על גופה של טילה [אלא] לענין שחאסר לשוחטת עד שיפדה.
3 הלכך ממנהיגין נחא ליה. ולא קאמר מנהיגין שחיול על פק הבמה אלא בחוב בעלמא.
4 אבל קאשי ליה כיון דמכל מקום טילה ודכול להחיים לדמינו כתיב - אם כן ברך על
5 סבירא ליה והקדש דל על פק הבמה. אלא לא

6 כן - על מה שגם חרם הבהן? ואל דמי לרמי
7 בדיק ברביה. שמי חרמי ליה? ואל דמי ליה? ואל דמי ליה? ואל דמי ליה?
8 הדין? חייב, ואפיהו למה לרמי סבירא ליה?
9 אבל חרמי כתיב, דאי אמי' חרמי עלי' עלי' מנה
10 ולחרמי כתיב - אם ירצה יחזור בו, דאמינה
11 להדיט אל כלום הוא. חרמי כתיב אל לאו
12 אלא כאמור: "חפני הו' לחרמי כתיב", שאו חרמי
13 הדינים הל' על פק הניצן. אם כן ברך סבר
14 שלא שחררם הל' על פק הבמה. אם כן למד
15 אין בה אלא עיבוב ובהן? ואמאי, דרי אביב
16 איסורא לשחט עד שיפדהו ומשני: מדרבנן.
17 כלומר, מדאורייתא אין הל' כלל על פק
18 הבמה, ומרבנן הוא החיל על פק הבמה
19 ואסור לשוחטה. ועיקר קרא דאי אתא לומר
20 שחל על הקדש לכל הפחות להחייב משום
21 חוב. ועוד מצא רב בשם רבינו יצחק פרו'ך
22 מעלל אלא ומתפיס טילה לבדק הבית ולא
23 אלא לדמינו כתיב, שבע מינה רסבי דרמינו
24 כתיב אל כלום תפוס, שבע מינה ומשני: מילתא
25 דרשיה ודמי' לבדק הבית. וקאמי' לרמינו
26 מדרבנן היא דרשיה מיכל חרם, דרמינו כתיב
27 היינו מדרבנן. **למעילה** (קדשי קדשים בתוב)
28 - קת קשה מולא דרשני "כל חרם" לומר
29 דמי' חרמי כתיב, אם כן קדשי קדשים בתוב
30 כתיב היבא כתיבא ואמור טורי דרמינו: יוסקין
31 אקרא אחרינא, דכתיב גבי חרמי כתיב (קדשי
32 בוא: "ידעה ארצות באנחו ביבול קדש וקדשם")
33 לה כשהו החרם לבחן תהיה אחתה, וקדש
34 קדשיה: לאו קרא, אלא כלומר, קדש ליה. ומי'ר
35 רבינו שמואל דאפילו נמי לא דרשיה כלל, ודמי'
36 "כל" לרבות חרמי כתיב, מכל מקום אי' יודע
37 דפשיטה ליה קדשי קדשים קאי לרמינו כתיב.
38 דכתיב בריה לא יגאל ולא ימכר, היינו חרמי
39 כתיב דאן חיל פרו'ן, דאילו חרמי ברב הבית
40 אדורבה, כל עיקרן לפירוש קיימא וניהי, מכל
41 מקום היה עיקר חיל יחזור לרבות לקדש. עילוי
42 משרה עילוי דף, דמשמע דנמנע לחל, אבל
43 לענין מעילה - מפשיטה שמענין.
44 **נפא** והקדש עילה לבדק הבית אין שיה
45 אלא עיבוב גרמל - כלומר, שטאט
46 הגורן שיכבדו אותה מלושחת עד שישימו
47 אותה ולא יוכלו לעבב לשחט עד שיפדה.
48 והקדש עילוי אתא אלא חיל מגזיח התוב.
49 **מיתיה** והקדש עילה לבדק הבית
50 לשוחטת עד שתפדה - שדחרם נתפל על פק
51 העילה. משני: מדרבנן הוא דאסור לשוחטה
52 בלא אדרי מן התורה ומתיה הוא לשלם העילה
53 לבדק הבית. ובפרק "טבול יום" (נבחים קכא)
54 אמר: לא דמינא למנן דאמר קדש ברב הבית מדאורייתא, אלא אפילו למנן דאמר אין
55 תפס - לא דמינא ליה. והשתא קשי טובא: דמי אביב למנן דאמר קדש ברב הבית
56 לא תפס בקדשיה ומנחן להבנה ומשיבן דמי' ריש' פירש' רבנא דאמר תפס -
57 דמי' מקושא דהבא, דבעי לאכבוש דאסור לשחטת מן התורה. אלא אפילו למנן דאמר
58 לא תפס, אי' מדבא דמסיק היינו מדרבנן, נכל מקום עילוי מינא בעל שר פסיה, ובעי
59 פרויה: "ואי מדרבנן שתי מעילות - וכל אמרנא. וכל מסתבח, כבבא ממונת ומנועלן
60 מדרבנן, גבי דה וביצי תרוין (מעילה יב) - לוי' שחט דמיני מילי במידי דלא בדילי מיני, אבל סבירא
61 ברב הבית ווי' בכל העמדה והעריכה - ומתנוחין דאן מו' קיביר' קאי ע'ם אקדשי קדשים רסיפא. ורבי שמעון פליגי
62 שמוען בן לקיש מו' ולרבנן קדשי מזבח, אל קאי לא קאי אלא קדשי ברב הבית. ואף על גב דחגי בתחילה
63 אומר "אחד קדשי מזבח", שמוען דקאי כולח ממו' מדרבנן אחריו - לא קשיא לה. ורבי שמעון פליגי
64 שמוען פליגי אדרבנן, ואמר דאורייתא, אפיכא מסתברא, קדשי ברב הבית לאו יהו, וקדשי מזבח יהו. וסבורת
65 הופכות זו מן זו. ורבי רבי' הכל בעל מום מעקרי לאו היה - ודיקא קדשי מזבח,
66 אבל בקדשי ברב הבית, אפילו נמנע דאית ליה - חרי אין חילוק בין הם לבעל מום מעקרי, והכי מוכח
67 בהלכות. ורבי שמעון פליגי אדרבנן לא איירי בכלל קדשי מזבח ואל בכלל העמדה והעריכה) "ואם יפיר" ומכתיב ליה: קת קשה מנא ליה? ודלמא מיירי
68 בקדשי מזבח, וטעמא דאין פרו'ן הקדשים להאפילו לבלתי. ודא

1 גורן? - שאינה קריבה עד שיכבדו הגורן לעמוד על גבה, דמדאורייתא בעלמא
2 (וענינה כוונתו). האך קרבנו של אדם קרב אותו אינו עומד וגבי? אבל שום דמים
3 לא יזיב לבדק הבית, וכל שכן לחרמי כתיב. דהא אפילו רב הונא דיהה פליגי אחרמי
4 כתיב זהו מודה אבדק הבית. ושני מדרבנן - האך קרבנו דלעיל דשיראי
5 לקדשי מזבח. ושימורא ברייתא דלעילו הקדש
6 עילה - מרבנן הוא דחיל, דמדאורייתא
7 ליה לא עיבוב גורן. ועוד דלא נמי, כי
8 תירצה - חריבה. וחריבה מניה פירא לא אסתכחא.
9 ועיקר קרא למעילה אתא, לרבות חרמי
10 כתיב למעילה. והכי משמע: כל החרם חרי
11 לח; דאי איתוניה מניה פירא - מעל.
12 לרבות אחרמי קדשים קלים למעילה -
13 דכתיב: "זה". מנהיא דרבי מפק רבי יאי נמי
14 קדשים. ר"ל חלב' כתיב. ורבי היינו
15 טעמא דאמר קדשי קלים, ולדרידה מעל
16 ליה דהשתא ואשם בכלל קדשי ה', והואיל
17 לא נכלעלם בחן כלום. ולא אימתיך לרבי
18 אומרין: ולרבי יאי מלוא אריאריב
19 לרבינוהו, ואף על גב דכתיב בין כחטא בין
20 באשם "קדשי קדשים" בי' את אחרי.
21 לשמא אחרנא ירשמינא: מנלן כלומר, מאי
22 לשמען אתא? "כל חרם" דחיל אקדשי כתיב?
23 מי קרבי - כלומר, אם התפיסם לבדק הבית
24 אבא, מקריבניהו לחו בלא פרו'ן, דקאמרי רבי
25 מילא עיבוב גורן? והאי קרא כתיב
26 לעיל "כל חרם קדש", דמשמע דחרם חיל
27 אבל הקדש, וקדש אסור לשוחטה ולקרבנה
28 עד שתפדה הקדש בעילוי. שתי מעלות -
29 אתח מום קדשי מזבח, ואתח מום קדשי
30 ברב הבית. ואי מדרבנן - דאז לא חילא
31 קדשית ברב הבית אלא מדרבנן. ואי -
32 אילו היה קדושת ברייתא מדאורייתא
33 וראי, אי לאו (מדרבנן ביה) דהקדש ולא
34 מדאורייתא. אחד קדשי מזבח כו' - והאי
35 "אם נמי יקבר" - אבדולתו אפי' רבי שמעון
36 ורבנן תריזיהו לפי טעמיהו מקרא לקמן. בין
37 חוב - אלא דרבי יוחנן בין אליבא דרשי לקשי. וה
38 וזו - רבי יוחנן ורשי לקשי מודי דלרבי
39 שמעון קשי ברב הבית לאו יהו, אבל קשי
40 מכלו הוא. מדרבנן קשי "ברב הבית פירו",
41 ואלא סבר טמא "פירו" - מכלל דדוקא
42 קאמר. ודכתיב הגל - ועד שנתים מו' ורבי
43 דלרבי הכל בין לרבי שמעון בין לרבנן בעל
44 מום מעקרי לא היה בתעמדה והעריכה
45 קדשי מזבח, דכפרתו טעמא לקמן. ובקשי
46 ברב הבית לא מיירי מיירי. ובעל מום מעקרי
47 דהוה, ולרבנן קדשי ברב הבית בעי הקדש
48 והעריכה - לא שנו בעל מום אתח הקדש
49 ולא שנו קדם מומו ולקדשי, בעל העמדה
50 והעריכה. דבקשי ברב הבית לא שאני לן בין
51 בעל מום מעקרי לחם ועשה בעל מום.
52 שדעי על ענינא ואבסין דן חלקי. היינו
53 דאיצטריך רבי שמעון לפרוש - דאי היה
54 אמר: לא דמינא למנן דאמר קדש ברב הבית מדאורייתא, אלא אפילו למנן דאמר אין
55 תפס - לא דמינא ליה. והשתא קשי טובא: דמי אביב למנן דאמר קדש ברב הבית
56 לא תפס בקדשיה ומנחן להבנה ומשיבן דמי' ריש' פירש' רבנא דאמר תפס -
57 דמי' מקושא דהבא, דבעי לאכבוש דאסור לשחטת מן התורה. אלא אפילו למנן דאמר
58 לא תפס, אי' מדבא דמסיק היינו מדרבנן, נכל מקום עילוי מינא בעל שר פסיה, ובעי
59 פרויה: "ואי מדרבנן שתי מעילות - וכל אמרנא. וכל מסתבח, כבבא ממונת ומנועלן
60 מדרבנן, גבי דה וביצי תרוין (מעילה יב) - לוי' שחט דמיני מילי במידי דלא בדילי מיני, אבל סבירא
61 ברב הבית ווי' בכל העמדה והעריכה - ומתנוחין דאן מו' קיביר' קאי ע'ם אקדשי קדשים רסיפא. ורבי שמעון פליגי
62 שמוען בן לקיש מו' ולרבנן קדשי מזבח, אל קאי לא קאי אלא קדשי ברב הבית. ואף על גב דחגי בתחילה
63 אומר "אחד קדשי מזבח", שמוען דקאי כולח ממו' מדרבנן אחריו - לא קשיא לה. ורבי שמעון פליגי
64 שמוען פליגי אדרבנן, ואמר דאורייתא, אפיכא מסתברא, קדשי ברב הבית לאו יהו, וקדשי מזבח יהו. וסבורת
65 הופכות זו מן זו. ורבי רבי' הכל בעל מום מעקרי לא היה - ודיקא קדשי מזבח,
66 אבל בקדשי ברב הבית, אפילו נמנע דאית ליה - חרי אין חילוק בין הם לבעל מום מעקרי, והכי מוכח
67 בהלכות. ורבי שמעון פליגי אדרבנן לא איירי בכלל קדשי מזבח ואל בכלל העמדה והעריכה) "ואם יפיר" ומכתיב ליה: קת קשה מנא ליה? ודלמא מיירי
68 בקדשי מזבח, וטעמא דאין פרו'ן הקדשים להאפילו לבלתי. ודא

דא
דא

הנמורה. פרק שביעי – יש בקדשי מזבח דף לג עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

קכו
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64

הא מה אני מקיים (כל בחבוחה) אשר לא יקריב מנחה בבעלי שמעו שפרו – ואין
לומר דאימא איפבא דקרא דאשר ולא יקריבר שמעו דאינה פסולה אלא
להקריבה, אבל לדחייט – שריא. ואמר דחננא עבד לה העמדה והערכה – ודבאי
בר דאשר לא יקריבו? כתיב 'והעמידו הערער', וסתם סיפרא רבי יוחנן. אלתא.
רב יהודה (בבבא ארא, טא.) רב פלוגא
רבי שמעון. והיזני רבי יוחנן, ונתבא
שמעיו קדשי מזבח לרבנן, ומתניתין
שמעון קדשי ברך הבית, ומתקמרי רב
שמעון. קדשי ברך הבית יפרו – מכלל
רשמעונה לרבנן. דאמר: יקברו. בין טוב
ובין רע – שמעון אחד טוב ואחד רע.
דנחיק שוק, חם ובעל מום. ארתה לפעמי
קדשי מזבח – ולא קאי האי 'והעמידו
הערער' איראא וקרא דשמעי בקדשי
מזבח. ורבי יוחנן – איא ליה דאי לאה? בין
טוב ובין רע? בקדשי ברך הבית קאי, ומיזו
'והעמידו הערער' – איא שריא דקרא.
אדקומנא בקדשי מזבח ואספירא דשמעי
בברך הבית קאי. ראותה? – למעטי בעל
מום מעיקרו בקדשי מזבח. ולרש לקיש אל
שרץ בעל מום מעיקרו למעטי, דהויא אמר
לרבנן קדשי מזבח אל דחי, ואיראא קדם
הקדשן לבנות, וכל שכן דאני. ואפילו היה
ועופות – ככל אנוחן והתרגולן, בעל אישיבי
לכל למעבא. בין טוב לרע נפלי ליה –
שמעו דהוי חלוק בין טוב לרע ריבין טוב ורע
רע? שמעון אחד טוב ואחד רע, ושקולן שתי.
תם תמיטין יקברו – אפילו תר דליתנהו
בכלל העמדה והערכה. היבא דמות תמיטין
– עבד רבנן מעלה יקברו, והואל דהו וחי
הקריבה. בקדשי מזבח – קסלקא דעתך
השתא; משום דלא דחי בכלל העמדה
והערכה. אבל בקדשי ברך הבית כו' –
דחי בהעמדה והערכה. רבי שמעון אמר
כו' תמיטין יקברו – משום שמעון ובעלי
מוטין יפרו – לקמיה פריי. היכי קאמרי רבי
שמעון קדשי מזבח ופירוחי את בין רבי יוחנן
בין ריש לקיש אמרי דלרבי שמעון קדשי
מזבח ויהי בכלל העמדה והערכה. ורישא
תיבואת לרבי יוחנן – דקתיני לרבנן בקדשי
מזבח יפרו. כבעל מום מעיקרו – משום
הכי יפרו, ובקדשי ברך הבית – יקברו,
דהתם אל שני בין בעל מום מעיקרו לקדם
הקדשן לבנות. והכי סתפבא רבנן
מעמדיה דאני וסמיהו ופירי.
דריש לקיש. קדשי מזבח אל דחי בכלל
העמדה והערכה – ליפלוז רבי שמעון
עלה, ולימא בקדשי מזבח יקברו. דהא לרבי
שמעון קדשי מזבח דחי בהעמדה והערכה.
אלא מורא פלוג – שמע מניה כבעל מום
מעיקרו קאי, ושמעו ויהי קדשי מזבח יפרו.
וקדשי ברך הבית נמי יפרו, דלרבי שמעון
(נמי) קדשי ברך הבית לא דחי. לימא תיהו תיבואת דריש לקיש – דהא מגופה שמעון דאבעל מום מעיקרו קאי, והשתא יש לומר טעמא דבעל מום מעיקרו. דהא
קום הקדשן לבנות – לרבנן נמי יקברו. בשקום הקדשן את מוטו – ושמעיהו דרבנן. משום קדשי מזבח אל דחי. נפלוז רבי שמעון עלה – קדשי מזבח, ותיבואת
יקברו. ואנא קתני לרבי שמעון: אחד קדשי מזבח ואחד קדשי ברך הבית יפרו? ומשני: ריש לקיש מיפך אפיך דחכי מוהיב סתפבא אחריתי – דאשכח בריהא בריהא
אחריתי ודמתך לה מוהיב כל דחי לרבי יוחנן. רבי שמעון כל לקיש אל דחי מוהיב ליה אחרת ותיבואת רבי יוחנן קרינא שבעא. דקתיני רביני שמעון בריהי קדשי מזבח
יפרו. אלא מיפך אפיך והכי מוהיב ליה כדאשכחנא כמבילתא אחריתי בין תמיטין כו' – ואף על גב דבין אליהו לשמאן ללשנא דלעיל כי דיקת בה ליכא מדוי,
אלא לאו) דקתיני בריהא לרבי שמעון 'קדשי מזבח יפרו'. כמא דברייה אמרירי – כמא דברייה אמרירי – דאמרת קברו – דלירייה פירי. ותיבואת רבי יוחנן ורבי יוחנן סתפבא – דקתיני לתנא קמא
יפרו. ורבי שמעון – בברך הבית – ובברך הבית – יקברו, דהתם אל שני כל בין חם מעיקרו לבעל מום מעיקרו. נפלוז רבי שמעון עלה – ותיבואת
אלא בקדשי מזבח – יפרו. וקדשי מזבח – יקברו. אלא מורא פלוג אלא בקדשי ברך הבית. דקדשי ברך הבית, אבל קדשי מזבח –
תיהו קדשי ברך הבית – יפרו, וקדשי מזבח – יקברו. וקדשי ברך הבית, דקדשי ברך הבית יפרו, וקדשי ברך הבית יקברו. וקדשי ברך הבית יקברו, וקדשי ברך
רבנן יפרו – שמע מניה בעל מום מעיקרו אירי. הכי נמי דפלי – ותנא כל פלוגתייהו בברך הבית, דהא דחיק דפלוז עיליהו נמי בקדשי מזבח דיקברו. לריש לקיש
דאמר יפרו – ויהא דקתיני ברך בריהא 'קדשי מזבח יפרו' – מוקים לה אפילו בקום הקדשן את מוטו, משום מניה כו'. כשמענה לרבי יוחנן דמוקים לה כבעל מום
מעיקרו – לא איכפת לן אם נפרה לכולבם. דהא אל נחוא מעולם קודשה לגופיה. אלא לריש לקיש איכא למביעי.

ואמר רחמנא קבד לה הנמרה והערכה – דכתיב בהריה 'והעמיר הערער' וגו'.
והא דרבי קדשי מזבח הוא, מדבעית מום קבור, דאי ברך הבית – תמיטין נמי
מפרקי, ומאי איכפת להו אי חם או בעל מום? אלא כדשי מזבח נמי דחי בכלל
העמדה והערכה לרבנן, דהא בריהא רבנן היא, דאני סתם סיפרא היא, וסתם סיפרא
— רבי יוחנן (בבבא ארא, טא.) רב פלוגא
רבי שמעון. והיזני רבי יוחנן, ונתבא
שמעיו קדשי מזבח לרבנן, ומתניתין
שמעון קדשי ברך הבית, ומתקמרי רב
שמעון. קדשי ברך הבית יפרו – מכלל
רשמעונה לרבנן. דאמר: יקברו. בין טוב
ובין רע – שמעון אחד טוב ואחד רע.
דנחיק שוק, חם ובעל מום. ארתה לפעמי
קדשי מזבח – ולא קאי האי 'והעמידו
הערער' איראא וקרא דשמעי בקדשי
מזבח. ורבי יוחנן – איא ליה דאי לאה? בין
טוב ובין רע? בקדשי ברך הבית קאי, ומיזו
'והעמידו הערער' – איא שריא דקרא.
אדקומנא בקדשי מזבח ואספירא דשמעי
בברך הבית קאי. ראותה? – למעטי בעל
מום מעיקרו בקדשי מזבח. ולרש לקיש אל
שרץ בעל מום מעיקרו למעטי, דהויא אמר
לרבנן קדשי מזבח אל דחי, ואיראא קדם
הקדשן לבנות, וכל שכן דאני. ואפילו היה
ועופות – ככל אנוחן והתרגולן, בעל אישיבי
לכל למעבא. בין טוב לרע נפלי ליה –
שמעו דהוי חלוק בין טוב לרע ריבין טוב ורע
רע? שמעון אחד טוב ואחד רע, ושקולן שתי.
תם תמיטין יקברו – אפילו תר דליתנהו
בכלל העמדה והערכה. היבא דמות תמיטין
– עבד רבנן מעלה יקברו, והואל דהו וחי
הקריבה. בקדשי מזבח – קסלקא דעתך
השתא; משום דלא דחי בכלל העמדה
והערכה. אבל בקדשי ברך הבית כו' –
דחי בהעמדה והערכה. רבי שמעון אמר
כו' תמיטין יקברו – משום שמעון ובעלי
מוטין יפרו – לקמיה פריי. היכי קאמרי רבי
שמעון קדשי מזבח ופירוחי את בין רבי יוחנן
בין ריש לקיש אמרי דלרבי שמעון קדשי
מזבח ויהי בכלל העמדה והערכה. ורישא
תיבואת לרבי יוחנן – דקתיני לרבנן בקדשי
מזבח יפרו. כבעל מום מעיקרו – משום
הכי יפרו, ובקדשי ברך הבית – יקברו,
דהתם אל שני בין בעל מום מעיקרו לקדם
הקדשן לבנות. והכי סתפבא רבנן
מעמדיה דאני וסמיהו ופירי.
דריש לקיש. קדשי מזבח אל דחי בכלל
העמדה והערכה – ליפלוז רבי שמעון
עלה, ולימא בקדשי מזבח יקברו. דהא לרבי
שמעון קדשי מזבח דחי בהעמדה והערכה.
אלא מורא פלוג – שמע מניה כבעל מום
מעיקרו קאי, ושמעו ויהי קדשי מזבח יפרו.
וקדשי ברך הבית נמי יפרו, דלרבי שמעון
(נמי) קדשי ברך הבית לא דחי. לימא תיהו תיבואת דריש לקיש – דהא מגופה שמעון דאבעל מום מעיקרו קאי, והשתא יש לומר טעמא דבעל מום מעיקרו. דהא
קום הקדשן לבנות – לרבנן נמי יקברו. בשקום הקדשן את מוטו – ושמעיהו דרבנן. משום קדשי מזבח אל דחי. נפלוז רבי שמעון עלה – קדשי מזבח, ותיבואת
יקברו. ואנא קתני לרבי שמעון: אחד קדשי מזבח ואחד קדשי ברך הבית יפרו? ומשני: ריש לקיש מיפך אפיך דחכי מוהיב סתפבא אחריתי – דאשכח בריהא בריהא
אחריתי ודמתך לה מוהיב כל דחי לרבי יוחנן. רבי שמעון כל לקיש אל דחי מוהיב ליה אחרת ותיבואת רבי יוחנן קרינא שבעא. דקתיני רביני שמעון בריהי קדשי מזבח
יפרו. אלא מיפך אפיך והכי מוהיב ליה כדאשכחנא כמבילתא אחריתי בין תמיטין כו' – ואף על גב דבין אליהו לשמאן ללשנא דלעיל כי דיקת בה ליכא מדוי,
אלא לאו) דקתיני בריהא לרבי שמעון 'קדשי מזבח יפרו'. כמא דברייה אמרירי – כמא דברייה אמרירי – דאמרת קברו – דלירייה פירי. ותיבואת רבי יוחנן ורבי יוחנן סתפבא – דקתיני לתנא קמא
יפרו. ורבי שמעון – בברך הבית – ובברך הבית – יקברו, דהתם אל שני כל בין חם מעיקרו לבעל מום מעיקרו. נפלוז רבי שמעון עלה – ותיבואת
אלא בקדשי מזבח – יפרו. וקדשי מזבח – יקברו. אלא מורא פלוג אלא בקדשי ברך הבית. דקדשי ברך הבית, אבל קדשי מזבח –
תיהו קדשי ברך הבית – יפרו, וקדשי מזבח – יקברו. וקדשי ברך הבית, דקדשי ברך הבית יפרו, וקדשי ברך הבית יקברו. וקדשי ברך הבית יקברו, וקדשי ברך
רבנן יפרו – שמע מניה בעל מום מעיקרו אירי. הכי נמי דפלי – ותנא כל פלוגתייהו בברך הבית, דהא דחיק דפלוז עיליהו נמי בקדשי מזבח דיקברו. לריש לקיש
דאמר יפרו – ויהא דקתיני ברך בריהא 'קדשי מזבח יפרו' – מוקים לה אפילו בקום הקדשן את מוטו, משום מניה כו'. כשמענה לרבי יוחנן דמוקים לה כבעל מום
מעיקרו – לא איכפת לן אם נפרה לכולבם. דהא אל נחוא מעולם קודשה לגופיה. אלא לריש לקיש איכא למביעי.

המורה. פרק שביעי – יש בקדשי מזבח דף לר עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ"
קלא רשיי

1 **אשם תלו ישרף – אם שטתו.** וקודם זריקת דמנו נדע לו שלא חטא. והשאת הוא חולץ שנשטתו בעורה. אבל אם לא נדע עלו – ואבל כשאר אשמות. דאיסתו קרייה רחמנא
2 בפרשת ויקרא. לכפר על הספק והלחץ מן היסוריים עד שיוודע לו אם ראי חטא ויביא אומר. כדאמרין בבביתו בפרק בתרא (בבב). **השאת העוף כו' –** כגון אשה שהפילה,
3 ספק ולד ספק אינו ולד. כיון דהשאת ומילדת מן העוף היא. כדכתיב 'ובן אינו או תור לאשאת' – שבמיתה על הספק. והואיל ואינה נקמרת – לא אינפת לן אי ריק דם על
4 הספק. ואינה נאכלת – דשמת לא לול הדם, וחולץ היא זו, ונבלה היא ואין חולץ נאכלין במליקה ותשרף. והיי כשאר קדשים פסולין. ובמסכת נגיד (בבבא) לציפני שפיר
5 דהשאת העוף באה על הספק. **ויש לה הדין לאמה**

6 – אמת המים עוברת מעורה וירצאה לנהל
7 קדרון. ואידי דעירין הרף הוא – מתמקמט ואינו
8 עומד בקלות דמיין. **כל התשפוף לא יקבור**
9 – דלמא אתי איניש ואשכח להו ואביל להו.
10 ונקברין לא ישרפו – בגמרא מפרש טעמא.
11 **זמרא מלא הייב –** מלא הדרוקת גדול
12 מאנצבא שען נור שהוא יכול להדריק. **צמק כבוד**
13 – אסור בהנאה. וקדושים הוא. ידלק – גבי
14 צמק נקט בגד, וגבי שער נקט שק, כי אורחא
15 ומילתא. **שער נזיר חמור שער –** דשרפיה
16 כתיבא ביה. דכתיב 'ונתן על האש' וגו'. **שער**
17 ונזיר טמא לא תיבב ביה שרפה. **כאן בשק –**
18 את דרקתני 'ידלק' – היינו שארש שער נזיר
19 ופטר חמור בשק. דאי אמרת יקבר – אתי
20 איניש ומתנינו בה. והיאל ואינו מלה עד
21 לאחר. ומתנינו – בשער עצמו שלא
22 נאור ואידי ואידי, בטודור או טמא. ורבי
23 אלקיור אומר כו' – ואידי ואידי בשק. ופטר
24 חמור, לקמן משני לה ומוקס לה כרבי
25 יהודה. **ליבטל כרובא –** דהא קתני 'שער'
26 נזיר ופטר חמור בשק' – במשעמ. מעט ממנו
27 בבגד גדול של הייב. ואי קשיא את דאמרין
28 במסכת נדה (א.א.א.) בגד שאבד בו אמתא
29 הרי זה נזיר ומיכתו לגוי. ואמאי אסור
30 למוכרו? וליבטל הווא חוט ברובא. כי הכי
31 דאמרין הכאו דא לאו פירכא היא.
32 ורבכלאם לא אמר ליבטל כרובא. דעיקר
33 אסור כלאים לא אסרה תורה אלע על ידי
34 תערובת. ורבכלאים מתרוממין עירובין.
35 שייך ביה טעמא. **בציפורתא –** ששלחן
36 האיסור צורת צפור בשק. וחדשיב דמיהא ליה
37 לכליל. שלק, ולא מויבטל. **אח מגי –** הדשאת
38 שלקא דערך דרבי מתירי. **הא מגי דאוייל**
39 **לחומרא –** רבי תרובה היא. **אמר רבי קשיא**
40 לן לשיפונינו – דאפשר בתקנה. ואת
41 מוקמט כרבי יהודה. **הא דאיכא תקנתא מי**
42 **אמר רבי יוחנן? אמר ליה:** הכי רבי תרובה לה.
43 אי אפשר לשפונינו – מוטב. ודקא קשיא
44 לן שער חמור אפטר חמור, הא רוקני
45 על פטר ובמתניתין 'קבר' – הא תישני
46 בנזיר. (כאן בטמא כאן בטורח). **אלא אוקמה**
47 כרבי יהודה כולה. ומתוקמט שפיר. **מאי**
48 **טעמא –** נקברין לא ישרפו? – משום
49 ונקברין אפרן אסור, ואתו למישריאי. **דם**
50 **תגדה ובשר המת –** אף על גב דקיימא לן
51 במסכת נדה (נ.ד.) **טעמאין לחין ובישין**
52 **הייב נדעיה אפרן בעלמא –** שחורין. אם אין שם מלא תרוד קב. ומותר בהנאה. ובשר המת מן הנקברין הוא. ושירי אפרו. שנתמנע דמה – שנעשית מצותה. מורחא
53 **ונוצח שלה –** נקברין ניתוה. דאמרין בפרק קמא דיומא (א.א.א.) מורחא ונוצה דישין מזבח דהפימי והמנרה – נבלעין במקומן. ומותרין – אפילו לבתחלה. אם חפר נתמן.
54 **כל התשפין –** כגון חמץ. תרומה. וערלה. וכלאי הכרם – אפרין מותר לכיבוט בגדים. לעולם אסור ויעריב לא יעריב כו' – האי מקשה מפרש ואולי בביתא דלא חיקש
55 ליה היא גופה. כיון דאפר עצי אשרה ואפר הקדש שניהן אסורין – אמאי פליג להו מהדדי ואת גני 'חזין מעצא אשרה ואפר הקדש?' ולא ליתני 'לעולם אסור!' ומפרש:
56 משום דאפרן שנין. שירי דאשירה יש לה ביטול בדי גוי. בקיימא לן במסכת עבודה זרה. מנין לגוי שפילל אלודו. – ריבוי 'פסילי אלודוהי'. ריבוי 'ילקוהי לך'. בפרק רבי שמעאל
57 (עבודה זרה בבבא). בגמרא: עבודה זרה של גוי אסור כו. הכי גרסינן. **לאו הוה איניש דלמעול –** דאי הדליק אתם – מעל המטקין. נתק אפר לחולץ. וחקר דשעונן שרפה
58 בלא שם מעילה יצא אפר לחולץ. וקלישא קודשיתיה והואיל תפסלה. **הא רוקני** יאפר קדש אסור – היבא דליבא מעילה. ולא חזי איניש דלמעול. ובעצי הקדש אקמו.
59 **כי תניא תא –** דאפר הקדש אסור – במלא קומץ של הייבן קאמב. ובהון תורמין בכל יום שחיתו ונתנו אל המזבח. כדאמר בפרק שני דיומא (א.א.א.) נאמר כאן 'הדרים' ונאמר
60 דהלן 'הדרים' – מה הלחן בקומצו. אף כאן בקומצו. ושמו אצל המזבח ושמו כולו – וכוין דשעון גזייה. אסור בהנאה.

אשם תלו – ישרף. רבי יהודה אומר: יקבר. **השאת העוף** **השאת העוף על הספק – תשפוף רבי יהודה אומר:** ישריפה לאמה. כל הנקברין לא ישרפו, וכל הנשפין לא יקבורו. רבי יהודה אומר: אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברין – רשאי. אומר לו: אינו מותר לשנות. **זמרא שער הנזיר יקבר. רמי ליה מבי לרב נחמן:** תנו, שער הנזיר יקבר, ודאמר: **מלא מלא הייב שער נזיר חמור כבוד – ידלק הבגד, משערי הנזיר ופטר חמור בשק – ידלק השק! אמר ליה:** כאן – בניזיר קמאי. כאן – בניזיר טהור. אמר ליה: שנית נזיר אנוני, פטר חמור אפטר חמור קשיא! אישתיק, ולא אמר ליה, ולא מידי. אמר ליה: מידי שמעו קה ברה? אמר ליה, הכי אמר רב ששת: כאן – בשק, כאן – בשערי. איחמר נמי, אמר רבי יחי' ברבי חנינא: כאן – בשק, כאן – בשערי. רבי אלעזר אומר: כאן – בניזיר טהור, כאן – בניזיר קמאי. אמר ליה: ליבטל שק ברובא! אמר רב פפאי: ציפורתא אישפוזתא אישפוזתא! אמר רבי ירמיה: הא מגי – רבי יהודה היא, דאמר: אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים – רשאי. אמר רבי ירמיה: קא קשיא לך, רבי אלעזר, ואת מוקמט לה **ירמיה: והואיל וההולכת תלמוד קדרון.** 'כל הנקברין לא ישרפו' כו'. מאי בעמקא? משום דנקברין – אפרין אסור, ונשפין – אפרין מותר. ונקברין אפרין אסור? והתנאי: דם הנזיר ובשר המת שנתפרכו – מותרין, מאי לאו – מותרין ומתירין? – לא – מותרין ואסורין. **מתיב רב פנחס:** עולת העוף שנתמנעה דמה – מורחאה ונוצה שלה יצאו מיד מעילה. מאי לאו – יצאו מיד מעילה, ומתירין? – לא, יצאו מיד מעילה, ואסורין. ונשפין דהקדש אפרין מותר? והא תניא: כל השפין אפרים מותר, חוץ מאפר אשרה ואפר דהקדש. לעולם אסור, ומערה הוא דלא קעריב להו. ותני להו, משום דאשירה יש לה פטילה בגוי, הקדש אסור. אין לו פטילה עולמית. אפר הקדש לעולם אסור! אמר רמי בר חמא: כגון דנקלה דליקה בעצי הקדש מאליה, כיון דלא ידעי מאן דלא הוי איניש דלמעול – דליפק אפרין לחולין, רב שמעון אמר: כי תניא תא מתניתא – בתרומת הדשן תניא, דלעולם אסור. **תניא:** 'ושמו' – בנתח, 'ושמו' – כולו, 'ושמו' – שלא יפור.

הדרן עלך יש בקדשי מזבח ומסכת תמורה

ובליקא לה מסכת תמורה

הדרן עלך יש בקדשי מזבח ומסכת תמורה

פרק ראשון - שלשים שוף ב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

כריית

1 סנה כל תרן כריתות - בניוד בלא תהרא, אבל א אכא הירא - ש טון בתק,
2 יש טון בסקילה, ויש טון במלקות, ובשוגג בחטאת, הוא נתקט וידיד למיתני
3 ברישא ערית דאם ואדשת אב, הדר פסק ותיני בני וביני הבא על הזמר ועל
4 הבהמה המביאה את הבמה עליה, הדר מחליל למיתני אשה ובתה, ולא קתיני כלהו
5 בדיד הדיי כסעיינא, מנימו דקים קן מסתרוין
6 (גמ.) דכל דבי דנקט ברישא, אמ ואשת אב
7 ובלה והבא על הזמר ועל הבהמה - ההידיד
8 בסקילה, ולבחי גנתוה ברישא, משום הטרודות
9 משאר מיתות דין דתי (ולבחי תגוה ברישא).
10 **אשה ובתה** - ובת בתה ובה גנת בבלל, (ובן
11 וכן) כוון בתו בתי ובה בתו אשתו אמ חמורו
12 ואם חמיו בבלל זה, **גנף** - אינא לטנא
13 דאמנ (האיכא נון) (כריתות) גמ: מניק את
14 השם, ומתויר דאמר: מומר משודר
15 לעבדה ורה, ברת ונתרי - מפרש לעידי
16 (כריתות ה.א) בדיאי פירקא: "ואכילו עני ישא
17 כי את שוק הן חלת מברתה" ומפרש ליה
18 קטן למנהו, לבה דפירול בני קטנים לקע
19 בפירקא (שם) דיקף "שין" טען מנתרה, דביעול
20 כתיב: "ואם יזנא איכל מנשר ובח שלמיני ביום
21 השלישי לא יציה המקריב אותו לא חשב לו
22 מגול תהא תנפש האוכלת מגני ענת השא",
23 וכתיב בנתה: "ואכילו עני ישא" מה דתי
24 כרת בנות רכתיב ביה "שין", אף מגול דכתיב
25 ביה "ענת השא" - רות, שחוט קשימם דחיי
26 כבת אפילו לא העיק, דכתיב (יקרא יז) "אל
27 פתח פהו מנער לא דביא וגי" עד חשב לאש
28 פהא דם שפיך מרתה, ותמעה על כרת.
29 דכתיב (שק"י) "אשר יעלה עילה או זבח
30 ואל פתח אהל מנער לא יביאנו", ואם שגג
31 ושחט והעלה במוגט - חייב שחט חטאת
32 ופסח והעלה כשיש - וכתבת פסח חטאת
33 - דכתיב (מנדבר טז) "והינש אשר הוא טהור"

יש פירוח בתורה: **הבא על האם, ועל אשת אב, ועל**
הקלה, הבא על הזכור, ועל ההקמה, ואשה המביאה
הבהמה עליה, הבא על אשה ובתה, ואשת איש,
הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו,
ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי
אביו, ועל אשת אחי אמו, ועל הנדה, והמגדף, ועובד
עבודה זרה, והנותן מירעו למלוק, ובעל אוב, ומחלל
שבת, ומבא שאכל קדש, והבא אל המקדש במא,
והואכל חלב, ודם, ונתור, ופיגול, והשוחט ופגעה בחיין,
והואכל חמץ בפסח, והואכל והעושה מלאכה ביום
הכפורים, והמפסם את השמן, והמפסם את הקטורת,
ותקף את השמן המושפח, והפסח והמילה מצות עשה,
על אלו תיבין על זדונן כרת, ועל שגגתו במצאת, ועל
לא הודע שלקחם אשם תלו, חיין מן הממטא מקדש
וקדשי, מפני שהוא בעולה יורה, דברי רבי מאיר,
וחכמים אומרים: אף המגדף, שגאמרי, "תורה אחת יורה
לכם לעושה בשגגה, ינא מנדף שאינו עושה מעשה,

קלג
1 יביאנו, ומנא כאן בחשיבה הבאה "ואל פתח אהל מנער לא דביאנו", וגו, מה להלן לא
2 עש אלא אם כן הודי - אף כאן נמי לא עש אלא אם כן הודי, ולמאן דמיתני לה
3 בדקשא, אמר קרא: "שם העלה שילוחך ושם תעשה" מה העלאת לא עש אלא אם כן
4 הודי - אף שחיתנו נמי, מעלה בחיין בלאו, "השמך קן תעלה" וגו' (ברבים יג) וכל
5 כענין שגמרא "פך ראל" מיתני אלא כאל לא תעשה,
6 וכרת - בראון לעיל: "אשר יעלה עילה או זבח
7 וגו' בתרתה, איכל חמץ בלאו - "כיל מוצעת
8 לא תאכל" (שמות יב), כרת - "כיל אוכל חמץ
9 ותרתה" (שמות יב), והאיכא ביום הכפרים בלאו
10 - מפרש בימא (פא.א.) "כיל דנפס אשר לא
11 תעשה", וגמר עיני מוחה "על דבר אשר
12 ענית את אשת רעהו" (דברים טב), מה היתם לא
13 עש אלא אם כן הודי - הבא נמי לא עש
14 אלא אם כן הודי, וברת נמי אית ביה באוכל,
15 דכתיב ביה "וברתה" באוכל ביום הכפרים
16 (יקרא כג), "כיל הנפש אשר לא תענית בתרתה,
17 והיא" אלא "ועונה" בעיני אביה חמיר, דגמר
18 (מנא ע.ד.א.) "ענינו" משמע, דכתיב
19 (דברים ה:) "וינער הידיעב" מה להלן עיני רעבן
20 - אף כאן עיני רעבן, העשה מלאכה ביום
21 הכפרים אית ביה אוהרה - "זכיל כרת"
22 העשה בעצם דיום הדין" (יקרא כג) - מלא -
23 דכתיב (יקרא כג) "והאבדוהי", ודוד כרת,
24 דכתיב (שמות ל) "ואם לא תעש
25 מנדף", כרת - "אשר יקח מנדף ומרתה" וגו'
26 (שמות ל) והמפסם את הקטרת לערבו להרתי,
27 מנספס את השמן - (וכעין שמיש אשח שמדבר
28 דכתיב: "יאהא קח קך בשעמך" (שמות ל)
29 מנספס את הקטרת - ומנדף את עשר שמני
30 הקטרת מינ דכתיב: "יקח קך מסימ נפק השחלה
31 הלבנה", סתך שן דמשהו נמי לאו - "על
32 חבטתה ביום יסוף" (שמות ל), כרת - "אשר יתן
33 מנען על זר וכתבת מעיני" (שם) גמורו שעשה
34 משה לפני המושח, מנספס את הקטרת, - (במכתבה לא תעש לכפ"ש) כרת
35 "אשר יעשה נבחה להרחה מה ובתה" (שם), לבא מירח ביקורת על התקדש - לא
36 אוהרה ולא דרתי, דרתי אף בו משום מעילה, לא דמי לטך שנת המשה, דחתם אית ביה
37 מעשה משום הכי אית ביה לאו וכתת, **פסח ומילה מצות עשה** - פסח, דכתיב (דברים
38 טז) "וזבח פסח", ומילה (יקרא יז) "וביום השבת ימול" וגו', וברת וזהו, ובתי
39 אית ביה יחיני מיתנה (שם), כנון העבר עבדה ויהא המפלות את השבת, ואפילו ביה
40 חיבי כריתות וכן בניוד בלא תהרא, ואל אחור בתן - יש טון בתק, יש טון בסקילה,
41 בראון ברישא, ואל אחור בדי - מית מית כן דין יאמר, מית ביה אית, כאל,
42 הוא שנת בלא בנים, **על שגגתו במצאת** - דמפיס ליה מעבדה ורה, דכתיב בה (מנדבר
43 טז) "וכי תשנו ולא תעשו את כל המצות האלה" וגו', ואמר נו' (הוריות ה.א.) שקולה עבדה
44 זרה מיננ בל תהורה, דאל רתיב בה "מצות", וכתיב בה קרבן (מנדבר טז) "הקריבהו ען
45 סתח"; ומקרינן עול עבדה ורה שחיבין על דוהת כתיבין על שגגתה חטאת, אף כל
46 שנתח; על דווח כרת - חיבין על שגגתו חטאת, כוון גוה חריטתו, וטעמי - כסבור
47 שהיא חטאת, הבא על הזמר ועל הבהמה שגגנו - כסבור לכא על אשתו שלא כהרבה
48 ובה על הזמר ועל הבהמה, ואחר כך דעול זר וזכר הוא או בדעה היא - מביא חטאת,
49 ועל **לא תעלה אשם חלוי** - (לא שניעו על כל חריטתו על בא על אשתו ולא כהרבה, או יזכר
50 או בהמה, והוא הדין לאורחיה, והאשה המביאה בומה עליה נמי, דסבורה להביא אדם
51 והביאה בתורה, והדין - כסבור טהור הוא ומגן - כסבור מברך הוא כן שן אתחית,
52 ויהי על שרבו אחיות, דגמי חיביל אלא על שם לרא ערוב אחיות, כבר מן פרק
53 "ארבע מיתות" (מסותרוין קט.) עבדה ורה - כסבור זבח וקטור אסרה תורה ולא
54 השתתתהו וניקור, דארבע אלה עבדות הן, מולך - כסבור לזעיבו אדם אחי והנכר את
55 בנו, בלא מקדש - נתכין לכשוף אחי, שבת - כסבור חלוי קדש, קדש - כסבור שן חליין
56 הוא מקדש - כסבור בית דין הוא, חלב - כסבור שחזן חדם - כסבור חולט, למען
57 ארציאני דם - כסבור שדם חובטם או דם דניס הוא, לשת ימור, נתור ופגול - כסבור כשר
58 אש, שחוט בחיין - כסבור בתנו חליין הוא ועמלו - לאו אחר המצות וניקור חטובה,
59 וכסבור מנא אלו של ביובו מותרות, ומקום לקרא במנא ידח, פסח חייב מפני - כסבור
60 מיות החולין - שן וקטרת - נתכין לסמטנין ארתיים ומנציא שן הסמטנין הבחובין, אבל
61 אמר טורף נמי, ודוקר כל הנק - לאו שוגג הוא, אלא אטט הוא, וטהור, לא הודע
62 - אשתו ואחותו מנסה, וכסבור כעל לא אשתו, לא ידע על איהו מן בא, **ויהי עקלה**
63 - וירוד - אין קוין אש חלוי אלא בספק פרק, בראון פריה כרת (שמות כ.א.) אין
64 אשם בא אלא על דבר שחווה כרת ושתנו חטאת קבועה, **אף המגדף** - מפרש בגמרא
65 מאי קאטור.

1 **גמרא מניינא** - שלשים ושש. מחוסרי כפרה - דאין אכולם בקדושים עד
2 שיביאו כפרה, ובפרק שני (כריתות ה.) מפרש להו. עד שיוזקו הם - כדמפרש
3 בפרק שני (שם טו.) 'ככפ בני יודיה' - מה אבותיהם לא נכנסו לבית אלא במילה
4 וטבילה והרצאת דמים כו. **ואהכי תנא ארבעה** - וכל האדם חרש ושטאנא - דוקא
5 קרני, וכל חרש - מפרש בפרק שני (שם טו.) רבי
6 **על חרשין** - דאמר לקמן (שם טז.) נירווד.
7 **ויפי כרבי יודיה** - דאמר לקמן (שם טז.) נירווד.
8 **מרתיה** - ר' יוחנן שטמא, וספי שבועה לחור
9 ולהתחיל ולמנות נירווד טהרה, משיבועי
10 חיילא. ומשבתת לה דמביא קרבן אחד על
11 טומאת הרבה, כגון שנטמא בשביעי קרבן אחד על
12 ונטמא ארבעה, דכין דבשביעי טהרה הוה -
13 הוה להו שלש טומאות, וקרבן אחת הוא. ולא
14 על כל טומאה וטומאה, משום דבדתי
15 טומאות האשונות לא יצתה שעה אחת
16 להביא קרבן, דאין הבאת קרבן אלא בשמיני,
17 הלכך רבי אמר אלא על האחרונה. להכי
18 נקט חרי מינן 'נטמא בשביעי', ומדוד
19 אשלו טומאות - משום דתנא במתניתין
20 'טומאות הרבה' - חרי טומאה ארבעה -
21 ולא בא לכלל טהרה. אלא שמע מינה כו.
22 - ולכתיב תנא מניינא - לאשמעינן דדוקא
23 הוא, ולא תימא רבי היא, וסמי מבאן ניהו.
24 וקדש את ראשו - לנירווד טהרה שניה.
25 המשנה בארבעה קרבן עולה ויורד - בלומר
26 על חמש עבירות מביאין קרבן עולה ויורד,
27 בפרק שני (שם טו.) מניינא לפי י -
28 לתני: 'אלוין משום דקתני סיפא - בהריות
29 בפרק שני (ה.) ואיירי בתיב חמשה, וקרוני
30 הבא: אין תיב דין וחיובין על שבעה חלקי ועל
31 כטוי שפתיים כו., ונשיא כיוצא בהו כגון פטור
32 אבל גרין, משום דלא שיקו בהו קרני עולה
33 ויורד, ועניות בנשיא לא שבחא. רבי אליעזר
34 אומר: משום מביא שיער כרתי בכל המצות
35 שבתורה, ואימתי בנבואה לא אמר רבי
36 אליעזר אלא בטומאת מקדש וקדושי, הואיל
37 נאמר בהו כרת בקביעות, להכי תנא חמשה
38 משה - לאשמעינן דדוקא נקט, דכל
39 המביא על חמש עבירות הללו אינו מביא
40 קבועה אלא עלקה ויורד, ולא תימא סמי
41 מבאן טומאת מקדש וקדושי, לאקוומה קרבן
42 אליעזר אמר מביא נשיא עלקה רבי
43 קבועה. אלא אינו מביא קבועה, אלא ארבי
44 וסיי הגוללי פטור ליה לגמרי, אי רבי עקיבא
45 ורבי שמעון דמריבוי ליה בעולה ויורד,
46 דהויי כשבעה או ששיתיה לא תוריס ויני ויהו.
47 שלש עשרה - ועשרים וארבעה, מפרש
48 והם בפרק ארבעה אבות נזיקין' (בבא קמא
49 ד.א.) ולשלש מיבעי טומאות כדמפרש התם. סמי =
50 מלשון. וספגלי - כח שפגל בקברו של
51 ישראל לאכילו תיץ ולמונו, דהייב, אינו

38 ותיביב עליה ויבולין, בין דבעלמל אחת - לא נתיביב אלא אחת - ויורב בויב פר אביו, מי ליה את הדין דתניא: כל דבר שהיה בכלל
39 ויצאו מה הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כיצד? 'והנפש אשר תאכל בשר' וגו' - והלא שלמים בכלל
40 הקדשים היו, למה יצאו? להקיש אליהן, מה שלמים שהן קדשי מזבח ותיביב עליהן - אף כל שהן קדשי מזבח ותיביב עליהן, יצאו קדשי בדר
41 הבית! - אמר ליה רב כייבי: פר מניה; לאו מי אמרת התם: יצאו קדשי בדר הבית? הלא נמי, מה אחותו מותרת שהיא ערוה ואין לה היתר
42 הבית אוקרה - אף כל שאין לה היתר הבית אוקרה - יצאה אשת איש שיש לה היתר הבית בעלה, אמר רבי יונה, ואיחייבא רב ויהא גריה דרב
43 יחושע, אמר קרא: 'כי כל אשר יעשה מכל התועבות' וגו', הואיל וכך הקיש הוא, הקושר כל העבירות כולן לאחותו: מה אחותו תיביב עליה
44 בפני עצמה - אף כל תיביב עליה בפני עצמה. ויורבי יצחק דאמר: תיביב כריתות בכלל היו ולמה יצאה פרט באחותו - לדנהי בפרת ולא
45 במלקות, לחלק מנא ליה? - נפקא ליה מ'ואל אשה נגרת טומאתה לא תקרב', לחלק על כל אשה ואשה. ורבנן נמי, חיובת להו מ'ואל אשה
46 נגרת טומאתה'! - אין הכי נמי. - אלא פרט דאחותו למא אמתא: מביעי ליה לחלק על אחותו ולא אחות אביו ועל אחות אמו. - הני קמא
47 להו לחלק? הרי שמות מלקותו וברי גופים מומקלסין! אלא אמתא: לחלק על אחותו שהיא אביו ושהיא אחות אמו. ורבי יצחק, למה
48 מילתא מנא ליה? - נפקא ליה מ'סיפא דקרא, דכתיב: 'ערות אחותו גלה'. ורבנן, 'אחותו' דסיפא דקרא מא עבדי ליה? - מביעי ליה
49 אמתו

52 משלם מנוטב. דהאי חיובא דבורא בעלמא היא, דהוק שאינו ניכר ניהו. אחותו -
53 בכלל עירות היתה, דכתיב בהו (ויקרא יז.) 'ונכרתו ונפשות העושות', ודרר כתיב
54 ב'קדושים תהיו'; איש אשר יקח את אחותו וגו' ונכרתו עלינו בני עמם'. אחותו
55 דפרש בה קרא - כי עבדי לה כדחי אונן - להיביע עלה וידה הוא, ואדקין כולהו
56 דהא. ואי חיבטי לך - אשבחן אחותו דרצתא
57 לחלק, אבל שאר עירות למה יצאו חריץ?
58 לאשמעינן דאיתנהו במיתת בית דין. עירות
59 שיצאו דכתיב בהו (ויקרא יז.) 'איש אשר יקח את אחותו' - מיתת חייבין
60 ויש מהן בסקילה, ויש מהן בחנק, ויש מהן
61 דכתיב בהו שריפה. והני דאיתנהו בברית
62 מפרש להו ביבמות (ד.א.) דפרש בה קרא,
63 'ואחותו' ודעי אבא לא מפרש. בכלל כל
64 הקדשים - 'אמור אלוים לדורותכם כל
65 איש אשר יקרב ויחב אל הקדשים'
66 (ויקרא כג.) והאי 'אשר יקרב' - למה
67 נדגינה היא משם, בדנגינה ליבא נטילה
68 קדשה, בדטרסין מנסכת מכות (ד.א.) מכלל
69 שמה, ודחיני אבילה ולא נגישה.
70 והאי 'קרב' נמי מפרש מנסכת מעילה (י.א.)
71 דאית נגישה, אלא דבר הנוכשר לקרב. אמר
72 רבי אלעזר: וכי יש נוגע שהוא חיב? אכן
73 למה נאמר 'אשר יקרב' - לומר שאין חיבין
74 עליו עד שיכשר לקרב. כלומר אינו חיב על
75 אבילותו משום טומאה עד שיכשר
76 יצאו קדשי בדר הבית - שאינו עוש כרת
77 האוכלן בטומאת הגוף. והבא נמי לגמור
78 כולו מחמתו איש איש על היתר
79 אבילותו - שמתגרסה בו, ולא הלכך לא
80 נגמר לה מאתיות, ולא משבתת בה במצאת
81 בהעלם בפני עצמה - אפילו עשה שם
82 האחרים. לדנוה כבדת ולא במלקות - והיה
83 מלמד על הכלל כולו. ולמה ליה חיבטי
84 ל'כרתו' שלקו נפטרו מדי כריתו, ביאלו הן
85 'הלוקין' (מכות ג.א.) - ואם לאו - היה ליה
86 'מיתבת' 'ולדה לא תקרב'. ורבנן -
87 להו נפטרו מדי כריתו, ובפרק דאחותו
88 דתלמי, חתקו להו מואל אשה - לחלק על
89 אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו -
90 דסלקא דעתך אמינא: הואיל ואביו ור
91 דאחותו אבולוהו - לא נתיב אלא דאד. הרי
92 שפוט גופים מוחלקין - מ'ואל אשה'
93 נפקא. מ'קראתו מוחלקין - מ'חלתא קרא'
94 נפקי אחותו ואחות אביו ואחות אמו. אחותו
95 שהיא אחות אביו ואחות אמו - מפרש
96 אלא בפרק אמרו לא אחותו (טו.א.)
97 ברישעיה רב שישא, (מכילת הבא על אמו
98 והולידו שיש בנוה. וכא על אחת מהן והולידו
99 שפוט אמו ועל אחותו שהיא אחות אמו
100 אחות אמו. ועלה אצטרין קרא לחלק,
101 משום דגוף אחד הוא. מאחותו דסיפיה -
102 דקרא. וברת דלעיל נמי עלה שאן

1 שאן עונשין מן הדין - ולא אמרין: מהו אחותו מן האב נרדא או מן האם נרדא?
2 עש עליה, מן האב ומן האם לא כל שכן. אי בעית אימא - לרבי יצחק אין עונשין
3 מן הדין ועונש אחותו מן האב ומן האם לרבי יצחק נפקא ליה דליף עונש מאתרהו,
4 כשם שהודיע עליה כשאר עריות - כן עש עליה. ואחרה וידה מפרש במסכת
5 מנות (ידא) וצריך לדלות הלב, דאמר קרא

1 לאחותו שהיא בת אביה ובת אמה, לומר שאין עונשין מן
2 הדין. ורבי יצחק סבר: עונשין מן הדין. ואיבעית אימא:
3 ליה עונש מאתרהו. אמר רבי אלעזר אמר רבי הושעיא:
4 כל מקום שאתה מוצא שני לאוין וכתב אחד - חלק הפאה
5 ביניהן, ומאי היא? מפספס וקר, דכתביב: "על בשר אדם לא
6 יפסק וכתבתנתו", וגו', כרת אחד - דכתביב: "ואשר יצחק
7 כפרו ואתו ילדו, מפניו על יד וכתב מעשיו", וכן מאחר
8 דלאוין ומשקליהן, פרת האחותו דכתב רחמנא לקמה ליה? -
9 לרבי יצחק פיראית ליה. לרבנן מיעביא ליה - לומר שאין
10 עונשין מן הדין. לרבי יצחק - מפיק ליה לתיבי על אחותו
11 שהיא אחות אביה ושהיא אחות אמה. ורבנן? דנפקא
12 להון מן "אחותו" דרשאי. ורבי יצחק סבר: "אחותו"
13 דרשאי אחרתה דקרא היא, ומפיק לחלק מ"אחותו"
14 דרשאי דקרא, לחלק על אחותו שהיא אחות אביה ושהיא
15 אחות אמה. אמר רב נחמן בר יצחק, אף אגן נמי תנינא:
16 המפספס את השמן, המפספס את הקמח, והסך בשמן
17 המשתהו; למה לי תנאי המפספס את הקמח במיעיבא?
18 לאו הא קא משמעין? מה קמח? לאו בפני עצמו, ותיביב?
19 עליה קא משמעין בפני עצמו, אף מפספס שמן וסך נמי, כיון דלאו
20 בפני עצמו - תיביב עליו בפני עצמו. וכי תימא, דקא בעי
21 למתאן פיסומין ברהי דרדי - ניתנו איפד: המפספס את
22 הקמח, והמפספס את השמן, והסך שמן המשתהו! אמאי
23 פלגיה לשמן? לאו הא קמשמעין, דרש חילוק הפאה
24 ביניהן, שמע מינה. "הבא על הנכור". תנא במאי קא
25 חשיב? אהשיב - דל האשה הנרבעת, ובצדא על דתרא!
26 ובצדא על הנשיב - דל מנהון עבדה על הנכור, על הנכמה,
27 ובצדא ליה תרתין אמר רבי יוחנן: ליעולם תנא נברי
28 קחשיב, ותני הכי: הבא על הנכור ותביא וכו' עליו, ורבי
29 ישמעאל היא, דאמר: חייב שתים. והא מדקתני מגוף
30 פסיפיה, ומאקמינן לה כרבי עקיבא, ורשאי נמי רבי עקיבא!
31 וכי תימא: רבי עקיבא היא, וגרשאי סבר לה כרבי
32 ישמעאל - והאמר רבי אבהו: הבא על הנכור ותביא וכו' -
33 עליו, לרבי ישמעאל דמפיק ליה מתורתו קרא, מ'אות וכו'
34 לא תשכב" ומ'לא יהיה קדש מגני ישראל" - חייב
35 שתים, לרבי עקיבא - אינו חייב אלא אחת, דבמדק קרא

50 אמר - בגברי חשיב, דקא קשיא לך דאשה נרבעת, תנא שלשים וישל תטאות
51 חשיב כדן גברא בהעלם אחד, ותנא אשה נרבעת ופסח ומילה לסימניהו לכריתות.
52 ותנשא אשר תעשה כיו רפה - בעבודה וזה הכתוב מדבר. מה כפרה וזה עש
53 ואל תעשה - חייבין על דזונו כרת ועל שגגתו תטא, כדכתיב לבי מניח? ועל ב
54 אף כל ש לא עשה" - אף כל ש לא עשה" -
55 שודנו כרת ושגגתו תטא. אימיבין חסי
56 אחת על - לחיני שבעים וחמש כריתות. תנא
57 אחת שבת - ודסבר שיהו חילון ליה ודון
58 מלאכות - שידע שמלאכות הללו אסורות
59 בשבת. ידא נמי עבדי לברוליה אבות מלאכות
60 אינו חייב אלא אחת, וליכא אלא חדא
61 שגגת ומתניחין בתר דחובי חובי קניטורו
62 לכריתות. תנא שהיא אחת - דלכתיב: "ועשה
63 מאת מנהגה", והיה ליה מליכא "אחת"
64 מנהגה, מאי "מנהגה"? משמע פעמים שחייב
65 מעבירה אחת ונהג' כלומר כמה תטאות,
66 ומנהגה מעבירות הרבה, ותטא אחת. שגגת
67 שבת ודון מלאכות - ועשה מלאכות
68 הרבה, אינו חייב אלא אחת. ודון שבת -
69 וידע שיהיו שבת, ושגגת מלאכות - דאיני
70 ידע שמלאכות הללו אסורות, לאו ידע
71 שגגת שבת כדבר אחת, כגון דרדי שאסור
72 לצאת ערוץ לתחום. אחת שהיא הגה - על
73 מעשה אחת, כגון שבת. חייב כמה תטאות.
74 שגגת שבת ודון מלאכות יעריפא ליה -
75 למיתני, לאשמעין חרוש, דאף על גב דרדי
76 במלאכות - לא מפרט מחד תטא. לשגגת
77 אחרינא. שגגת שבת ודון מלאכות יעריפא
78 ליה - דמלאת פסיק ליה, ודמי שגגת
79 אשבת לא מפרט מיהא מחד חובא תטא,
80 דאי נמי שגג אף במלאכות מדריב דתא. אבל
81 מלאכות דליכא בכלל בלא חידא - לא
82 לא פסיקא ליה, דוימנן דמיפרט מודך חובא,
83 מהדסיב גבי עבדה וזה המתניחין חידא ותו
84 ומכלל בשגגת עבודה וזה ודון עבודת
85 קמיירי. דאי שגגת עבודה היא אריב
86 תטאות אריבע עבודות: חבא וקשור וניסך
87 וחתתוזה. חיי לכו לשמים - דאי נמי בבית
88 עבודה וזה השתתותה לתיביב - לאו איסורא
89 עבד, וליכא תטא. חבי גרסין: אי דלא
90 בקליה עליה באלוה לא כלום הוא - דכיון
91 דלא נעשה על שם עבודה וזה, השתתוזה
92 ורדיה לאו כלום היא. אלא - השתתוזה
93 לעבוד וזה מנארת אדם ומיראת אדם.
94 דסבר מותר לעבוד עבודה וזה מאתבה
95 ומיראת ודון מלאכות קרי משמכין
96 לעבד.

97 פקיע ליה: "אף וכו' לא תשכב" קרי ביה: "אלא תשכב" 1 - אלא רשאי רבי ישמעאל, דבמדק קרא
98 ליה כרבי עקיבא. - אי הכי, ויתני נמי: הבא על הנכמה ותביא כמהו עליו! - הא אמר אביי: הבא על הנכמה ותביא כמהו עליו, אף
99 לרבי ישמעאל אינו חייב אלא אחת, דכי כתיב קרא - בגברי כתיב. רבי אלעזר משמיה דרב אמר: תנא תני שלשים וישל הפאה, ותני
שלש כריתות לסימניהו בכריתות. דקתני סיפא: פסח ומילה במצות עשה; פסח ומילה אמאי קתני להו? ואימימא לאיתוי קרבן עליוהו,
מי מיתיה? והתניא: הקשה כל התורה פולה לעבודה וזה, דכתביב: "תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגתה, ותנפש אשר תעשה ביד רמה",
מה עבודה וזה עש ואל תעשה, אף כל - עש ואל תעשה! אלא לאו שמע מינה: תנא שלשים וישל הפאה מאן דקעבד בשגגתו, והדר
תנא שלש כריתות לסימניהו לכריתות, שמע מינה. "המחל את השבת". אמר: שבת ארבעים חסר אחת הוויין! אמר רבי יוחנן: תנא
שגגת שבת ודון מלאכות, דלא מתיב אלא חדא, דתניא: "היה" שהיא "אחת" - שגגת שבת ודון מלאכות. - ויתני ודון שבת ושגגת
מלאכות, דלתיביב ארבעים חסר אחת! דתניא: "ועשה מאחת מהנהג" - פעמים שתיב אחת על פולין, ופעמים שתיב על כל אחת ואחת,
דתניא: "אחת" שהיא "הנהג" - ודון שבת ושגגת מלאכות! - תנא, שגגת שבת ודון מלאכות ועריפא ליה, דמקמאת מהיא לא מיפרט.
וכן אהה מנארת חיי עבודה וזה, דקתני "הנהג" - ודון שבת ושגגת עבודה וזה ודון עבודות. שגגת שבת ודון חבי וכו' - דאימימא אריב
וקבר בית המצות היא והשתתוזה ויהי לכו לשמים! ואלא דהוא אנתראמא וסודי ליה; וא דקבליה עליה במלאכות - דרמ סקילה הוא, וא
דלא קבליה במלאכות - לאו מדי הוא! - אלא מאתבה ומיראיה. - דתניא דלאבי דאמר חייב, אלא לראב דאמר פטור, מאי איכא למימר?
אלא

1 אלא באומר מותר - לעבוד עבודה זרה, והיינו שגגת עבודה זרה ושגגת עבודתו.
 2 דעך כן לא בעא מיניה רבא מרב נחמן - הדלעל זה זה בידו מהו? בפרק ארבע
 3 מיתות' (סנהדרין גכא). רב פפא אמר משבחת לה בתיעוט שנשבע לבין הגוים -
 4 שגגת עבודה זרה ודחן עבודתו - כגון שחור ושעמו שאותה עברה וזה שישנה הם
 5 אסורה ארבע עבודות הללו, הני עבודות
 6 הרוכב ידע דאסיקן, שגגת עבודה זרה - 1
 7 וסבור דאי עבודה זרה ע"ז. רב אחא בר רב
 8 דרב איב משבחת דרב ביבי אמר - 2
 9 ודחן שבת ושגגת מלאכות נמי קחשיב.
 10 דרקארת: והחשיב שפי - תנא לא מהדר
 11 אלא על מצות שחיבתן עולות כרת. שם שבת
 12 קתני שם עבודה זרה קלה, ולעולם בכל
 13 דחא ודאא איכא טובאי. והאיכא בתו
 14 מאנטונו - דלא כתיבא. אלא תריא תה
 15 תה תריא תה וזה - במשכח ארבע -
 16 בשילדו פרק קמא (א.א.), רב אחא רבי -
 17 דרב ביבי ארבי ביבי. והאימר - במסכת
 18 ודכח בפרק 'והשוחט' (קא.א.) אביר פניו -
 19 שנשטתה בעודה. אביר חוץ - בחמת קרשים
 20 שנשטתה בחוץ. וקשיא ליה לרב ביבי -
 21 דחם בודחיה. אם כן, דתרי גוויי לעורה
 22 איכא, ניחא נכריתות המעלה חוץ לעורה
 23 אביר פניו, והמעלה נמי אביר חוץ' מי שפי
 24 - שבת שנינו, וזויהי תנא במסכת שם
 25 (ג.א.) דעבודה זרה במסכת מטרותין (ב.ב.).
 26 נכריתות - במקומות. ונבי כריתות אדיראי
 27 - הוא גירא בעלמא. דאבכ ליה למעט
 28 שחיבתן עולות כרת - חשיב לשלישי שם
 29 שבת. שם עבודה זרה. אלא נבי העלאת
 30 לא אשכחן ביה כתיב, וליתני בשבועה חרי
 31 גוויי העלאת. בעא מיניה רבי ירמיה (וב')
 32 מוה - אם עשאן בהללם אבירי אחת או
 33 שתים. מי מיהלוק כריתות לחטאות כלאין.
 34 יא לא? שוחט ומעלה - איכא שתי כריתות
 35 ביארור מוה' וזה לא ביראה אבירי 'השעור'
 36 לך פן תעלה שולחתי בכל מקום' וכו'. וכל
 37 מקום שנאמר 'השעור' יפ' רילא' אינו אלא
 38 לא תעשה. אבל בשוחטו ליכא אלא ביהוה
 39 דהאי דכתיב בפרשת (ויקרא יז): 'ולא יהיה
 40 ער דת ובחיה' וגו' - מוקים ליה בבודים
 41 בפרק 'והשוחט והמעלה' (ק"א.) בבודים
 42 מוקים. וליח שות - דהאי בודחיה
 43 בשוחטה נאמר בהא (שם): 'ואל פתח אהל
 44 מועד לא תביא', ובהעלאת נאמר (שם)
 45 'ואל פתח אהל מועד לא תביא', מה הלך
 46 בהעלאת ענש והחיה. ושם תעשה - (ד'רז)
 47 שוחט. אביר ידעני - איכא שתי מיתות.
 48 דכתיב (שם): 'אביר או דיעני מות יומת',
 49 ד'רא' מוקי' אן, ושיעשה ימות. ודלא אחד
 50 - דכתיב 'לא ימצא כן וגו' ושואל אב
 51 ידעני, ורבי קרבן יענה, דכתיב בזה כרת

52 (ויקרא ט) 'והנפש אשר תפנה אל אבותיה'. וקביעי לך אי מיתות מחלוקת לחטאות.
 53 והעושן בהעלם חריב חשיב, אי לא. הוא פלוגתא דרבי יוחנן ורבי לקיש -
 54 ביאלו' וז'הנסלקין' בי'רבע מיתות' (סנהדרין סה.א.). ושמעון ור'הוריהו דאן דחיבין
 55 עליון אלא אחת, והאיל בלאו אחד נאמרו, הלכך דאן דחוק חטאות ביהוק. לחבי
 56 אלא חשיב אלא חד מיתות, וביכולו כריתות
 57 דתנא במתניין פלוגינא למיעניא דחטאות תננה.
 58 דקאמרינן ברש פירוק: אם עשאן כולן
 59 בהעלם חריב חיב על כל אחת אחת. ואחלי
 60 ואין בו מעשה - הילכך לאו בר קרבן הוא.
 61 האבר אבוי שו בו מעשה, שנמשק בורועתו
 62 ומכבד משדו. ידעני - מבכש עצם חיה
 63 ששמה ידוע, חלוק פיה ומדבר. ואלוין
 64 חן כמיתות - ואי לאו השעם דלית ביה
 65 מעשה - מיתות מחלוקת לחטאות. דרא
 66 חלוקין חן מיתות, והוא חילוק המיענוני
 67 הזה בר קרבן. רבי עקיבא דאמר -
 68 (במיתות דא) מנדף מביא קרבן, ולא בעינן
 69 מעשה. וזה דלא בעי מעשה רבא - מרתני
 70 מנדף. קא סלקא דעתך - מדקאמר רש
 71 לקיש השעת ורועתו וגו' מעשה, וחזון
 72 במתניתן קאפליגו רבנא ומנדף ולא פליגי
 73 באבעל אבוב - שמע מעמד דאפילו לחבן שחיב
 74 מעשה. ביה דליה - ברת ומנדף מישתעי
 75 קרא בקרבן עבודה זרה סדר 'שלא לך':
 76 'נפש כי תחטא בשגגה והקריבתי בו
 77 שנתה' וגו' ובמדבר טו, ובהיאחז פרשתא
 78 כתיב: 'והנפש אשר תעשה בזה רמה וגו'
 79 ובהיאחז, ודישעתע במנדף. קא סלקא דעתך
 80 אמנאי, והאיל וכתובי במקום קרבן ליתחבי
 81 לך פניא מנדף. עולא אמר - היינו טעמא דלא
 82 פליגי רבנא אבעל אבוב, דלא בהשקת
 83 ורועתו מיירי, אלא מקטר לשר השדים. על
 84 גנת לחברו - שיתחבר אלו וישועה
 85 בכפשו. ולא קטר לז' לשם אלוהי. חובי
 86 חב - ולא כותב הוא ולא במיתה הוא,
 87 אלא בלאת חובי חב' כגון זה - שמקטר
 88 לשר השדים. אחד חב' חב' - שמחבר
 89 חיות גדולות ומעמורו חיד. חב' כבן - לחיות
 90 קטנות לחוש ומחברן בכפושם חיד. אפילו
 91 דיבורא ועקבא - דלא חשיבי, אסור
 92 לחלוקין. ומכאן שיקר לעמור הבאן עולא בלב
 93 - עיקר אסורו תלוי ברוע לבו, ידע למי
 94 גרף הילכך לא חשיב כגון - אבל
 95 השתחאה - אנו רואין שמשתחוה לעבודה
 96 זרה. גליון - והאיל ישנו בלב - עיקר
 97 אסורו במשכבת הלכ דאין כאן מעשה. ומה
 98 שמדבר - אינו אלא משמעו אסורו. אבל
 99 בפפת חלוקה היינו עיקר אסורו. דאלאי אחד
 100 מדבר במקבל עבודה זרה בלא השתחאה -
 101 לא מחיבי. דאין עיקר גבלא, אלא בפפת איל
 102 הדחוב. טראה לי.

38 - קסבר: מאן תנא כריתות. רבי עקיבא היא. דאמר: לא בעינו מעשה. ויריש לקיש? נתי דרבי עקיבא לא
 39 בעי מעשה רבא, מעשה וזמא בעי. - בעל אבוב מאי מעשה אית ביה? - הקשת ורועותיו הוי מעשה. - מגרף מאי מעשה אית ביה? - עקיבת שפתיו
 40 הוי מעשה. קא סלקא דעתין, הקשת ורועותיו הוי מעשה וזמא אפילו לרבנן. מיתחבי: כעבודה זרה אינו חיב אלא על דבר שיש בו מעשה, כגון שחיבת
 41 יקוסר, וינשר, והשתחאה, וקשאן, לך השתחאה לית בה מעשה! ואמר ריש לקיש: לא מני? רבי עקיבא היא, דאמר: לא בעינו מעשה; ורבי יוחנן אמר:
 42 אפילו מימא רבנן, כפית קומתו הוי מעשה. מכלל דקבירא ליה לריש לקיש אליבא דרבנן כפית קומתו לרבנן לא הוי מעשה, הקשת ורועותיו הוי
 43 מעשה!! ואלא בי קאמר ריש לקיש, הקשת ורועותיו הוי מעשה וזמא - אליבא דרבי עקיבא, אבל לרבנן לא הוי מעשה. - אי הכי, אמאי תני, קא
 44 מגרף שאין בו מעשה? ויחגי? קא מגרף ובעל אבוב! - תרא מרתרי קתני, וליתני בעל אבוב ולא ליחגי מגרף! - מגרף איצטרף ליה, סלקא דעתך אמנאי:
 45 האיל וכתובי ברת דליה במקום קרבן, אימא מודה ליה לרבי עקיבא, קא משמען לך לא. עולא אמר: בעל אבוב דקתני - במקמף לשר. במקמף לה רבא:
 46 אם כן, היינו עובר עבודה זרה! אלא אמר רבא: קתני לרבי עקיבא, אמר ליה לחברו. אמר ליה אמאי: אם לא היה חובי חב' קרבן אמר ליה, התורה קתני חובי
 47 חב' כגון זה כפית קלה - ואלא חובי חב' דקלאו חובי הוא? אמר ליה, כרתתה? - אית חובי חב' ואלא חובי קטן, ואית חובי חב' ואלא חובי קטן
 48 ועקיבוי - שם. אמר אביי: האי מאן דבעי למיזמר ויבדא ועקבא, אסור, ואי איתו בתריה - שרי. לרבי יוחנן דאמר: כפית קומתו הוי מעשה, עקיבת
 103 שפתו

[דף י"ח ע"א]

רבי יונה בעי קומי רבי זעירא: הוזן בגד דתנינן הכא מהו לסמוך בו את המטא? ואיכפד לקבליה. אמר ליה: אפלו למאן דאמר תמן מתר, הכא אסור. תמן – אין אסורו נכר, ברם הכא – אסורו נכר.

אמר רבי חגי: כד נחתית מן אילפא, שמעית קליה דרבי יעקב בר אהא יתיב מתני: בגד שצבעו בקליפי ערלה – ידלק. ותנינן נטל הימנא ברבר – אסור בהננייה, ארג בו את הבגד – אסור בהננייה.

וין נסד שנפל לבור – פלו אסור בהננייה. ותנינן רבן שמעון בן גמליאל אומר: ימכר פלו לגוי הוין מדימי וין נסד שבו.

אמר רבי אהא בר יעקב: רבי חגי קשתיה, רבי חגי קימה. מיי גדוין? תמן – אין דרד בגי אדם לקח וין מן חגוי, ברם הכא – דרד בגי אדם לקח בגד מן חגוי:

הלכה ב' מתני' הצובע מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד, ואין ידוע אי זה הוא, רבי מאיר אומר: ידלק הבגד. וחכמים אומרים: יעלה באחד ומאתים.

האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד – ידלק הבגד. משער הנזיר ומפטר חמור בשק – ידלק השק. ובמקדשים – מקדשיון בכל שנה:

גמרא מאן תנא סיט? רבי מאיר. ברם כרבנין, הוא סיט הוא פחות מסיט.

רבי יוסי בי רבי בון אמר לה בשם רבי יוחנן. רבי יסא בשם רבי יוחנן: צמר בכור שטרפו – בטל ברב.

איתיביה רבי חיאי ציפורא קומי רבי אימי: ליטרא בשמונה, ולא חודו אלולי דאמר רבי יסא. ולא מתניתא היא? האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד – ידלק הבגד. אמר ליה אילו איתתבת

[דף י"ח ע"ב]

תמן, אית תוות יאות.

תמן תנינן: אלו הן הנשרפין. ותנינן: אלו הן הנקברין. הכא את אמר ישרפו, והכא את אמר יקברו!

אמר רבי יוחנן: פאן – בשק, פאן – בשער. מה בין שק מה בין שער? אמר רבי חנניה ברה דרבי הלל: שק – מצוי לחטט אחריו, שער – אין מצוי לחטט אחריו.

רבי שמעון בן לקיש אומר: פאן – במקדש, פאן – בגבולין.

רבי יוסי בי רבי חנינא אומר: פאן – בגזיר טהור, פאן – בגזיר טמא.

והתנינן: פטר חמור! אית לך מימר פאן במקדש פאן בגבולין, פאן בגזיר טהור פאן בגזיר טמא! אלא פאן בשק פאן בשער.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: הן דתימר ישראל – שערו. הן דתימר יקבר – גופו:

ובמוקדשין מקדשין כל שהן. רבי יוסי בשם רבי יוחנן: תדא דתימר בקדשים שיש להן מתירין. אבל בקדשים שאין להן מתירין – צריכין סיט.

התיב רבי יוסי: והא מתניתין פליגא! האורג מלא הסיט מצמר הככור בכגד – ידלק הכגד, וככור לאו בקדשים שיש להן מתירין הוא.

אית דתני לה בשם רבי מאיר, ואית דלא תני לה בשם רבי מאיר. מאן דתני לה בשם רבי מאיר, אית לה עשרה דברים מקדשין. מאן דלא תני לה בשם רבי מאיר מנן אית לה עשרה דברים מקדשין? רבי מאיר – דרבי עקיבה, דרבי עקיבה אומר: אף בכרות של בעל הבית:

הלכה ג' מתני' תבשיל שבשלו בקליפי ערלה – ידלק. נתערב באחרים

[דף י"ט ע"א]

יעלה באחד ומאתים. תנור שהסיקו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת – תדלק הפת. נתערבה באחרות – תעלה באחד ומאתים:

גמרא אבא בר ירמיה, כהנא בר ירמיה בשם שמואל, רבי בא, רבי חיאי בשם רבי יוחנן: גדולי ערלה שעממו – הרי אלו מתרות.

ולא מתניתא היא? אם חדש – יתין, אם ישן – יוצן. רבי כהנא אומר: לית כן. רבי מנא אומר: אית כן, בשחביא עצים לחים ונגבו בקליפי ערלה.

אבנים מנגעות שעשאן סיד, אית תניי תני: עלו מטמאתן, ואית תניי תני: לא עלו מידי טמאתן. מאן דאמר עלו מידי טמאתן – הרי אלו מתרות, ומאן דאמר לא עלו מידי טמאתן – הרי אלו אסורות. אפלו כמאן דאמר עלו מידי טמאתן – הרי אלו אסורות, דכתיב (ויקרא ט) צרעת ממארת – תן בו מארה ואל יקנה מפניו.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כל הנשרפין – אפרן מתר, הויץ מאפר הבא מחמת עבודה זרה.

התיב רבי חייה בר יוסף קומי רבי יוחנן: הרי אפר הבית, הרי אינו בא מחמת עבודה זרה, ואף אמר אסור! אומר ליה: שגויה היא דכתיב נתיצה נתיצה:

הלכה ד' מתני' מי שהיו לו חבילי תלתן של פלאי הפרם – ידלקו. נתערבו באחרים – בלן ידלקו; דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים: יעלו באחד ומאתים. שהיה רבי מאיר אומר: את שדרפו להפנות מקדש. ותכמים אומרים: אין מקדש אלא ששה דברים. ורבי עקיבה אומר: שבועה:

גמרא וכמה היא חבילה? עשרים וחמשה [וארבע] זירין. אומר רבי יונה: וארבע מינהון מטה.

רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר: דברי רבי מאיר עשרה דברים מקדשין. ותרנא אמר: דברי רבי מאיר כל הדברים מקדשין.

רבי יעקב בר אבהו אמר שמועטא, מתניתין פליגא על מאן דאמר דברי רבי מאיר עשרה דברים מקדשין! דתנינן תמן: אמר רבי יודה: לא תזכרו רמוני בדין וחצירי גבע, אלא שיהו מתעשרין ודאי בכל מקום.

ושאר כל הרמונין אין דרכן להפנות? אלא רמוני בדין על ידי שהן חביבין – דרכן להפנות, שאר כל הרמונין על ידי שאין חביבין – אין דרכן להפנות:

הלכה ה' מתני' ואלו הן אגוזי פרך. ורימוני בדין. חביות סתומות. וחילפות תרדין. וקלחי כרוב. ודלעת וניית. רבי עקיבה אומר: אף כפרות של בעל הבית. הראוי לערלה – ערלה, הראוי לכלאי הכרם – כלאי הכרם:

[דף י"ט ע"ב]

גמרא רבי יונה בעי: הא שקדי פרך לא? מתניתא בסתומה בין הפתומות, אכל סתומה בין הפתומות ונפתחה, או פתומה בין הפתומות ונסתמה – צריכות שעור אהר.

היאך אפשר לפתוחה אצל הפתומות? אמר רבי ועירא: תפתר בפתוחה אצל החנוני, שהיא בסתומה אצל בעל הבית.

והתני: ונסתמה! תפתר שחזר בעלה ונטלה.

רבי קריספא בשם רבי יוחנן: כל אילין קיריאי וקורותא דאנן אכלין – דלעת וניית אינון.

רבי יונה בעי: ולמה לינן אמרין הראוי לתרומה! אמר ליה רבי יוסי: תרומה – נוהגת בכל. ערלה – אינה נוהגת בכל:

הלכה ו' מתני' נתפצעו האגוזים, נתפרדו הרימונים, נפתחו החביות, נחתכו הדלועין, נתפרשו הכפרות – יעלו באחד ומאתים:

גמרא נפלו ואחר כך נתפצעו, בין שונג בין מזיד – לא יעלו; דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר: בין שונג בין מזיד – יעלו. רבי יוסי אומר: שונג – יעלו, מזיד – לא יעלו.

מה טעמא דרבי מאיר? קנסו בשונג מפני מזיד. מה טעמא דרבי יודה? (סבר) [כבר] קנסו בידו.

מה טעמא דרבי יוסי? ביי דאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כל האסורין שרבה עליהן, שונג – מתר, מזיד – אסור.

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי הושעיא: היו לפניו מאה וחמשים חביות, נתפתחו מאה – [מאה] מתרות, חמשים אסורות, והשאר לשפיתתו יהו מתרות. אמר רבי ועירא: לא אמרו אלא לשפיתתו, הא לפתח לכתחלה – אסור.

דבי רבי ינאי שאליו: דלעת שלקה בבית אביה מהו שתמבל למעשרות?
לוי שאל: מהו שתממא טמאת אוכלין?

[דף כ' ע"א]

שלקה – כמחורתת היא. מלתיה דשמואל [דשמואל] אמר: שהיא מטמא טמאת אוכלין.

ואמר רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל: תאנים וענבים שציקו באביהן – מטמאין טמאת אוכלין. והרודה מהן בשבת – חיב משום קוצר:

נתפרסו בפרות. מתניתין דרבי עקיבה! דרבי עקיבה אמר: אף פרות של בעל חבית:

הלכה ז מתני' ספק הערלה, בארץ ישראל – אסור, ובסוריא – מותר, ובחוצה לארץ – יורד ולקח, ובלבד שלא יראנו לוקט.

פרם שהוא נמוע ירק, וירק נמכר חוצה לו, בארץ ישראל – אסור, ובסוריא – מותר, ובחוצה לארץ – יורד ולקט, ובלבד שלא ילקט ביד.

החדש – אסור מן התורה בכל מקום, והערלה – הלכה, והכלאים – מדברי סופרים:

גמרא איזו ספק הערלה? פרם של ערלה וענבים נמכרות חוצה לו, בארץ ישראל – אסור, ובסוריא – מותר.

אמר רבי יודן: אף זה ספקו אסור בסוריא. איזו ספק המתר בסוריא. פרם של ערלה ופרם אחר בצידו וענבים נמכרות חוצה לו, בארץ ישראל – אסור, ובסוריא – מותר.

אמר רבי יודה: אף זה אסור בסוריא. איזו ספק המתר בסוריא? פרם נמוע ירק ושדה ירק אחר בצידו וירק נמכר חוצה לו, בארץ ישראל – אסור, ובסוריא – מותר.

ובחויץ לארץ יורד ולקט, ובלבד שלא ילקט ביד. אמר רבי יודן: עוד היא בקדמייתא יורד ולקח ובלבד שלא יראנו לוקט:

החדש אסור מן התורה בכל מקום. מתניתא דרבי ליעזר! דתנינן תמן: כל מצוה שאינה תלויה בארץ – נוהגת בארץ ובחוצה לארץ. וכל [מצוה] שהיא תלויה בארץ – אינה נוהגת אלא בארץ, חוץ מן הערלה ומן הכלאים. רבי ליעזר אומר: אף החדש. מה טעמא דרבי ליעזר? **בכל מושבותיכם** בכל מקום, בין בארץ בין בחוצה לארץ.

מה מקיימין רבנין טעמא דרבי ליעזר בכל מושבותיכם? בחדש שבין יצא בהויץ. רבי יונה בעי קומי רבי יוסי: ולמה לא תנינן אף החלה עמקון. אמר ליה: לא אתינן מתניתין אלא דכר שהוא נהג ביישראל ובגוים. ונלה אינה נהגת אלא ביישראל דכתיב (במדבר טו) ראשית עריסותיכם, ולא של גוים:

והערלה – הלכה. שמואל אמר: בהלכות המדינה. רבי יוחנן אמר: הלכה למשה מסיני.

רבי יסא בעי קומי רבי יוחנן: הלכה למשה מסיני ואת אמר הכן? אמר: בשעה שנתנה הלכה, כך נתנה. אמר: אילו לא סלקית לארץ ישראל אלא לשמוע דבר זה – די:

והכלאים – מדברי סופרים. שמואל אמר: בכלאי הפרם. הא בכלאי זרעים – מתר. רבי יוחנן אמר: בכלאי הפרם. הא בכלאי זרעים – אסור. אמר רב הונא:

[דף ב' ע"ב] בד נהתון מערבא דתמן אמרונה בשם רבי יוחנן וקיימניה (יגרא יט) את חקותי תשמרו, בהמתך לא תרביע כלאים, שדך לא תזרע כלאים, ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. הקיש כלאי זרעים לכלאי בגדים וכלאי בהמה, מה כלאי בגדים וכלאי בהמה שאין תלוין בארץ – ונזהגין בארץ ובהויץ לארץ, אף כלאי זרעים אף על פי שהן תלוין בארץ – נזהגין בארץ ובהוצה לארץ.

חד בר נש זרע הקליה שעורין ולפת. עבר חנין גוביתא ועקרי. אתא עובדא קומי שמואל וקנסיה. דתני: אין עושין עם ישראל בכלאים, אבל עוקרין עמו בכלאים מפני שהוא ממעט בעברה.

תני: אין עושין עם הגוי בכלאים, בין בכלאי הפרם בין בכלאי זרעים. אבל עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון באינה ובאימה וחרבותיה – עושין עמקון בכלאים. בשם שכלאים בארץ, כך כלאים בארץ לארץ.

שמואל פתר מתניתין, אין עושין עם הגוי בכלאים בארץ בין בכלאי הפרם בין בכלאי זרעים. אבל עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון באינה ובאימה וחרבותיה – עושין עמקון בכלאים. בשם שכלאים בארץ כך כלאים בארץ לארץ. כלאי הפרם, הא כלאי זרעים – מתר.

רבי יוחנן פתר מתניתא, אין עושין עם הגוי בכלאים בארץ, בין בכלאי פרם בין בכלאי זרעים. אבל עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון באינה ובאימה וחרבותיה – עושין עמקון בכלאים. בשם שכלאים בארץ ישראל, כך כלאים בארץ לארץ. בכלאי הפרם, הא בכלאי זרעים – אסור:

הדרן עלה בגד שצבעו ופליקא לה מסכת ערלה

הדרן עלה מסכת ערלה, וחדרן עלה. דעתן עלה מסכת ערלה, ודעתן עלה. לא נתניש מן מסכת ערלה, ולא נתניש מן. לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאחי: (ב סעמיים)
 וחי רצון מלפניו ?? אליהו ואלהי אבותינו, שמהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

תְּלִמּוּד

מִסְכַּת עֶרְלָה

יְרוּשָׁלַיִת

תְּלִיגָא בַר פֶּסְא, רְמִי בַר פֶּסְא, נַחֲמָן בַר פֶּסְא, אֶתְאִי בַר פֶּסְא, אַבָּא מוּרִי בַר פֶּסְא, רַבְרָב בַר פֶּסְא, רַבִּישׁ בַר פֶּסְא, סוּרְקָב בַר פֶּסְא, אֲדָא בַר פֶּסְא, דְּרוּ בַר פֶּסְא :
הַעֲרָב נָא וְיֵי אֱלֹהֵינוּ אֵת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפוּיֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה בְּלִנּוּ אֲנַחְנוּ וְצִאָצְאֵינוּ וְצִאָצְאֵי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּלִנּוּ יוֹדְעֵי שְׂמָךְ וְלוּמְדֵי
תוֹרַתְךָ :

מֵאִיבֵי תַחֲקֻמְנֵי מִצְוֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי : יְהִי לְפִי תְּמִים בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ : לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי בָם חֵייתֵנִי : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, לְמַדְנֵי חֻקֶּיךָ :
אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן סְלָח וְעֵד :

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׂמַתָּ חֻקֵּנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שָׂמַתָּ חֻקֵּנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׂאֲנוּ מְשֻׁכִּימִים וְהֵם מְשֻׁכִּימִים, אֲנוּ
מְשֻׁכִּימִים לְדַבְרֵי תוֹרַתְךָ וְהֵם מְשֻׁכִּימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים. אֲנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים, אֲנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנוּ רְצִים וְהֵם
רְצִים, אֲנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רְצִים לְבָאֵר שְׁחַת, שְׂגָאָמֵר וְאִתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידִם לְבָאֵר שְׁחַת, אֲנִישֵׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצְווּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲבַטַח בְּךָ.
יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, כִּשְׁם שְׂעוֹרְתַנִּי לְסִיּוֹם מִסְכַּת עֶרְלָה, כֹּן תַעֲזֹרְנִי לְהַתְּחִיל מִסְכַּתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרֵיהֶם וּלְסִיּוֹמָם, לְלִמּוּד וּלְלִמּוּד לְשִׁמּוֹר וּלְעִשׂוֹת וּלְקַבֵּל
אֵת כָּל דְּבָרֵי תְּלִמּוּד תוֹרַתְךָ בְּאַחֲבָה. וְזָכוֹת כָּל הַתַּנְאִים וְאֲמוֹרָאִים וְתַלְמוּדֵי תַחֲמִים, יַעֲמִיד לִי וּלְיָרְעֵי, שְׁלֹא תִמוּשׁ הַתוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי יָרְעֵי וְיָרְעֵי עַד
עוֹלָם. וְתַתְּקֵם בִּי, בְּהַתְּחִלְךָ תַּנְחָה אֶתְךָ, בְּשִׁבְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְנִקְיָצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ : כִּי בִי יָרְבוּ יָמֶיךָ, וְיֻסְפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים : אֲוִרְךָ גְּמִים בִּימִינְךָ,
בְּשִׂמְאֹלְךָ עֶשֶׂר וְכַבּוּד : וְיֵי עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן, וְיֵי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם :

מסכת בכורים

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' יש מביאין בכורין וקורין. מביאין ולא קורין. ויש שאינן מביאין.

אלו שאינן מביאין, הנזמט בתוך שלו והכריכו בתוך של יחיד, או בתוך של רבים. וכן המכריח בתוך של יחיד או בתוך הרבים לתוך שלו.

הנזמט בתוך שלו, והמכריח בתוך שלו, ודרך תיחיד ודרך הרבים באמצע – הרי זה אינו מביא. רבי יהודה אומר: מביא.

מאיזה טעם אינו מביא? משום שנאמר (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא – עד שיהו כל הגדולים מאדמתך:

גמרא יש מביאין בו. הנזמט בתוך שלו והכריח בתוך של יחיד או לתוך של רבים, אפלו מן הנקנה – אינו מביא. המכריח בתוך של יחיד או בתוך של רבים לתוך שלו, אפלו מן הילדה – אינו מביא.

הדא אומר, בשם שתיילדה תיה מן הנקנה, כך הנקנה תיה מן הילדה.

אמר רבי יוחנן: פולחן משום תורת הגזולן ירדו להן.

אמר רבי יוסי: מתניתא אברה בן. מאיזה טעם אינו מביא? משום שנאמר ראשית בכורי אדמתך.

תני: אם הכריח ברשות – מביא וקורא. רבי יוסי בשם רבי אימי: והוא שנתן לו רשות לעולם, הא לשעה – לא. רבי יונה בשם רבי אימי: אפלו לשעה.

היליה דרבי יונה מן הדא, היה חופר בור שיח ומערה – קוצין ויורד, והעצים שלו. ועצים לא לשעה הן?

מה עבד לה רבי יוסי? שרשים שדרבן להחליף לעולם, מבין שדרבן להחליף – לעולם הן.

אמר רבי מנא: מילתא דרבי יוחנן מסייע לאבא, דאמר רבי יוחנן: פולחן משום תורת הגזולן ירדו להן. וכאן מבין שנתן לו רשות להכריח אפלו

[דף א' ע"ב]

לשעה – אין זה גזולן.

רבי זריקן בעי קומי רבי ועירה: מתניתין דרבי! דרבי אמר: שרשין תיין זה מזה. אמר ליה: דברי הכל היא. הכא התורה אמרה ראשית בכורי אדמתך – עד שיהו כל הגדולים מאדמתך.

על דעתיה דרבי יודה מה בין הנוטע לתוף שלו והכריה לתוף של יחיד. מה בין הנוטע לתוף שלו והכריה לתוף שלו ודרך תיחיד באמצעו? רבי אחא בשם רבי מישא: בשעהכריכה בדלעת או בסילון. אי בשעהכריכה בדלעת או בסילון יביא ויקרא, אפלו פרבנין יביא ויקרא! אמר רבי יונה.

צריכה לרבי יודה, המוכר שביל לחברו, מקום דריסה הוא מכר, או עד התהום מכר? אין תימר מקום דריסה מכר – מביא וקורא, אין תימר עד התהום מכר – לא יביא כל עקר. מספק – מביא ואינו קורא. רבנין פשיטא לון שפמכר עד התהום.

ומה פליגי? במוכר שביל לחברו. אבל אם מכר לו שדה ושיר לו שביל – כל עמא מודי ששיר לו עד התהום.

על דעתיה דרבי יודה מה בין הנוטע לתוף שלו והכריה לתוף של רבים. מה בין הנוטע לתוף שלו והכריה לתוף שלו ודרך הרבים באמצעו!

אמר רבי אימי: אתיא דרבי יודה פרבי ליעזר. דתנינן תמן: אין עושים חלל תחת רשות הרבים, בורות שיהיו ומערות. רבי ליעזר מתיר כדי שתהא עגלה מהלכת ומעוננה אבנים. כמה דרבי ליעזר אמר תמן תחת רשות הרבים שלו, כך רבי יהודה אמר הכא תחת רשות הרבים שלו.

רבי שמואל בר רב יצחק בעי: אין פרבי ליעזר יביא ויקרא! אמר רבי יוסי: מספר סבר רבי שמואל בר רב יצחק שרבי ליעזר מתיר לעשות בן והוון שלו לעולם, אלא רבי ליעזר מתיר לעשות בן וכל הקודם בהוון וכה:

הלכה ב' מתני' האריסין והחכורות והסיקריקון והגזלן – אין מביאין מאותו הפעם, משום שגאמר (שמות כב) **ראשית בכורי אדמתך:**

[דף ב' ע"א]

גמרא עד פדון בשגזל קרקע, גזל ומורה ונטעיה. ולא דמים הוא תיב לו! אלא צריכה לרבנין. מצות פגובה הן, או אינן פגובה. אין תימר פגובה הן – אינו מביא, ואין תימר אינן פגובה – מביא. הכל מודין באשרה שבטלה שאינו מביא ממנה גזירין למערכה. רבי שמעון בן לקיש בעי: מהו שביא ממנה לולב? מצות פגובה הן או אינן פגובה. אין תימר פגובה הן – אינו מביא, אין תימר אינן פגובה – מביא.

פשוטא שהוא מביא ממונה לולב, שאין מצות כגבה. מהו שיביא בכורים? פרבי יודה דו אמר הוקשו לקדשי הגבול – מביא. כרבניו דאינון מרין הוקשו לקדשי מקדש – אינו מביא.

עד כדון בגזלה שלא נתיאשו הבעלים ממונה. אפילו בגזלה שנתיאשו הבעלים ממונה? סברין אמרין נשמעינה מן הדא: הרי אלו בתרומה ובמעשר, מה שאין בן בכורים. כלום צריכה לא בגזלה שלא נתיאשו הבעלים ממונה, אבל בגזלה שנתיאשו הבעלים ממונה, אפילו בתרומה – לא עשה ולא כלום.

כהדא דתני: האזנס והגנב והגזלן, בזמן שהבעלים מרדפין אחריהו – אין תרומתן תרומה, ולא מעשרותיהו מעשר, ולא הקדשן הקדש. אם אין הבעלים מרדפין אחריהו – תרומתן תרומה, ומעשרותיהו מעשר, והקדשן הקדש.

[דף ב' ע"ב]

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: לא זה תורם ולא זה תורם.

רבי אמי בשם רבי יוחנן: אפילו הבעלים שתורמו – אין תרומתן תרומה.

אמר רבי יוסי: עד כדון אנו קיימין בגזלה שלא נתיאשו הבעלים ממונה. וליידא מי לא אנו תנינו הרי אלו בתרומה ומעשר מה שאין בן בכורין. אפשר לפרות לצאת בלא בכורין. אפשר לפרות לצאת בלא תרומה ומעשרות? אבל בגזלה שנתיאשו הבעלים ממונה, עד כדון צריכה:

הלכה ג' מתני' אין מביאין בכורים חוץ משבעת המינים. ולא מן התמרים שבהרים, ולא מן הפרות שבעמקים, ולא מיתני שמן שאינו מן המבחר. אין מביאין בכורים קודם לעצרת. אנשי הר צביעים הביאו בכוריהו קודם לעצרת ולא קבלו מהו, מפני הכתוב שבתורה (שמות כג) **וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה:**

גמרא אין מביאים בכורים כו'. אילו כתיב (דברים כו) **ולקחת ראשית כל פרי האדמה, הייתי** אומר כל הדברים והו תיבין בכבורים, תלמוד לומר **מראשית** – ולא כל ראשית.

אם **מראשית** – ולא כל ראשית, אין לך אלא הפים ושעורים בלבד! תלמוד לומר **פרי אדמתך** רבה. ורבה את הכל. נאמר כאן **ארצה**, ונאמר כאן (דברים ח) **ארץ חטה ושעורה, מה ארץ שנאמר** לחלץ – בשבעת המינים הכתוב מדבר, אף **ארץ שנאמר** כאן – בשבעת המינים הכתוב מדבר.

זית שמן זה אגורי. רבי אמי בשם רבי יוחנן: זה אוריס, ולמה נקרא שמו אגורי? שהוא אוגר שמנו לתוכו.

ובכל הזתים מאבדין שמנן? אומר רבי חנינא: כל הזתים, הגשמים יורדין עליהן והן פולטין את שמנן, וזה הגשמים יורדין עליו והוא אוגד את שמנו לתוכו.

ודבש – אלו התמרים. יכול דבש ממש? רבי תנחומא בשם רבי יצחק בי רבי לעזר: כתיב (דברי הימים ב לא) **ובפרץ הדבר הרבו בני ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש**. ודבש הייב במעשרות? אלא אלו התמרים שהן היבין במעשרות.

רבי ברכיה בשם רבי שמואל בר נחמן: ולמה כתיב **ארץ ארץ שני פעמים**? להודיעך שאין הפית עומד אלא על שני דברים הללו.

ולמה נכללו? רבי יהודה בי רבי ורבי שמואל בר נחמן, חד אמר: לברכה. והרנא אמר לשעורין. מאן דמר לברכה – נחא. מאן דמר לשעורין, והא תנינן: בהרת כגרים! לית הוא מימן. כעדשה מן השרין! לית הוא מימן.

[דף ג' ע"א]

פשיטא הדיא מילתא, הפריש בכורים הוין משבעת המינים – לא קדשו. מה פליגינן? בתמרים שבהרים ובפרות שבעמקים. רבי זעירא, רבי יסא בשם רבי לעזר: לא קדשו. רבי אילא בשם רבי אמי: אתפלגין רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, רבי יוחנן אמר: לא קדשו. רבי שמעון בן לקיש אמר קדשו.

אמר רבי יונה: טעמא דרבי שמעון בן לקיש, שכן אם עבר ותרם מן הרע על היפה – תרומתו תרומה.

אמר רבי יוסי: שמעינן פרות הרעים – היבין במעשרות, שמעינן פרות הרעים – היבין בכפורין. מתניתין מסייע לרבי יוסי אין מביאין מן הציפורנין ולא מן הבישנין, ואם הביא – לא קדשו.

אמר רבי זעירא: ותני תמן, תאנים סוכות מנזבות, ענבין מאובקות ומעושנות – אין מביאין. אכל מביאין מן התאנים בנות שבע, ומן הענבים הלבלוגית. מן המבחר הן ותימר "אכל"! אמר רבי אבא מרי: שלא תאמר הואיל והן בשוף לא יביא.

תני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין מביאין תמרים אלא מיריחו. ואין קורין אלא על הכותבות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: רמוני עמקים מביאין וקורין:

הלכה ד' מתני' אלו מביאים ולא קורין, הגר – מביא ואינו קורא, שאין יכול לומר (דברים כז) **אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו**. ואם היתה אמו מישראל – מביא וקורא.

ובקשהו מתפלל בינו לבין עצמו – אומר: אלהי אבותיכם. ואם היתה אמו מישראל – אומר: אלהי אבותינו:

גמרא רבי יונה ורבי יסא תרויהוין בשם רבי שמואל בר רב יצחק: בכני קיני חותן משה היא מתניתא. ובני קיני חותן משה מביאין וקורין דכתיב (במדבר י) **לכה אתנו והטבנו לך**.

רבי חזקיה בשם רבי לעזר לא אמר בן. אלא מה טעם אמרו האפיטרופים והעבד והשליח והאשה ומטמום ואנדרוגינים מביאין ולא קורין, שהגר הרי אמור בפירשה.

אמר רבי שמואל בר רב יצחק: תפותר בההון גר דהכא בכני קיני חותן משה. ובני קיני חותן משה מביאין וקורין.

אמר רבי יוסי: קיימה בנימון בר עשתור קומי רבי חייה בר בא, בגוי שבא בעברה על בת ישראל היא מתניתא.

רבי יונה לא אמר בן, אלא רבי שמע לאילין דכי בר עשתור דאינון גרים בני

[דף ג' ע"ב]

גרים אומרים: אלהי אבותינו. והא תנינן: אם היתה אמו מישראל – אומר: אלהי אבותינו, הא גרים בני גרים – לא: אומר רבי יוסי: קיימה בנימין בר עשתור קומי רבי חייה בר בא.

רבי חזקיה בשם רבי חייה בר בא: קיימה בר עשתור קומינן, בגוי שבא בעברה על בת ישראל היא מתניתא.

רבי זריקן אמר, רבי זעירא בעי: כלום הוא מתפונן לא לאברהם יצחק ויעקב, וכי אברהם יצחק ויעקב אבותיהם היו? [פלוס] נשבע הקב"ה אלא לזכרים, שפא לנקבות!

תני בשם רבי יהודה: גר עצמו – מביא וקורא. מה טעם? (בראשית י) **כי אב המון גוים נתתיך**. לשעבר היית אב לאדם, ועכשו מבאן ואילך אתה אב לכל הגוים.

רבי יהושע בן לוי אמר: הלכה פרבי יהודה. אתא עבדא קומי דרבי אבהו והורי פרבי יהודה:

הלכה ה' מתני' רבי לעזר בן יעקב אומר: האשה בת גרים לא תינשא לכהונה, עד שתהא אמה מישראל.

אחד גרים ואחד עבדים משוחררים, אפילו עד עשרה דורות, עד שתהא אמו מישראל.

האפיטרופין, והעבד, והשליח, והאשה, ומטמום ואנדרוגינים – מביאין ולא קורין, שאינן יכולין לומר אשר נתת לי:

גמרא רבי יעקב בן יעקב אומר כו'. תמן תנינן: רבי יהודה אומר: בת גר זכר כבת חלל זכר. וכולהון מקרא אחד הן דרשין, כי אם בתולות מזרע בית ישראל. רבי יהודה אומר: עד שיהא אמו מישראל. רבי אלעזר אומר: או אביה או אמה. רבי יוסי אומר: עד שילדו בקדושת ישראל. רבי שמעון אומר: עד שביאו בתולים בקדושת ישראל.

תני בשם רבי שמעון: גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד שנתגיירה – כשירה לכהונה, שנאמר: וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משבב זכר החיו לכם, ופנחם עמהן. ורבנן, החיו לכם – לעבדים ולשפחות.

רבי יסה בשם רבי יוחנן: הלכה כרבי יוסי. וכהנים נהגו סלסול בעצמן כרבי אליעזר בן יעקב. חד פהון נסב בת גרים. אתא עובדא קומי רבי אבהו. וארבעיה על ספסילא. אמר ליה רב ביבי: לא בן אלפן רבי: הלכה כרבי יוסי! אמר ליה: ולא כהנים נהגו סלסול בעצמן כרבי אליעזר בן יעקב! אמר ליה: ועל מנהג לוקין? אמר ליה: אין כד את חמי, מפיים לי ואנא מוקים ליה. מן דקנימיה, אמר ליה: הואיל והותרה הרצועה אף אני מותר בה.

רבי יעקב בר אידי בר אושעיה: מעשה במשפחה בדרום שהיו קורין עליה ערער, ושלה רבי את רבי רומינים לבודקן, ומצא שנתגיירה ונתנה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, והכשירה לכהונה. רבי אושעיה אומר: כרבי שמעון הכשירה.

אמר רבי זעירא: דברי הפל היא! דאמר רבי זעירא בשם רב אדא בר אהבה, רבי יודא מפוי בה בשם רבי אבהו בשם רבי יוחנן: וולד בוגרת – כשר, שהוא בלא תעשה שבא מבח עשה עשה, והוא אשה בבתוליה יקח, וכל לא תעשה שבא מבח עשה – עשה הוא. ודכוותה, כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, ולא מן גיורת, כל לא תעשה שבא מבח עשה – עשה הוא.

התיב רבי אושעיה: הרי דור שני של מצרי הרי הוא בלא תעשה שבא מבח עשה – עשה הוא! חזר רבי אושעיה ואמר: לא דמי עשה שבא ישראל ועשה שבכהנים, עשה שבא ישראל – אסור בכל, ועשה שבכהנים – אסור בכהנים ומותר בלויים ובישראלים:

[דף ד' ע"א]

שליח. רבי יוסי, רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יוחנן: בשלקטן לשלקון ביד אחר, אבל אם להביאן הוא – לא ישלקון ביד אחר. ולא מחסל לה. רבי יונה מחסל לה. רבי זעירא רבי אמי רבי שמעון בן לקיש בשם רבי אושעיה: בשלקטן לשלקון ביד אחר, אבל אם לקטן להביאן הוא – לא ישלקון ביד אחר, שכל הבכורים שנראו ליתור בקרייה אינן נותרים אלא בקרייה.

אמר רבי מנא: אף על גב דלא אמר רבי יוסי תדא מילתא אמר דכוותה.

אמר רבי ועירא לרבי יסא: נהיר את בד אתאמרת תדא דרבי הושעיה, ואמר רבי יוסי בי רבי חנינא: מתניתא פליגא! הפריש בכוריו ואחר כך מכר שדהו – מביא ואינו קורא.

קיימונה בשנתן דעתו למסר משעיה ראשונה. והתנינן: ובש האילן נקצין האילן. עוד היא בגיבש משעיה הראשונה.

וקרייה מעבכת? אמר רבי שמואל בר רב יצחק: תראוי לקרייה – אין קרייה מעבכת.

ליקטן לשלחם ביד אחר – לא ישלחם ביד אחר, שפוא ימלך הוא להביאן.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הירש – מביא ואינו קורא. מה נן קיימין? אם יורש בחיי אביו – שלוחו [הוא]! ואם לאחר מיתת אביו – שלו הן? אלא פי נן קיימין, בשתייה אביו חולה או מסכן.

פתיב (דברים 15) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך. מלמד שאדם מביא בכורים מנכסי אשתו וקורא.

רבי שמעון בן לקיש אמר: לאחר מיתה, הא בחיים לא. רבי יוחנן אמר: לא שגוייא, היא בחיים היא לאחר מיתה. רבי שמעון בן לקיש בדיעתיה. דרבי שמעון בן לקיש אמר: אין אדם יורש את אשתו דכר תורה:

רבי יוחנן בשם רבי הושעיה: הנחה מעבכת. אין קרייה מעבכת. והא תנינן: האוכל בכורין עד שלא קרא עליהן? רב הושעיה, רב יהודה

[דף ד' ע"ב]

בשם שמואל: דרבי עקיבה היא.

רבי יוסי בעי: היידן רבי עקיבה? אמר רבי מנא: שמעית אבא תני: הנחה מעבכת, אין קרייה מעבכת. רבי עקיבה אומר: קרייה מעבכת.

רבי יעקב בר אהא בשם רבי לעזר: מה טעם אמרו הנחה מעבכת? מפני שהיא נוהגת בכל.

רבי תנחומא, רבי הונא בשם רבי לעזר: מפני ששנה עליה.

אמר רבי אבא מרי: תרתי, תדא פרבי יודה, ותדא פרבנין. תדא פרבי יודה, דרבי יודה אמר: לצרף נשנית מפני שהיא נוהגת בכל. פרבנין דאינון מרין שלא לצרף נשנית, מפני ששנה עליה:

הלכה ו' מתני' הקונה שני אילנות בתוך של חברו – מביא ואינו קורא. רבי מאיר אומר: מביא וקורא.

יבש המעיין ונקצץ האילן – מביא ואינו קורא. רבי יהודה אומר: מביא וקורא. מן החג ועד התנקה – מביא ואינו קורא. רבי יהודה בן בתירה אומר: מביא וקורא:

גמרא רבי יוסי בן חנינא בעי: קנה אילן אחד – לא קנה קרקע. שנים – לא קנה קרקע. אחד – אינו מביא כל עקר. שנים – מביא ואינו קורא. אומר ליה רבי לעזר: מילין דצריכינן לרבנין בבית וועדא את שאל.

דרבי יהודה עבד את האילן בקשין.

תמן תנינן: ברך על פרות האילן בורי פרי האדמה – יצא. רבי חזקיה בשם רבי יעקב בר אחא: דרבי יודה היא, דרבי יודה אמר: עבד את האילן בקשין.

אמר רבי יוסי: דברי הכל היא. פרות האילן – בכלל פרות האדמה, ואין פרות האדמה בכלל פרות האילן.

רבי בון בר כהנא בעי קומי רבי אילא:

[דף ה' ע"א]

מכר לו שדה במקמתה, הלוקח מהו שביא מפנה בכורים? אומר ליה: למח לאו.

עד דדון לחה, אפילו יבשה? אומר ליה: אפילו יבשה, אפילו קצורה. מעתה אפילו הטין! כך אנו אומרים: הלוקח מן השוק – מביא בכורין.

פשיטא הדין מילתא, מכר לו פרות ושיר לו קרקע, המוכר אינו יכול להביא, שאין לו פרות. חזר ולקחון מפנה?

נשמעינה מן הדא: נתן לה קדשים – הרי אלו מתרין. יינות שמנין וסלתות, כל דבר שפיוצא בו קרב לגבי המזבח – אסור. אין בכלל אלא פרכילי ענבים ועטרות של שיבלין. מה נן קיימין? אם בשנתן לה באתננה, כך אנו אומרים: הלוקח מן השוק – מביא בכורים! אלא כי נן קיימין: בשחיו הגפנים משלה ומכרה לו פירותיהן וחזר ונתנם לה באתננה. מפני שהיה אתנן, הא לא היה אתנן – מביא, הדין אמרה: חזר ולקחון מפנה – מביא.

הכרייא בשם רבי יהושע בן לוי: הפרישן קודם לחג ועבר עליהן החג – מביא ואינו קורא. הפרישן קודם לתנקה ועבר עליהן תנקה ונרקבו, לאחר תנקה לא קדשו.

ולית ליה לרבי זעירא כהדין דהכרייא? סבר רבי זעירא: שפל תכפורים שנראו ליתור בקרייה – אינן ניתורין אלא בקרייה. ולית להכרייא בן? אית להון בשפרישן קודם לחג להביאן אחר החג.

מַסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק עֶשְׂרִי

א. בְּזִמְן שְׂצַדִּיקִים בְּאִין לְעוֹלָם – טוֹבָה בְּאֵה לְעוֹלָם וּפְרַעְנִיּוֹת מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם. וּכְשֶׁנִּפְטְרִים מִן הָעוֹלָם – פְּרַעְנִיּוֹת בְּאֵה לְעוֹלָם וְטוֹבָה מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם. בְּזִמְן שְׁהַרְשָׁעִים בְּאִין לְעוֹלָם – פְּרַעְנִיּוֹת בְּאֵה לְעוֹלָם וְטוֹבָה מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם. וּכְשֶׁמִּסְתַּלְקִין מִן הָעוֹלָם – טוֹבָה בְּאֵה לְעוֹלָם וּפְרַעְנִיּוֹת מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם. וּמִנִּין שְׂכֵשְׁמִסְתַּלְקִין מִן הָעוֹלָם טוֹבָה בְּאֵה לְעוֹלָם וּפְרַעְנִיּוֹת מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם? שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ה'): "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה נִחַמְנוּ מִמַּעַשְׂיָנוּ" וגו'. וּמִנִּין וּכְשֶׁנִּפְטְרִין מִן הָעוֹלָם פְּרַעְנִיּוֹת בְּאֵה לְעוֹלָם וְטוֹבָה מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם? שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעָהוּדָו): "הַצַּדִּיק אֶבֶד וְאִין אִישׁ שָׁם עַל לֵב". וְאוֹמַר (שָׁם): "יִבֵּא שְׁלוֹם יִנְחוּ עַל" וגו'. הוֹלֵךְ שְׁלוֹם אֶל הַקָּבֵר. וְאוֹמַר (שָׁם): "וְאַתֶּם קִרְבוּ הֵנָּה בְּנֵי עוֹנְנָה זֶרַע מְנַאֲף" וגו'. וּמִנִּין כְּשֶׁהַרְשָׁעִים בְּאִין לְעוֹלָם? פְּרַעְנִיּוֹת בְּאֵה לְעוֹלָם וְטוֹבָה מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם? שְׁנֹאֲמַר (מְשָׁלֵי יֵא): "כִּבְּא רִשְׁעָא בְּזוֹ" וגו'. וּמִנִּין שְׂכֵשְׁמִסְתַּלְקִין מִן הָעוֹלָם טוֹבָה בְּאֵה לְעוֹלָם וּפְרַעְנִיּוֹת מִסְתַּלְקַת מִן הָעוֹלָם? שְׁנֹאֲמַר (שָׁם): "וּבִאֲבֹד רִשְׁעִים רִנָּה". וְאוֹמַר (דְּבָרִים יג): "לְמַעַן יִשׁוּב ה' מִחֲרוֹן אַפּוֹ" וגו'. כָּל זִמְן שְׁהַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם – חֲרוֹן אַף לְעוֹלָם, אֶבֶדוּ מִן הָעוֹלָם – גִּסְתַּלַּק חֲרוֹן אַף מִן הָעוֹלָם. וְלֹא שְׁהַצַּדִּיקִים תּוֹלִין לְעוֹלָם בְּחִיּוּתָן בְּלִבָּד, אֲלֵא אַף אַחֲרֵי מִיתָתָן, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ז): "וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וַיְמִי הַמַּבּוּל" וגו'. וּמָה טִיבָן שֶׁל שִׁבְעַת הַיָּמִים הִלְלוּ? אֵלּוּ שִׁבְעַת יְמֵי אֶבְלוּ שֶׁל מְתוֹשְׁלַח הַצַּדִּיק שֶׁעֲכָבוּ אֶת הַפְּרַעְנִיּוֹת מִלְּבֹא לְעוֹלָם, לְכַךְ נֹאֲמַר: "וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים". דְּבָר אַחֵר: מָה טִיבָן שֶׁל שִׁבְעַת הַיָּמִים הִלְלוּ? מִלְּמַד שֶׁנִּתְּן לָהֶם הַמָּקוֹם שִׁבְעַת יָמִים לְאַחַר גְּזֻרָה, שְׁמָא יַעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה וְלֹא עָשׂוּ, לְכַךְ נֹאֲמַר: "וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים". דְּבָר אַחֵר, "וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים", מָה טִיבָן שֶׁל שִׁבְעַת הַיָּמִים הִלְלוּ? מִלְּמַד

שְׁשִׁינָה לָהֶם הַמָּקוֹם סְדוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם וְהִיתָה חֲמָה יוֹצֵאת בְּמַעֲרֵב וְשׁוֹקַעַת בְּמִזְרַח, לְכַךְ נֹאֲמַר: "וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים". דְּבָר אַחֵר, מָה טִיבָן שֶׁל שִׁבְעַת הַיָּמִים הִלְלוּ? מִלְּמַד שֶׁנִּתְּן לָהֶם הַמָּקוֹם שִׁבְעַת יָמִים מֵאֲכָל וּמִשְׁתֵּה, וַיִּשְׁבּוּ וְאֶבְלוּ וְשָׁתוּ. וְהֵרָאָם מִעֵין הָעוֹלָם הַבָּא, כָּל כֶּף לְמָה? כִּדֵּי שְׂיִכְיָרוּ וַיְדַעוּ מָה אֶבְדוּ.

ב. כָּל זִמְן שֶׁהִיָּה אֲבָרְהָם קַיָּם – הִיָּה שִׁבְעָה, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כד): "וַיְהִי בֶרֶךְ אֶת אֲבָרְהָם בְּכָל", מִשְׁמַת אֲבָרְהָם (שָׁם): "וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָא". בָּא יִצְחָק – הִיָּה שִׁבְעָה, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כו): "וַיִּזְרַע יִצְחָק" וגו'. כָּל זִמְן שֶׁאֲבָרְהָם הִיָּה קַיָּם – הִיָּה הַבְּאֵרוֹת נּוֹבְעוֹת מִיָּם, מִשְׁמַת אֲבָרְהָם מָה הוּא אוֹמַר? (שָׁם): "וְכָל הַבְּאֵרוֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ" וגו'. אֲמָרוּ, הוֹאִיל וְאִין נּוֹבְעוֹת מִיָּם אֵינָם אֲלֵא תְּקֵלָה לְנוּ מִפְּנֵי הַגְּיָסוֹת, עֲמָדוּ וְסִתְּמוּ, בָּא יִצְחָק, הִיָּה הַבְּאֵרוֹת נּוֹבְעוֹת מִיָּם, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם): "וַיִּשָּׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרוֹת הַיָּמִים וגו' וַיַּחְפְּרוּ עֲבָדֵי" וגו'.

ג. כָּל זִמְן שֶׁהִיָּה יִצְחָק קַיָּם – הִיָּתָה בְּרָכָה לְזֶרַע, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כו): "וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְצָא הַהִיא" וגו', עַד שֶׁלֹּא יָרַד יַעֲקֹב לְאֶרֶם נְהָרִים לֹא נִתְּבַרַךְ בֵּיתוֹ שֶׁל לְבָן הָאֶרֶמִי, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ל): "כִּי מַעֲטָ אֲשֶׁר הִיָּה לְךָ לְפָנַי וַיַּפְרֹץ לְרֵב וַיִּבְרַךְ ה' אוֹתְךָ לְרִגְלֵי". וְאוֹמַר (שָׁם): "נִחַשְׁתִּי וַיִּבְרַכְנִי ה' בְּגִלְלָךְ". עַד שֶׁלֹּא יָרַד יוֹסֵף לְמִצְרַיִם – לֹא נִתְּבַרַךְ בֵּיתוֹ שֶׁל פּוֹטִיפַר, מִשְׁיָרֵד, מָהוּ אוֹמַר (בְּרֵאשִׁית לט): "וַיִּבְרַךְ ה' אֶת בֵּית הַמִּצְרַיִם בְּגִלְלַת יוֹסֵף". עַד שֶׁלֹּא יָרַד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם הִיָּה רָעַב, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית מה): "כִּי זֶה שְׁנִתִּים הִרְעַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ" וגו', מִשְׁיָרֵד מָהוּ אוֹמַר? (בְּרֵאשִׁית מו): "הֵא לָכֶם זֶרַע וְזֹרַעְתֶּם אֶת הָאֲדָמָה". אֲמַר רַבִּי יוֹסִי: כִּיּוֹן שְׁמַת יַעֲקֹב אֲבִינּוּ, חֲזוֹר הִרְעַב לְיִשְׁנֵנוּ, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית נ): "וַעֲתָה אֵל תִּירָאוּ אֲנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֵת טַפְכֶּם" וגו', נֹאֲמַר כָּאֵן כִּלְכּוֹל, וְנֹאֲמַר לְהִלֵּן כִּלְכּוֹל, מָה כִּלְכּוֹל הָאֲמוֹר לְהִלֵּן – רָעַב, אַף כִּלְכּוֹל הָאֲמוֹר כָּאֵן

– רַעַב, כֹּל זְמַן שֶׁהָיוּ יוֹסֵף וְשִׁבְטוֹ קִימִים – הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִים בְּגִלְלָה וְכִבּוּד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת א'): "וַיְכַנֵּי יִשְׂרָאֵל פָּרוֹ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ" וְגו', מִשְׁמַת, מִהוּ אוֹמֵר? "וַיִּמַּת יוֹסֵף וְגו', וַיִּקֶּם מֶלֶךְ חָדָשׁ וְגו', וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ וְגו', הֲבֵה נִתְחַכְמָה לוֹ" וְגו'.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק אַחַד עָשָׂר

א. כֹּל זְמַן שֶׁהִיְתָה מְרִים קִימַת – הִיְתָה בְּאֵר מִסְפֶּקֶת אֵת יִשְׂרָאֵל. מִשְׁמַתָּה מְרִים מִה אוֹמֵר? (בַּמִּדְבָּר כ'): "וַתִּמַּת שֵׁם מְרִים" וְגו', וְלֹא הָיָה מִים לַעֲדָה – שֶׁנֶּסְתַּלְקָה הַבְּאֵר. כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה אֶהְרֵן קִיִּם עֲמוּד עֲנָן מִנְהִיג אֵת יִשְׂרָאֵל, מִשְׁמַת אֶהְרֵן מִהוּ אוֹמֵר (בַּמִּדְבָּר כ"א): "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עַרְדַּי יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב" וְגו', נִעְשׂוּ יָדַיִם לְאוֹתוֹ רִשְׁעִי וְכֹא וְנִלְחַם אֵת יִשְׂרָאֵל, אָמַר: אֵיזָה הַלֶּךְ הַתִּיר שְׁלֵהֶם הַמִּכְבִּישׁ לָהֶם אֵת הָאָרֶץ.

ב. כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה מִשָּׁה קִיִּם – הָיָה מִן יוֹרֵד לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, מִשְׁמַת מִשָּׁה מִהוּ אוֹמֵר? (יְהוֹשֻׁעַ ה'): "וַיִּשְׁבַּת הַמֶּן מִמְּחֻרַת", וְלֹא שֶׁהַמֶּן הָיָה תוֹלָה לָהֶם בְּחֵייוֹ אֲלֵא אִף בְּמִיתָתוֹ, שֶׁמֶן הַמֶּן שֶׁלְקָטוּ בְיוֹם שְׁמַת מִשָּׁה, אֲכָלוּ הַיִּמְנוּ מִשְׁבַּעַה בְּאֵדָר וְעַד שֶׁשָּׁה עֶשֶׂר בְּנִיִּסן שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה יָמִים עַד שֶׁהִקְרִיבוּ אֵת הָעֶמֶר בְּגִלְגָל, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת טז): "וַיְכַנֵּי יִשְׂרָאֵל אֲכָלוּ אֵת הַמֶּן אַרְבַּעִים שָׁנָה עַד בּוֹאֵם אֶל אֶרֶץ נוֹשְׁבַת", שְׂאִין תִּלְמוּד לומר "עַד בּוֹאֵם", מִה תִּלְמוּד לומר "עַד בּוֹאֵם אֶל קֶצֶה אֶרֶץ כְּנַעַן", אֲלֵא מִלְּמַד שֶׁמֶן הַמֶּן שֶׁלְקָטוּ בְיוֹם שְׁמַת בּוֹ מִשָּׁה אֲכָלוּ הַיִּמְנוּ, מִשְׁבַּעַה בְּאֵדָר וְעַד שֶׁשָּׁה עֶשֶׂר בְּנִיִּסן שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה יוֹם עַד שֶׁהִקְרִיבוּ עִמָּר בְּגִלְגָל, לֹא פֶסֶק הַמֶּן, וְלֹא רִצּוֹ לְאָכַל מִתְּבוֹאֵת אֶרֶץ כְּנַעַן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֶזְרִיָּה אוֹמֵר: מִשְׁלוֹ מִשְׁלֵל, לְמַה הִדְבָּר דּוֹמֵה? לְמֶלֶךְ בְּשׂוֹר וְדָם שֶׁאִמֵּר לְעַבְדּוֹ: מִזַּג לִי בְּחַמִּין, אָמַר לוֹ: אֵין כֹּאן חַמִּין. אָמַר לוֹ: אִם לֹא, מִזַּג לִי בְּצוּנִי, לְהוֹדִיעַךְ כִּמָּה הִיָּה יָפָה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאֵלוֹ יָרַד מִן לְיִשְׂרָאֵל לֹא אֲכָלוּ מִתְּבוֹאֵת אֶרֶץ כְּנַעַן. שָׁנָה שֶׁיִּצְאוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּשָׁשָׁה עֶשֶׂר בְּאֵיר יָרַד מִן

לְיִשְׂרָאֵל, וּבְשִׁבְעָה בְּאֵדָר פֶּסֶק מִלִּירָד. אוֹתוֹ הַיּוֹם מִת מִשָּׁה, וּבְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר בְּנִיִּסן כְּלָה מִה שְׂבִידִין, שֶׁנֶּאֱמַר (שֵׁם): "וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוֹאֵת אֶרֶץ כְּנַעַן בְּשָׁנָה הַחַיָּא". דְּבַר אַחַר: מִה תִּלְמוּד לומר? (שֵׁם): "וַיְכַנֵּי יִשְׂרָאֵל אֲכָלוּ אֵת הַמֶּן אַרְבַּעִים שָׁנָה". וְהֵלֵא חִסְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֲלֵא שְׂאֲכָלוּ עוֹגוֹת מִצוֹת שֶׁהוֹצִיאוּ בִּידֵן מִמִּצְרַיִם, שֶׁהִיָּה יְפוֹת לָהֶם כְּמֶן.

ג. וּמִנֵּין שֶׁבְשִׁבְעָה בְּאֵדָר נוֹלַד מִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לא): "וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנִכִּי הַיּוֹם", שְׂאִין תִּלְמוּד לומר "הַיּוֹם", וּמִה תִּלְמוּד לומר 'הַיּוֹם'? מִלְּמַד שֶׁהַיּוֹם מְלֹאוֹ שְׁנוֹתָיו. דְּבַר אַחַר, מִה תִּלְמוּד לומר "הַיּוֹם"? מִלְּמַד שֶׁהֵן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה מְכוּנוֹת מִיּוֹם לַיּוֹם. דְּבַר אַחַר, מִה תִּלְמוּד לומר 'הַיּוֹם', מִלְּמַד שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשָׁלִים שְׁנוֹתָן שֶׁל צְדִיקִים בְּרִצּוֹן וּבְשִׁמְחָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג): "אֵת מִסְפַּר יְמֵיךְ אֲמַלֵּא", וּמִנֵּין שֶׁבְשִׁבְעָה בְּאֵדָר מִת מִשָּׁה? שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לד): "וַיִּכְכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת מִשָּׁה בְּעַרְבוֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם" וְגו'. (יְהוֹשֻׁעַ א'): "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מִשָּׁה עַבְדֵי ה' וְגו' וְעַתָּה קוּם עַבְדוֹ וְגו' וַיִּצֹו יְהוֹשֻׁעַ אֵת שׁוֹטְרֵי הָעָם לֵאמֹר עֲבְרוּ בְּקֶרֶב הַמַּחְנֶה וְגו', וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ ד'): "וְהָעָם עָלוּ מִן הַיַּרְדֵּן בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן" וְגו', צֹא מִמֶּנּוּ שְׁלֹשִׁים וְשִׁלְשָׁה לְמַפְרָע, וְאַתָּה מוֹצֵא שֶׁבְשִׁבְעָה בְּאֵדָר מִת מִשָּׁה.

ד. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כִּיּוֹן שֶׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם נִתְּמַנּוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה פְּרִנְסִים טוֹכִים, אֵלוֹ הֵן: מִשָּׁה וְאֶהְרֵן וּמְרִים, בְּזִכּוּתָן נִתְּנוּ לָהֶם שְׁלֹשׁ מִתְּנוֹת – בְּאֵר וְעֲמוּד עֲנָן וּמֶן. בְּאֵר – בְּזִכּוּת מְרִים. עֲמוּד עֲנָן – בְּזִכּוּת אֶהְרֵן. מֶן – בְּזִכּוּת מִשָּׁה. מִתָּה מְרִים – בְּטִלְהָ הַבְּאֵר, וְחֻזְרָה בְּזִכּוּת מִשָּׁה וְאֶהְרֵן. מִת אֶהְרֵן – בְּטִל עֲמוּד הָעֲנָן, וְחֻזְרוֹ שִׁנְיָהֶם בְּזִכּוּת מִשָּׁה. מִת מִשָּׁה – בְּטִלוֹ שְׁלִשְׁתָּן וְלֹא חֻזְרוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (זְכָרְיָה יא): "וַאֲכַחִיד אֵת שְׁלִשְׁתֵּי הָרוּעִים בִּירַח אַחַד" וְגו', וְהַצְרָעָה

לא עברה את הירדן, אלא עמדה על שפת הירדן וזרקה בהן מרה.

ה. כל זמן שהיו יהושע והזקנים קימים לא עמד שיקרא בכני ישראל, ולא הזיקו עובדי כוכבים את ישראל, שנאמר (שופטים ב): "ויעבדו העם את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע", משמת יהושע והזקנים, מהו אומר? (שופטים ג): "ויעבדו בני ישראל את כושן רשעתים שמונה שנים"; למה נקרא שמו רשעתים? דשעשה שתי רשעות, אחת שנשתעבד בהם בישראל, ואחת שעבר על השבועה.

ו. כל זמן שהיה שמואל קיים – היו פלשתים נופלים ביד ישראל, שנאמר (שמואל א ז): "ותהי יד ה' בפלשתים כל ימי שמואל", משמת שמואל, מהו אומר? (שמות כה): "וימת שמואל ואספו ויקבצו פלשתים את מחניהם לצבא להלחם עם ישראל", כתוב אחד אומר: "ושמואל מת" וגו', וכתוב: "וימת שמואל" וגו', אלא שמואל, מת – זו מיתה ודאי. וימת שמואל – לענינו של שאול. רבי אליעזר אומר: הרי הוא אומר (שם): "ויאמר לה מה תארו ותאמר איש זקן עולה", שלא תעלה על דעתך שלא מת שמואל, אלא מת הוא, ואומר (שמות כח): "ויספדו לו כל ישראל ויקברוהו ברמה בעירו"; וכי אין אנו יודעין שהרמה עירו? אלא מלמד שספדו לו כל ישראל בדרך שספדוהו ברמה.

ז. כיוצא בדבר אתה אומר? (שמואל א י, ב): "בלכתך היום מעמדי וגו' בצלצח", היכא מצינו שנקברה רחל בגבול בנימין בצלצח? והלא לא נקברה אלא בבית לחם חלקו של יהודה? שנאמר (בראשית לה): "ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת", ואין אפרת אלא חלקו של יהודה, שנאמר (מכה ה): "ואתה בית לחם אפרתה צעיר להיות באלפי יהודה", אלא אמר לו, עכשו שאני מדבר עמך הנם על קברות רחל אתה הולך, והן באין, ומוצא אתה אותן בגבול בנימן

בצלצח. כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל א כב): "ושאול יושב בגבעה תחת האשל ברמה וחניתו בידו", אם בגבעה אין ברמה, ואם ברמה אין בגבעה, אלא מי מעמיד רגלי של שאול בגבעה? בית דינו של שמואל הרמתי. כיוצא בדבר אתה אומר (תהלים ככב): "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים", אפשר לומר כן? אלא מי מעמיד רגלינו במלחמה? בתי דינין של דוד שיושבים בשערי ירושלים, כיוצא בדבר אתה אומר (זכריה יד): "יסוב כל הארץ כערכה מגבע לרמון נגב ירושלים"; והלא נגב ירושלים מישור היה, וגבע ורמון מקום טרשין וקפקסין? אלא מה גבע ורמון עתידות להיות מישור נגד ירושלים, כך כל ארצות עתידות להיות מישור נגד ירושלים.

ח. כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל ב כא): "ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדרי אל וגו' המחלתי", היכן מציינו שנתנה מיכל לעדריאל המחלתי? והלא לא נתנה אלא לפלטי בן ליש אשר מגלים? שנאמר (שמואל א כה): "ושאול נתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש", אלא מקיש נשואי מיכל לנשואי מרב, מה נשואי מרב בעברה – אף נשואי מיכל לפלטי בן ליש בעברה היה.

ט. שאלו תלמידיו את רבי יוסי: האידך נשא דוד אחות אשתו. אמר להן: לאחר מיתת מרב נשאה. רבי יהושע בן קרחה אומר: שלא היו קדושי קדושי גמורים, שנאמר (שמואל ב ג): "תנה את אשתי את מיכל אשר ארשתי לי" וגו'. כשם שלא היו קדושי קדושי גמורים, כך לא היו נשואי נשואין גמורים. כתוב אחד אומר: (שמואל ב כא): "ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל וגו' המחלתי", וכתוב אחד אומר (שמואל ב ו): "ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה", כיצד תקיימו שני כתובין הללו? אמור מעתה, בנים של מרב היו, ילדה מרב וגדלה מיכל אותן, ונקרא על שמה, שנאמר (רות

(ד): "ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי", ואומר (במדבר ג): "ואלה תולדות אהרן ומשה וגו'".

מִסְכַּת סוּטָה פְּרָק שְׁנַיִם עֶשֶׂר

א. (דברי הימים ב): "בשנת שלשים ושש למלכות אסא עלה בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה וגו', אפשר לומר כן? והלא אסא קבר את בעשא בשנת עשרים ושש למלכותו, מה תלמוד לומר בשנת שלשים ושש? נגד שלשים ושש שנה שנתחנן שלמה במלך מצרים, ונגד שלשים ושש שנה שנגזרה גזרה על מלכות בית דוד שתחלק, ובאחרונה עתידה שתחזור להם, וכנגד שלשים ושש שנה שנגזרה גזרה על מלכי ארם, שיהיו שוטנין על ישראל, ובאחרונה עתידין לפול ביד בני דוד, לכך נאמר בשנת שלשים ושש שנה למלכות אסא.

ב. "וימת כדבר ה' אשר דבר אליהו וימלך יהורם תחתיו בשנת שתים ליהורם בן יהושפט מלך יהודה" (מלכים ב א), אפשר לומר כן? והלא יהושפט מלך אחריו חמש שנים! אלא כיון שהלך יהושפט מלך יהודה עם אחאב מלך ישראל לרמות גלעד, נגזרה גזרה על יהושפט להרג, שנאמר (מלכים א כב): "ויהי פראות שרי הרכב את יהושפט וגו', ראוי להרג באותה שעה, אלא מלמד שבשכר זעקה שזעק תלה לו הכתוב שבע שנים והיה מונין לבנו.

ג. "בן שלשים ושתים שנה יהורם במלכו ושמונה שנה מלך בירושלים" (דברי הימים ב כא). ובאחזיהו בנו מהו אומר? "בן ארבעים ושתים שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך בירושלים" (שם כב). ובמקום אחר הוא אומר (מלכים ב ח): "בן עשרים ושתים שנה אחזיהו במלכו". אמר רבי יוסי: וכי האיך אפשר לבן שיהא גדול מאביו עשרים שנים? אלא כיון שהשיא אסא מלך יהודה את בתו של עמרי מלך ישראל ליהושפט בנו לאשה, נגזרה על

מלכות דוד שתכלה עם בית אחאב, שנאמר (דברי הימים ב כב): "ומאלהים היתה תבוסת אחזיהו וגו', ונפלו שניהם בו ביום זה עם זה.

ד. כיוצא בו (דברי הימים א ה): "כלם נתיחסו בימי יותם מלך יהודה ובימי ירבעם בן יואש מלך ישראל", אפשר לומר כן? והלא עזיה קבר את ירבעם ועוד שלשה מלכים אחריו, אלא כל אותן עשרים וחמש שנה שהיה עזיה המלך מצורע (דברי הימים ב כו) "יותם בנו על בית המלך שופט את עם הארץ".

ה. עד שלא נגנו אליהו - היתה רוח הקדש מרבה בישראל, שנאמר (מלכים ב ב): "ויאמר אליהו אל אלישע שב נא פה כי ה' שלחני עד בית אל", מהו אומר (שם)? "ויצאו בני הנביאים אשר בית אל אל אלישע וגו'. מהו אומר? (שם): "ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו וגו' כי ה' שלחני הירדנה וגו', מהו אומר (שם): "וחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק וחנו עמו ושניהם עמדו על הירדן", יכול מפני שהן מועטין? תלמוד לומר: "וחמשים איש" וגו', יכול מפני שהן קטנים? תלמוד לומר: "ויאמרו אליו הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך", "אדונינו לא אמרו אלא אדוניך" - מלמד שכלם חבריו של אליהו היו, והיו שקולין כנגד אליהו, ומנין שנסתלקה מהן רוח הקדש? שנאמר (שם): "ויאמרו אליו הנה נא יש את עבדיך חמשה, חמשים אנשים בני חיל" וגו'. אפשר לבני ארם, אמר אומרם "הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך", ועכשו אומרם "לכו נא ויבקשו את אדוניך"? אלא מלמד שנסתלקה מהן רוח הקדש. (שם): "ויפצרו בו עד בוש ויאמר שלחו"; מה תלמוד לומר 'עד בוש' מלמד שהיה בוש מהם. דבר אחר, 'עד בוש', מה תלמוד לומר 'עד בוש'? כלומר שנתכבש מהם, כדי שלא יאמרו אינו רוצה להקביל פני רבו, כל זמן שהיה אלישע קים לא היו גדודי ארם באין

בגבול ישראל, שנאמר (מלכים ב ו): "ולא יספו גודדי ארם לבא בארץ ישראל", משמת אלישע מהו אומר (מלכים ב יג): "וימת אלישע ויקברוהו וגודדי מואב יבואו בארץ ישראל".

מַסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר

א. משנבנה בית ראשון – נגנו אהל מועד, ונגנו עמו קרשיו, קרסיו, ובריחיו ועמודיו ואדניו, ואף על פי שלא היו משתמשין אלא בשלחן שעשה משה, ומנורה שעשה משה לא היתה צריכה שמן המשחה, שקדשה הראשונה קדשה לשעטה וקדשה לעתיד לבא.

ב. משנגנו הארון – נגנו עמו צנצנת הפן וצלוחית של שמן המשחה, ומקלו של אהרן שקדיה, פרחיה, וארגז שהשיבו פלשתים דורון לאלהי ישראל – כלם היו בבית קדש קדשים. ומשנגנו הארון – נגנו עמו. ומי גנו? יאשיה המלך גנום. מה ראה? כיון שראה שכתוב בתורה (דברים כח): "יולך ה' אותך ואת מלכך" וגו', פקד ללוים ונגזוהו, שנאמר (דברי הימים ב לה): "ויאמר ללוים המבינים לכל ישראל וגו', תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה מלך ישראל אין לכם משא בכתף"; אמר להם: גזו אותו שלא יעלה לבבל כשאר כל הכלים, שתחזירוהו למקומן, שנאמר (דברי הימים ב לה): "עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל", מיד גזו. רבי אליעזר אומר: ארון גלה לבבל, שנאמר (דברי הימים ב לה): "לא יותר דבר אחר ה'", ואין דבור אלא דברות שבו. רבי שמעון אומר: הרי הוא אומר (דברי הימים ב לו): "לתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר וביאהו בבליה עם כלי חמדת בית ה'" – זהו ארון. רבי יהודה בן לקיש אומר: ארון במקומו נגנו, שנאמר (מלכים א ה):

"ויארכו הפדים ויראו וגו' ויהיו שם עד היום הזה".

ג. משחורב בית המקדש ראשון בטלו ערי מגרש, ופסקו אורים ותמים, ובטלה מלוכה מבית דוד, שנאמר (עזרא ב): "ויאמר התרשתא להם אשר לא יאכלו מקדש הקדשים עד עמד הכהן לאורים ותומים". אמר לו: כאדם שאומר לחברו עד שיחיו מתים או עד שיבא משיח בן דוד.

ד. משמתו חגי זכריה ומלאכי – נסתלקה רוח הקדש מישראל, ואף על פי כן היו משתמשין בבית קול. פעם אחת היו מסבין בעלית בן גוריון ביריחו, יצתה בת קול מן השמים ואמרה: יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה עליו שכניה, אלא שאין דורו זכאי לכך, נתנו עיניהם בהלל הזקן. וכשמת, הספידוהו: "הי חסיד הי עניו תלמידו של עזרא".

ה. ושוב פעם אחרת היו מסבין בעליה ביבנה, ויצאת בת קול ואמרה: "יש כאן אחד שראוי שתשרה שכניה עליו אלא שאין דורו זכאי לכך", נתנו עיניהם בשמואל הקטן, כשמת, הספידוהו: "הי עניו הי חסיד תלמידו של הלל הזקן". ואף הוא אמר בשעת מיתתו: "שמעון וישמעאל לחרבא ויחברוהי לקטלא, ושאר עמא לביזא ועקו סגיאינ עתידין למיתי על עלמא!". ואף על רבי יהודה בן בבא בקשו לומר כן: "הי עניו הי חסיד תלמידו של שמואל הקטן", אלא שנטרפה השעה – שאין מספידין הרוגי מלכות.

ו. יוחנן כהן גדול שמע דבר מבית קדש הקדשים: "נצחין טליא דאזלי לאגחא קרבא באנטוכת",² וכתבו אותה השעה ואותו היום, וכנו, ואותה שעה היתה שנצחו. שמעון הצדיק שמע דבר מבית

² נצחו היילדים שהלכו לערף קרב באנטוכת.

¹ שמעון וישמעאל לחרב, ויחבריו להרג, ושאר העם לבזה וצרות רבות עתידות לבוא על העולם.

קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים: "בְּטֹלַת עֲבִידְתָא, דִּיאֲמַר סְנָאָה לְאִיתָאָה לְהִכְלָא, וְנִהְרַג גְּסָקְלָנוּס וּבְטָלוּ גְרוּתֵיו"; וּבְלִשׁוֹן אַרְמִי שָׁמַע וְלֹא הִבִּינוּ.

ז. כָּל זְמַן שֶׁהִיָּה שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק קַיִם, הִיָּה גַר מַעֲרָבִי תְדִיר, מִשְׁמַת, הִלְכוּ וּמִצְאוּהוּ שְׂכָבָה, מִכָּאן וְאֵילֶף מוֹצֵאִין אוֹתָהּ, פְּעָמִים כְּבָה פְּעָמִים דְּלוּק. כָּל זְמַן שֶׁהִיָּה שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק קַיִם - הִיתָה מַעֲרָכָה תְדִירָה, כְּשֶׁמְסֻדְרִין אוֹתָהּ בְּשַׁחֲרִית הִיתָה מִתְגַּבְּרַת וְהוֹלֶכֶת כָּל הַיּוֹם בְּלוּ, וְהָיוּ מְקַרְבִּין עֲלֶיהָ תְמִידִין וּמוֹסְפִין וְנִסְכִּיהֶן, וְלֹא הָיוּ מוֹסִיפִין עֲלֶיהָ אֲלָא שְׁנֵי גְזוּרֵי עֲצִים עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים, כְּדֵי לְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה, שְׁנֹאֲמַר (וַיִּקְרָא ו'): "וּבְעֵר עֲלֶיהָ הַכֹּהֵן" וְכוּ'. מִשְׁמַת שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק - תִּשָּׁש כַּחַה שֶׁל מַעֲרָכָה, כְּשֶׁמְסֻדְרִין אוֹתָהּ בְּשַׁחֲרִית לֹא הָיוּ נִמְנָעִין מִלְּהוֹסִיף עֲלֶיהָ עֲצִים כָּל הַיּוֹם בְּלוּ, כָּל זְמַן שֶׁהִיָּה שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק קַיִם - בְּרָכָה נִכְנָסַת בְּשֵׁתֵי לַחַם וּבְלַחַם הַפָּנִים, שְׁתֵּי הַלַּחַם מִתְחַלֶּקֶת בְּעֲצֵרַת לְכַהֲנִים, וְלַחַם הַפָּנִים בְּרַגְלָא לְכָל הַמְּשֻׁמְרוֹת, יֵשׁ מִהֶן שְׁאוּכְלִין וּשְׁבָעִין וַיֵּשׁ מִהֶן שְׁאוּכְלִין וּמוֹתִירִים, וְלֹא עָלָה בִיד כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֲלָא כְּזוּת. מִשְׁמַת שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק לֹא הִיתָה בְּרָכָה נִכְנָסַת לֹא בְּשֵׁתֵי הַלַּחַם וְלֹא בְּלַחַם הַפָּנִים. הַצְּנוּעִין מוֹשְׁכִין יְדִיהֶן וְהַגְּרָגְנִין חוֹלְקִין בִּינֵיהֶם, וְלֹא עָלָה בִיד כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֲלָא כְּפוּל. מַעֲשֵׂה בְכֵהֵן אֶחָד מַצְפוּרִי שְׁנֹטֵל חֲלָקוֹ וְחָלַק חֲבֵרוֹ, וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא עָלָה בִידוֹ אֲלָא כְּפוּל, וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בֶּן הַחֲמֻצָן עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

ח. אוֹתָהּ שְׁנָה שְׁמַת בַּהּ שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק הִיָּה אוֹמֵר: "בְּשֵׁנָה הַזֹּו הוּא מֵת!" אָמְרוּ לוֹ: מַגִּין אַתָּה יוֹדֵעַ? אָמַר לָהֶם: כָּל יְמוֹת הַכְּפוּרִים הִיָּה זָקֵן וְלוֹבֵשׁ בְּגָדִים לְבָנִים וּמִתְכַּסֶּה לְבָנִים - נִכְנַס עִמִּי וַיֵּצֵא עִמִּי שְׁנָה

זו, נִכְנַס עִמִּי וְלֹא יֵצֵא עִמִּי. לְאַחַר הַרְגָל חֲלָה שְׁבַעַת יָמִים וּמָת. מִשְׁמַת שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק פְּסָקוֹ מִלְּבַרְךָ בְּשֵׁם⁴.

ט. מַעוֹרְרִין - אֵלוֹ הַלְוִיִּם שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים עַל הַדּוֹכָן, וְאוֹמְרִים (תְּהִלִּים מִד): "עוֹרָה לְמָה תִּישֵׁן ה'?" וְגו'. אָמַר לָהֶן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי: וְכִי יֵשׁ שִׁנְיָה לְפָנָיו? וְהִלֵּא כְּכַר נֹאֲמַר (תְּהִלִּים קכא): "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל", אֲלָא כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל שְׁרוּיִן בְּצַעַר וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בְּנַחַת וּבִשְׁלֹחָה, לְכַף נֹאֲמַר: "עוֹרָה לְמָה תִּישֵׁן ה'". נֹקְפִין - אֵלוֹ שֶׁהָיוּ חוֹבְטִין אוֹתוֹ בְּמִקְלוֹת בֵּין קַרְנָיו כְּדָרְךָ שְׁעוֹשִׁין לְעִבּוּדַת כּוֹכָבִים. אָמַר לָהֶם רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי: עַד מָתַי אַתֶּם מְאֻכְלִין נִבְלוֹת לְמִזְבֵּחַ? עֶמֶד וְהִתְקִין לָהֶם טְבַעוֹת בְּקַרְקַע.

י. עַד יָמָיו הִיָּה פְּטִישׁ מְכָה בִירוּשָׁלַיִם בַּחֲלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, אָף הוּא גְזוֹר עַל הַהוֹדָא וּבְטָל אֶת הַדְּמָאִי, לְפִי שֶׁשְׁלַח בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְרָאָה שְׂאִין מְפָרִישִׁין אֲלָא תְרוּמָה גְדוּלָה בְּלִבָּד, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי - מְקַצְּתֵן מַעֲשָׂרִין וּמְקַצְּתֵן אֵין מַעֲשָׂרִין. אָמַר לָהֶם: "בְּנִי! בּוֹאוּ וְאֲמַר לָכֶם, כִּשֶׁם שֶׁתְּרוּמָה גְדוּלָה יֵשׁ בָּהּ עוֹן מִיתָה - כִּף תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְטָבַל יֵשׁ בָּהּ עוֹן מִיתָה". עֶמֶד וְהִתְקִין לָהֶם, הַלּוֹקַח פְּרוֹת מֵעַם הָאָרֶץ - מְפָרִישׁ מִהֶן מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן מְפָרִישׁ מִמֶּנּוּ תְרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְנוֹתְנָה לְכַהֵן. וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי עוֹלָה וְאֻכְלָה בִירוּשָׁלַיִם, מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר עֲנִי - הַמוֹצֵיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הִרְאֶיהָ.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק אַרְבָּעָה עָשָׂר

יד, א רבי יוחנן בן זכאי אומר: מִשְׁרָבוּ הֶרְצֻחָנִים - בְּטָלָה עֲגָלָה עָרוּפָה, לְפִי שְׂאִינָהּ בָּאָה אֲלָא עַל הַסֶּפֶק. מִשְׁרָבוּ הֶרְצֻחָנִים בְּגִלּוּי - בְּטָלָה עֲגָלָה עָרוּפָה. מִשְׁרָבוּ הַמְּנַאֲפִים - פְּסָקוֹ מִי הַמְּרִים, לְפִי שְׂאִין מִי

⁴ סְפָרִים אֲהָרִים: 'נִמְנָעוּ אֲחֵיו מִלְּבַרְךָ בְּשֵׁם'.

³ בְּטָלָה הַעֲבוּדָה שְׂרָצָה הַשּׁוֹנָא לְהַכִּיָּא לְהִיכָל, וּמָת וְכוּ'.

להתמעט וישׂראל להתרומם, ואין נוח בעולם לישראל.

מסכת סוטה פרק חמשה עשר

א. משחרב בית המקדש – בטל שמיר ונפת צופים. אמר רבי יהודה: מה טיבו של שמיר זה? בריתו כשעורה, מששת ימי בראשית נברא, ואין כל דבר קשה וכול לעמד בפניו, במה משמרין אותו? כורכין אותו בספוגין של צמר, ומניחין אותו באיחוי של אבר מלאה סבין שעורה, וכו' בנה שלמה את בית המקדש – והבית בהבנותו אכן אכן שלמה מסע נבנה – הדברים ככתבן; דברי רבי יהודה. רבי נחמיה אומר: וכי אפשר לומר כן? והלא כבר נאמר: "כל אלה אבנים יקרות וגו' מגררות במגרה"? ! אם כן מה תלמוד לומר "לא נשמע בבית בהבנותו" – שהיה מתקן מבחוץ ומכניס מבפנים. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה באבני מקדש, ודברי רבי נחמיה באבני ביתו, ונותנים אותו על גבי אבנים, על גבי קורות, ומתפתחים לפניו כלוחי פנקס, ולא עוד אלא שנותנין אותו על גבי ברזל, הוא בוקע ויורד מלפניו, ואין כל דבר יכול לעמד בו.

ב. אמר רבי שמעון בן גמליאל: תדע שנתארוו טללים, שבראשונה, כשהיה טל יורד על גבי תבן ועל גבי קש – מלבין. שנאמר (שמות טז): "והנה על פני המדבר דק מחספס"; ועכשו משחיר. בראשונה היה כל עיר שהיו טללין מרבין מחברותיה – היו פרותיה מרבין. עכשו – ממעטין. רבי שמעון בן גמליאל אומר, משום רבי יהושע: מיום שחרב בית המקדש – אין יום שאין בו קללה, ולא ירד טל לברכה, ונטל טעם הפרות, וראשון ראשון עומד. רבי יוסי אומר: אף נטל שמן הפרות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: טהרה נטלה את הטעם ואת הריח, מעשרות נטלה שמן דגן. משמת רבי אליעזר – בטל כבוד התורה. משמת רבי יהושע – בטלו אנשי עצה, ופסקה מחשבה מישראל. משמת רבי עקיבא – בטלו זרועות התורה, ופסקו מעינות החכמה. משמת רבי

המרים באים אלא על הספק, עכשו כבר רבו הרואים בגלוי. משרבו בעלי הנאה – נתעוותו הדינין ונתקלקלו המעשים ואין נח בעולם. משרבו רואי פנים בדין – בטל "לא תגורו", ופסק "לא תכירו", ופרקו על שמים ונתנו עליהם על כשר ודם. משרבו לוחשי לחישות בדין – חרון אף בישראל ונסתלקה השכינה, משום שנאמר: "בקרוב אלקים ישפט". משרבו "אחרי בצעם לבם הולך" – רבו "אומרים לרע טוב ולטוב רע". משרבו "האומרים לרע טוב ולטוב רע" – רבו "הוי" בישראל. משרבו מושכי הרק – רבו היהירים, ונתמעטו התלמידים, והתורה חזרה על לומדיה. משרבו היהירים – נתחלו בנות ישראל להנשא ליהירים, שאין דורנו רואה אלא לפנים. משרבו מטילי מלאי על בעלי בתים – רבה השחד והטית המשפט ופסקה טובה והיה לאחור ולא לפנים. ועליהם נאמר, כעל בני שמואל (שמואל א ח): "לא הלכו בניו בדרךיו וגו'". וכי לקחו שחד ומשפט הטו? – רבי מאיר אומר: חלקם שאלו בפיהם. רבי יהודה אומר: מלאי הטילו על בעלי בתים. רבי עקיבא אומר: קפה יתרה של מעשר נטלו בזרוע. רבי יוסי אומר: מתות נטלו בזרוע. אף על פי שלא קלל עלי את שמואל אלא על תנאי, ראה האידך דבקה בו. משרבו מקבלני טובתך ומחזיקני טובתך – רבו איש הישר בעיניו יעשה, שפלים הגבהו וגבוהים השפלו, ומלכותא אזלא ונולה, משרבו צרי עין וטורפי טרף – רבו מאמצי הלב מלהלות, ועברו על מה שכתוב בתורה: "השמר לך פן וגו'". משרבו נטיות הגרון מסקרות העינים – רבו מים המרים, אלא שפסקו. משרבו מקבלי מתנות – נתמעטו הימים ונתקצרו השנים, דכתיב: "ושונא מתנות יחיה". משרבו זחוחי הלב – רבו מחלקת בישראל, תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן – רבו מחלקת בישראל, שנעשה תורה כשתי תורות. משרבו מקבלי צדקה מכותים – התחילו עובדי כוכבים

לְשִׁלְטוֹן וְהִטִּילוּ בְקִמְיִן¹⁰. אָף יִשְׂרָאֵל – צָרוֹת – אַחֲרוֹנוֹת מְשַׁכְּחוֹת אֶת הָרָאוּשׁוֹנוֹת.

ד. בְּפִלְמוּס שֶׁל אֶסְפִּינְסוֹס – גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת חֲתָנִים. וְאֵלוּ הֵן עֲטָרוֹת חֲתָנִים, שֶׁל מֶלֶךְ וְשֶׁל גְּפָרִית, אָבֵל שֶׁל וְרָד וְשֶׁל הֶדֶס – הַתִּירוֹ. בְּפִלְמוּס שֶׁל טִיטוּס גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת כְּלוֹת, זֶה עִיר שֶׁל זָהָב, אָבֵל יוֹצֵא בְּגָפָה שֶׁל מֶלֶךְ. וְשִׁלָּא לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי יוֹנִית, הַתִּירוֹ לָהֶם לְבֵית רֶבֶן גְּמִלְיָאֵל לְלַמֵּד בְּנֵיהֶם יוֹנִית מִפְּנֵי שֶׁהֵן קְרוֹבִין לְמַלְכוּת. וְשִׁלָּא לְסוּד אֶת בֵּיתוֹ בְּסִיד – בְּבִיצַת הַסִּיד, וְאִם עָרַב בּוֹ חוֹל אוֹ תֶבֶן – מִתָּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם עָרַב בּוֹ חוֹל – הָרִי זֶה טְרַכְסִיד¹¹ וְאִסּוּר. אִם עָרַב בּוֹ תֶבֶן – מִתָּר. פְּלִמוּס הָאֲחֵרוֹן גָּזְרוּ עַל חֶפֶת חֲתָנִים. אֵלוּ הֵן חֶפֶת חֲתָנִים – זְהוּרִית הַמְזוּהֶבֶת, אָבֵל עוֹשֶׂה הוּא אֶפִּיפִירוֹת¹², וְתוֹלָה בָּהּ כָּל מָה שֶׁיִּצְרָה, וְשִׁלָּא תִצָּא כְּלָה בְּאֶפְרִיזוֹן בְּתוֹךְ הָעִיר, וְרַבּוֹתֵינוּ הַתִּירוֹ שֶׁתִּצָּא בְּאֶפְרִיזוֹן בְּתוֹךְ הָעִיר, אָף עַל פְּלִיטִין¹³ גָּזַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן כָּבָא, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים.

ה. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן אֱלִישֶׁע: מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דִּין הוּא שֶׁנִּגְזַר עַל עֲצָמָנוּ שִׁלָּא לְאָכּוֹל בֶּשֶׂר וְשִׁלָּא לְשִׁתּוֹת יַיִן, אֲלֵא שְׂאִין בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עַל הַצְּבוּר אֲלֵא אִם כֵּן רֹב הַצְּבוּר יְכוּלִין לַעֲמֹד בָּהּ. הוּא הִיָּה אוֹמֵר: הוֹאִיל וְעוֹקְרִין אֶת הַתּוֹרָה מִבֵּינוֹתֵינוּ, וְשִׁלָּא לְכַנֵּס לְשִׁבּוּעַ הַבֵּן, דִּין הוּא שֶׁנִּגְזַר עַל עֲצָמָנוּ שִׁלָּא לִישָׂא אִשָּׁה וְלִהְיוֹלִיד בָּנִים וְנִמְצָא זָרְעוֹ שֶׁל אֲבִרְהֶם אָבִינוּ כְּלָה מֵאֵלֵינוּ. אָמְרוּ לוֹ: הִנּוּחַ לָהֶן

אֲלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה – בְּטִלָּה עֲטָרַת חֲכָמָה, שֶׁעֲטָרַת חֲכָמִים עֲשָׂרָם. מִשְׁמַת בֶּן עֲזַאי – בְּטִלוּ הַשְּׁקֵדְנִין. מִשְׁמַת בֶּן זוּמָא – בְּטִלוּ הַדְרָשְׁנִין. מִשְׁמַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוּסָא – בְּטִלוּ אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה מִיִּשְׂרָאֵל. מִשְׁמַת אָבָא יוֹסִי בֶּן קְטִינָתָא "אִישׁ קְטִנָתָא" – נִתְקַטְנָה חֲסִידוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ "אִישׁ קְטִנָתָא"? – שֶׁהוּא מְקַטְנֵי הַחֲסִידִים. מִשְׁמַת רֶבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל – בָּא גּוֹבְאֵי וְרַבּוֹ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי – נִכְפְּלוּ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי – בְּטִלָּה עֲנוּה וִירָאת חֲטָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל אוֹמֵר: אִין לָךְ כָּל צָרָה שְׁבָאָה עַל הַצְּבוּר, שְׂאִין בֵּית דִּין מְבַטְלִין שְׁמַחָה כְּנִגְדָּה.

ג. מִשְׁבְּטִלָּה סְנֵהֲדִרִין – בְּטִל שִׁיר בֵּית הַמְּשֻׁתָּאוֹת. וְכִי מָה הִיָּתָה סְנֵהֲדִרִין מוֹעֵלַת לָהֶן לִיִּשְׂרָאֵל? אֲלֵא לְעַגְיָן שְׁנַאָמֵר (וִיקְרָא כ): "וְאִם הַעֲלֵם יַעֲלִימוֹ עִם הָאֲרֶץ" וְגו'. בְּרָאוּשׁוֹנָה הִיָּתָה אֵימַת סְנֵהֲדִרִין עֲלֵיהֶן, וְלֹא הָיוּ אוֹמְרִין דְּכָרִי נְבִלָה בְּשִׁיר. אָבֵל עֲכָשׁוּ שְׂאִין אֵימַת סְנֵהֲדִרִין עֲלֵיהֶן – הֵן אוֹמְרִין דְּכָרִי נְבִלָה בְּשִׁיר. בְּרָאוּשׁוֹנָה לֹא הָיוּ נִפְרָעִין אֲלֵא מֵאוֹתוֹ אִישׁ, עֲכָשׁוּ מִמֶּנּוּ וּמִקְרוֹבָיו, שְׁנַאָמֵר (וִיקְרָא כ): "וְשִׁמְתִי אֲנִי אֶת פְּנֵי בְּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ" וְגו'. מְשִׁלוּ מְשִׁל לָמָּה הַדְּכָר דּוּמָה⁵? לְאֲחָד שֶׁסָּרַח בְּעִיר, וּמִסְרוּהוּ לְרוֹצְעִין⁶, וְרָצְעוּ, הִיָּה קָשָׁה מִן הָרָצְעִין⁷, מִסְרוּ לְבַעַל זְמוּרָה⁸, וְחִבְּטוּהוּ, וְהִיָּה קָשָׁה מִבַּעַל זְמוּרָה. וּמִסְרוּהוּ לְקִטְרוֹן⁹ וְחִבְּשׁוּ, וְהִיָּה קָשָׁה מִקִּטְרוֹן, וּמִסְרוּהוּ

5 מְשִׁלוּ אֶת הַצָּרוֹת שְׁבָאוֹת עַל יִשְׂרָאֵל מֵעַת שֶׁחָרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְנִלְגִינוּ מֵאֲרָצֵנוּ – לָמָּה הַדְּכָר דּוּמָה?
6 לְמִי שְׁמִכָּה בְּרָצְעוּהָ.
7 הִיָּה קָשָׁה הַחֲטָא מִן הָרָצְעוּ, הָאִישׁ שֶׁסָּרַח הִיָּה קָשָׁה מִן הָרָצְעוּ.
8 לְמִי שְׁמִכָּה בְּשׂוֹמֵם שֶׁל עֲנָפִים רַבִּים.

9 מִי שִׁישׁ בְּיָדוֹ לְקוֹשְׁרוֹ וְלָתֵת יָדָיו וְנִלְגִיו בְּכַבְלִים.

10 תַּנּוּר אֵשׁ.

11 הַחוֹל מְהַדֵּק אֶת הַסִּיד וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ חוֹק וְטוֹב, וְאָף עַל פִּי שְׁמִשְׁחִיר קִצָּת – אִסּוּר.

12 אַרְיָגוֹת שְׁעוֹשִׂים מִן הַקְּנִים וּמִן הַעֲצִים.

13 שְׁמִן אֶפְרָסִמוֹן.

סֵדֵר נְזִיקִין

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק רֵאשִׁון

א,א¹⁴ כָּל שְׁחֻמְתֵי בְשִׁמְיֵיתוּ חֻבְתֵי בְּנֻקוּ - זֶה הַשּׁוֹר וְהַבּוֹר. הַכְּשֻׁרֵי בְּמִקְצַת נֻקוּ כְּהַכְּשֻׁר כָּל נֻקוּ - זֶה הַבּוֹר. חֻבְתֵי בְּתַשְׁלוּמֵי נֻקוּ - מְלַמֵּד שֶׁהַבְּעָלִים מְטַפְּלִין בְּנִבְלָה. נְכֻסִין שְׂאִין בְּהֵן מְעִילָה - פֶּרֶט לְשׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּגְחַח לְשׁוֹר שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, וְשׁוֹר שֶׁל הַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּגְחַח לְשׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּגְחַח לְשׁוֹר שֶׁל כְּנַעֲנִי. נְכֻסִין הַמֵּיחָדִין - פֶּרֶט לְנֻכְסֵי הַפְּקָר. חוּץ מִרְשׁוֹת הַמֵּיחָדָת לְמִזְיָק - פֶּרֶט לְשֶׁהִזִּיק שׁוֹר בְּרִשׁוֹתוֹ. וְרִשׁוֹת הַנִּזְק וְהַמִּזְיָק, וְכִשְׁהִזִּיק חֵב הַמִּזְיָק - כְּגוֹן חֶצֶר הַשְּׁתַפְּיִין וְהַבְּקָעָה. נְכֻסִין הַמֵּיחָדִין - שֶׁהֵן חוּץ מִרְשׁוֹת הַמֵּיחָדָת לְמִזְיָק. וְרִשׁוֹת הַנִּזְק וְהַמִּזְיָק, וְהַשּׁוֹמֵר חֲנָם וְהַשּׁוֹאֵל, נוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר, שֶׁהִזִּיק שׁוֹר בְּרִשׁוֹתוֹ - מוֹעֵד מְשֻׁלָּם נִזְק שְׁלָם, וְתָם מְשֻׁלָּם חֻצֵי נִזְק. אַחַד נִזְקֵי אָדָם וְאַחַד נִזְקֵי בְּהֵמָה - שְׁמִין לָהֶם מִן הָעֵידִית, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת כב, ד): "מֵיטֵב שְׁדָהוּ וּמֵיטֵב כְּרָמוֹ יִשְׁלָם".

א,ב¹⁵ שׁוֹם כְּסָף - אֵין אוֹמְרִים תְּצַא פְּרָה בְּטָלִית, וְלֹא טָלִית בְּפָרָה. אֲלֹא שְׁמִין אוֹתָן כְּסָפִים. שׁוֹהַ כְּסָף - מְלַמֵּד: שְׂאִין בֵּית דִּין שְׁמִין אֲלֹא מְדַבֵּר שֵׁישׁ בּוֹ אַחֲרֵיתוֹ. תַּפְס הַנִּזְק בְּמִטְלָטְלִין - שְׁמִין לוֹ מִהֵן בְּפָנֵי בֵּית דִּין, וְאִפְלוּ מִן הִיתּוּמִים. וְהוּא - שְׁתַּפְּס מַחֲיִים. בְּפָנֵי בֵּית דִּין - מְלַמֵּד שְׂאִין חֵיב עַד שְׁיַעֲמֵד בְּדִין. וְלֹא בְּבֵית דִּין הִדְיוּטוֹת. עַל פִּי עַדִים - מְלַמֵּד: שְׁכָל דְּבָר שֶׁהוּא קָנָס - אֵין מְשֻׁלָּם עַל פִּי עֲצָמוֹ. בְּנֵי חוּרְיִין וּבְנֵי בְּרִית - יֵצְאוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְעוֹבְדֵים, וּפְסוּלֵי עֲדוּת. נְשִׂים בְּקָלֵל הַנִּזְק - אִף עַל פִּי שְׁלֹא דְבָר הַכְּתוּב אֲלֹא בְּאִישׁ, סוֹפְנוּ לְרַבּוֹת אֵת

לְיִשְׂרָאֵל מוֹטֵב שִׁיְהִיו שׁוֹגְגִים וְאֵל יִהְיוּ מִזִּידִין. מִשְׁחֻרֵב בֵּית הָאֲחֵרוֹן רַבּוּ פְּרוּשֵׁין בְּיִשְׂרָאֵל - שְׁלֹא לֵאכֹל בְּשׂוֹר וְלִשְׂא לְשִׁתּוֹת יִין, נִטְפַל לָהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי מָה אֵין אַתֶּם אוֹכְלִים בְּשׂוֹר וְאֵין אַתֶּם שׁוֹתִים יִין? אָמְרוּ לוֹ: נֹאכַל בְּשׂוֹר? שְׁבַכָּל יוֹם הִיָּה תְּמִיד קָרֵב עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח עֲכָשׁוּ בְּטָל! נִשְׁתַּה יִין שְׁמַנְסָכִים עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח וְעַתָּה בְּטָל! ? אָמַר לָהֶם: אִם כֵּן, לָחֶם לֹא נֹאכַל - שְׁבַכָּר בְּטָלוּ מִנְחוֹת וּשְׁתִּי הַלָּחֶם וְלָחֶם הַפְּנִים. מִים לֹא נִשְׁתַּה - שְׁמֵהֵן הָיוּ מְנַסְכִין מִים בְּחַג. תְּאֵנִים וְעֻנְבִים - לֹא נֹאכַל שְׁבַכָּר בְּטָלוּ מִנְחוֹת בְּעֶצְרָת! שְׁתָּקוּ. אָמַר לָהֶם: בְּנֵי! בּוֹאוּ וְאִמְרוּ לָכֶם: לְהִתְאַבֵּל יוֹתֵר מִדְּאֵי - אֵי אֶפְשָׁר, וְשְׁלֹא לְהִתְאַבֵּל כָּלֵל - אֵי אֶפְשָׁר, אֲלֹא כִּךְ אָמְרוּ חֻכְמִים: סָד אָדָם אֵת בֵּיתוֹ בְּסִיד וּמְשִׁיר דְּבָר מְעֵט זָכַר לִירוּשָׁלַיִם. עוֹשֶׂה אָדָם כָּל צָרְכֵי הַסְּעוּדָה וּמְשִׁיר דְּבָר מְעֵט זָכַר לִירוּשָׁלַיִם. עוֹשֶׂה אִשָּׁה כָּל תְּכֻשִׁיטָהּ וּמְשִׁירָה דְּבָר מְעֵט זָכַר לִירוּשָׁלַיִם, שְׁנַאֲמַר (תְּהִלִּים קלז): "אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי תִדְבַק לְשׁוֹנֵי לְחֻכֵי אִם לֹא אֲזַכְרֶכִּי" וְגו'. וְכָל הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֶיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה - שְׁמַחִים עִמָּה לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנַאֲמַר (ישעיה סו): "שְׁמַחוּ אֵת יְרוּשָׁלַיִם וְגִילוּ בָּהּ כָּל אוֹהֲבֶיהָ" וְגו'.

סֵלִיק סֵדֵר נְשִׂים בְּסִיעֵתָא דְשְׁמִיא

¹⁴ על פי משנה ג' שם.

¹⁵ הלכה זו בנויה על פי משנה בפרק ראשון דבבא קמא משנה ב', וכאן הולך ומפרשה פסקה ופסקה, כל דבר שקתוב שם - מה ענינו.

הַאֲשֶׁה, הַנִּזְק וְהַמְזִיק בַּתְּשׁוּמִין לְשֵׁלֵם חֲצִי נִזְק.

א.ג. חֲמִשָּׁה תַּמִּין וְחֲמִשָּׁה מוֹעֲדִין – אָף הַצּוֹעֵ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: אָף הַנְּחָשׁ. בְּמָה דְבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שְׂבָאוּ מִן הַמַּדְבָּר, אָבֵל אִם הָיוּ מְרוּס¹⁶, מוֹעֵד – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם, תָּם – מִשְׁלֵם חֲצִי נִזְק. וְהַנְּחָשׁ – בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ מוֹעֵד לְשֵׁלֵם. **הַבְּהֵמָה אֵינָה מוֹעֲדָת לֹא לַגַּח וְלֹא לַגּוֹף וְלֹא לְשׂוֹף וְלֹא לְרִבְעֵין וְלֹא לְבַעַט** – עַל כֻּלָּן מִשְׁלֵמַת חֲצִי נִזְק, בֵּין בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד וּבֵין בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים – ¹⁷וְנִתְּנוּ צְרוּרוֹת מִתַּחַת רַגְלֵיהָ וְנִפְלַע עַל הַכְּלִי וּשְׂבָרְתוּ – מִשְׁלֵמַת חֲצִי נִזְק. הֵיטָה מִהֲלַכְתְּ כַּדְרָכָה בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, וּדְרָסָה עַל הַכְּלִי וּשְׂבָרְתוּ, וְנִתְּנוּ הַיִּמְנֹו חֲרָס וְשִׁבְרָ כְּלִי אַחֵר: עַל הָרֵאשׁוֹן – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם. וְעַל הָאֲחֵרוֹן – מִשְׁלֵם חֲצִי נִזְק.

בַּחוּץ, פְּשָׁטָה פָּרָה פִּיהָ לְתוֹכוֹ וְאָכְלָה – הָרִי זֶו פְּטוּרָה.

א.ה. בְּהֵמָה שְׂאֲכָלָה אוֹכְלִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ, וְשִׁתְּתָה מִשְׁקִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ. וְכֵן חִיָּה שְׂאֲכָלָה אוֹכְלִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ, וְשִׁתְּתָה מִשְׁקִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ. טְרַפָּה אֶת הַבְּהֵמָה וְאָכְלָה אֶת הַבֶּשֶׂר, חֲמוֹר שְׂאָכַל כְּרִשְׁיָנִין, פָּרָה שְׂאֲכָלָה שְׁעוּרִין, חֲזִיר שְׂאָכַל חֲתִיכוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר, כְּלָב שֶׁלְקָלַק אֶת הַשֶּׁמֶן – מִשְׁלֵמִין נִזְק שְׁלֵם.

ב.ה.ה. בְּהֵמָה – מוֹעֲדָת לִילֵךְ כַּדְרָכָה לְשִׁבְרָ, לְמַעַף אֶת הָאָדָם וְאֶת הַפְּרוֹת וְאֶת הַכְּלִים, בֵּין שְׁהִיָּקָה בְּרַגְלָהּ בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכָה, וּבְגוֹפָהּ בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכָה. חֲמוֹר – בְּמִשְׂאוֹ שְׁעָלִיו בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכָה. סוּמְכוּס אָמַר: חֲזִיר שֶׁהָיָה נוֹבֵר וְהִזִּיק בַּחוּטְמוֹ – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם.

א.ו. אַרְבָּעָה כְּלָלִים הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר בְּנִזְקִין: כָּל מְקוֹם שִׁישׁ רִשׁוֹת לְנִזְק וְלֹא לְמִזִּיק – חַיִּב בְּנִזְק שְׁלֵם. לְמִזִּיק וְלֹא לְנִזְק – פְּטוּר מִן הַכֹּל. לְזֶה וְלְזֶה, כְּגוֹן חֲצֵר הַשְּׁתַּפִּין וְהַבְּקָעָה, עַל הַשֶּׁן וְעַל הָרֶגֶל – פְּטוּר. עַל נְגִיחָה, וְעַל נְגִיפָה, עַל נְשִׁיכָה, וְעַל רִבִּיצָה, וְעַל בְּעִיטָה: מוֹעֵד – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם. וְתָם – מִשְׁלֵם חֲצִי נִזְק.

כָּל מְקוֹם שְׂאִין רִשׁוֹת לֹא לְזֶה וְלֹא לְזֶה, כְּגוֹן חֲצֵר שְׂאִינָה שֶׁל שְׁנֵיהֶם, עַל הַשֶּׁן וְעַל הָרֶגֶל – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם. עַל נְגִיחָה, וְעַל נְגִיפָה, עַל נְשִׁיכָה, וְעַל רִבִּיצָה, וְעַל בְּעִיטָה. מוֹעֵד – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם. וְתָם – מִשְׁלֵם חֲצִי נִזְק. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרִים: רַבִּי טְרַפּוֹן הָיָה אָמַר: עַל הַכֹּל מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם. וְחַכְמִים אָמְרִים: עַל הַשֶּׁן וְעַל הָרֶגֶל – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם. עַל נְגִיחָה, וְעַל נְגִיפָה, עַל

א.ד. בְּהֵמָה שְׁנַכְנְסָה מְאֵלֶיהָ לְרִשׁוֹת הַיְחִיד, וְהִזִּיקָה בִּידָה, וּבְרַגְלָהּ, וּבְקַרְנָה, וּבְעַל שְׁעָלֶיהָ, וּבְמִשׁוּי שְׁעַל גְּבֵה, וּבְעַגְלָה כְּשֶׁהִיא מוֹשֶׁכֶת – מִשְׁלֵמַת נִזְק שְׁלֵם. וְהַמְזִיק בְּכַרְמְלִית – מִשְׁלֵם נִזְק שְׁלֵם. בְּהֵמָה שֶׁהִיטָה מִהֲלַכְתְּ כַּדְרָכָה בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, נִפְלָה לַגְּנֵה וְנִתְּנִית – מִשְׁלֵמַת מַה שֶׁנִּהְיִיתָ. מִצַּד הַרְחִיבָה וּמִתּוֹךְ הַחֲנוּת – מִשְׁלֵמַת מַה שֶׁנִּהְיִיתָ. כִּיִּצַּד מִשְׁלֵמַת מַה שֶׁנִּהְיִיתָ? אֲמַדִּין כְּמָה אָדָם רוֹצֵה לְהֶאֱכִיל אֶת בְּהֵמָתוֹ מַה שְׂאֲכָלָה הִיא, אֵינּוּ רְאוּי לְהֶאֱכִילָהּ¹⁸, לְפִיכֶךָ אִם אָכְלָה חֲטִין הָרְאוּיֹת לָהּ – הָרִי זֶו פְּטוּרָה. שְׁנֵתָה וְאָכְלָה – מִשְׁלֵמַת מַה שֶׁהִזִּיקָה. כִּיִּצַּד שְׁנֵתָה וְאָכְלָה? הֵיטָה קִפְתּוֹ מִפְּשֻׁלַת לְאַחֲרָיו בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים. פְּשָׁטָה פָּרָה פִּיהָ לְתוֹכָהּ וְאָכְלָה – מִשְׁלֵמַת מַה שֶׁהִזִּיקָה. מִשְׂאוּי שְׁנֵתָן עַל פֶּתַח הַחֲנוּת, חֲצִי בַּפְּנִים וְחֲצִי

¹⁶ שְׁגַדְלָם בְּבֵיתוֹ וְהֶאֱכִילָם מִיָּדוֹ.
¹⁷ זֶה הַמִּשְׁךָ לְמֹלִים "לֹא לְבַעַט", וּכְדַבְּרֵי הַמִּשְׁנָה בַּתְּחִלַת כִּיִּצַּד הָרֶגֶל; הֵיטָה מְכַעֲשֵׁת אוֹ שְׁהוּי צְרוּרוֹת מְנַתְּזִין תַּחַת רַגְלֵיהָ.

נְשִׁיכָה, וְעַל רְבִיצָה, וְעַל בְּעִיטָה. מוֹעֵד -
מְשַׁלֵּם נְזֻק שְׁלָם. וְתָם - מְשַׁלֵּם חֲצִי נְזֻק.

א, ז' שׁוֹר הַמְזִיק בְּרִשׁוֹת הַנְזֻק' כִּיצַד? נִגַח,
נִגְף, נֶשֶׁךְ, רִבְץ, בְּעֵט. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר:
מְשַׁלֵּם נְזֻק שְׁלָם. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: עַל הַשֶּׁן
וְעַל הַרְגֵל - מְשַׁלֵּם נְזֻק שְׁלָם. עַל נְגִיחָה, וְעַל
נְגִיפָה, עַל נְשִׁיכָה, וְעַל רְבִיצָה, וְעַל בְּעִיטָה,
מוֹעֵד - מְשַׁלֵּם נְזֻק שְׁלָם. וְתָם - מְשַׁלֵּם חֲצִי
נְזֻק.

<p>18</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>יז</p> <p>17</p>	<p>6:09 נץ החמה 9:34 סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 סו"ז תפלה - גר"א 9:02 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: ישעיה מו-מט תוספתא: סוטה י</p>	<p>עלות השחר 6:57 סו"ז קר"ש - מג"א 8:58 סו"ז תפלה - מג"א 10:18 שקיעה 7:50 בבלי: תמורה ל ירושלמי: ערלה יח</p>
<p>19</p> <p>שני Monday</p>	<p>יה</p> <p>18</p>	<p>6:10 נץ החמה 9:34 סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 סו"ז תפלה - גר"א 9:01 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: ישעיה נ-נא תוספתא: סוטה יא</p>	<p>עלות השחר 6:58 סו"ז קר"ש - מג"א 8:58 סו"ז תפלה - מג"א 10:18 שקיעה 7:48 בבלי: תמורה לא ירושלמי: ערלה יט</p>
<p>20</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>יט</p> <p>19</p>	<p>6:11 נץ החמה 9:34 סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 סו"ז תפלה - גר"א 8:59 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: ישעיה נב-נג תוספתא: סוטה יב</p>	<p>עלות השחר 6:59 סו"ז קר"ש - מג"א 8:58 סו"ז תפלה - מג"א 10:18 שקיעה 7:47 בבלי: תמורה לב ירושלמי: ערלה כ</p>
<p>21</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>כ</p> <p>20</p>	<p>6:12 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:58 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: ישעיה נד-נה תוספתא: סוטה יג</p>	<p>עלות השחר 5:00 סו"ז קר"ש - מג"א 8:59 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 שקיעה 7:45 בבלי: תמורה לג ירושלמי: בכורים א</p>
<p>22</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>כא</p> <p>21</p>	<p>6:13 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:56 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: ישעיה נו-נז תוספתא: סוטה יד</p>	<p>עלות השחר 5:01 סו"ז קר"ש - מג"א 8:59 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 שקיעה 7:44 בבלי: תמורה לד ירושלמי: בכורים ב</p>
<p>23</p> <p>שישי Friday</p> <p>Candle Lighting 7:25 הדלקת הנרות</p>	<p>כב</p> <p>22</p>	<p>6:14 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:55 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: ישעיה נח-נט תוספתא: סוטה טו</p>	<p>עלות השחר 5:02 סו"ז קר"ש - מג"א 8:59 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 שקיעה 7:42 בבלי: כריתות ג ירושלמי: בכורים ג</p>
<p>24</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:53 זמן מוצש"ק</p>	<p>כג</p> <p>23</p>	<p>6:15 נץ החמה 9:36 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:53 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: ישעיה ס-סא תוספתא: בבא קמא א</p>	<p>עקב, מבה"ח, פרק ד</p> <p>עלות השחר 5:03 סו"ז קר"ש - מג"א 9:00 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 שקיעה 7:41 בבלי: כריתות ג ירושלמי: בכורים ד</p>

מברכים חודש אלול: המולד: פרייטיג נאכמיטאג 6 מינוט און 4 חלקים נאך 5

ווען א מענטש טוט א מצוה, אפילו עס איז נאר א קליינע מצוה, אויב אבער העלפט דאס ארויס אנדערע אידן, איז דאס פילפאכיג מער חשוב ווי ווען א מענטש טוט נאר א גרויסע מצוה, אבער עס איז נאר פאר זיך אליין. (ספר המדות אות השוקה סימן נ"ה)